

NR. 36 VINTER 2007

K
I
N
A
B
L
A
D
E
T

KINABLADET

udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Et årsabonnement på bladet uden medlemskab koster 200 kr.

Kinabladet er medlem af Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter.

Dansk-Kinesisk Forening er af Københavns kommune godkendt som en folkeoplysende forening.

Redaktion:

Flemming Poulsen (ansvarshavende)
 Fresiavej 3, 3450 Allerød. Tlf. 4817 4409
 E-mail: efpou@vip.cybercity.dk
 Mads Holst Jensen, Anette Kruse, Hanna Liv Leanderdal, Jette Mechlenburg, Signe Overgaard, Claus Seiden, Henrik Strube, Flemming Ytzen.
 Layout: Torsten Valeur
 Kalligrafi: Lan Wang Valeur

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.
 Vedtægter, indmeldelse og abonnements-tegning ved henvendelse til sekretæren.

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Formand: Jette Mechlenburg
 Kolding Landevej 43, 7000 Fredericia
 Tlf. 7594 0495
 e-mail: peterjet@worldonline.dk

Sekretær og kasserer: Lene Løgstrup
 Engelholmvej 15, 2700 Brønshøj
 Tlf. 6114 3340.
 E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Danske Bank 1551 1683 0593

Bogsalg og leje af skolekasser:
 Gudrun Lindhard, Istedgade 27, 1.tv.,
 1650 København V. Tlf. 3325 6262
 E-mail: guan@kabelmail.dk

Mødegruppe:

Kjeld A. Larsen og Helle Willum Jensen
 E-mail: mødegruppe@dansk-kinesisk.dk

Medlemskontingent:

Enkeltmedlemmer ..... 230 kr
 Parmedlemmer ..... 290 kr.
 Pensionister og studerende ..... 140 kr.
 Pensionistpar ..... 195 kr.
 Kollektivt medlemskab ..... 345 kr.

ISSN 1600-1273

Tryk: Birkerød Bogtryk

KINABLADET NR. 36

Tema: Kina på verdensscenen

Flemming Ytzen: Den røde gigant i overhalingsbanen 4
 Problemet Kina – set fra USA .....
 Xie Hangshen: Kinas bidrag til globaliseringen ..... 7 .....
 David Favrholt: Boykot af OL 2008 i Beijing? ..... 9 .....
 Kim Rathcke Jensen: Krisen om kinesiske varer 13
 Eksportkrisen dyr for Kina 15
 Ma Jisen: Magtfuld kvinde blandt Kinas ledere 16
 Flemming Poulsen: Kinas olympiske verdensscene 18

Mens den fine sne falder 3

Digt af Duo Yu, oversat af Signe Overgaard Ptaszynski

www.Kinakanalen 12

Dansk-Kinesisk Forenings nye debatforum om Kina

Kinaveteran: Else Glahn 20

Interviewet af Jette Mechlenburg

Mangfoldighed giver rigdommen i verden 23

Billedhuggeren Bjørn Nørgaard om sin kunst i Kina

Kinaveteran: Hans Jørgen Hinrup 26 26

Interviewet af Jette Mechlenburg

Demokratiske tendenser eller sæbeopera? 29

Hanna Liv Leanderdal om Beijings hutonger

Beijings forvandling 31

Gitte Just om Beijings fremtid som en global storby

En kulturhistorisk perle.....34

Vivi Kjær om Cecilia Lindqvists bog „Qin“

En mærkværdig bog 37

Rikke Agnete Olsen anmelder „Kvintessensen“

Drømmen om et harmonisk samfund 38 38

Anette Kruse om daoismens grundbog Daode Jing

Hun elsker at flyve som en sky..... 40

Li Li om en fransk neurolog der blev daoistpræst i Kina

Daoismens budskab om harmoni 41

Li Li om seminar i Kina om den klassiske bog Daode Jing

Slavearbejde i Kinas teglværker 42

Flemming Poulsen om „det socialistiske Kinas kræftknude“

Shenghuo richang 46

Claus Seiden om begivenheder i kinesernes hverdag

Arrangementer .....Bagsiden

Blandt andet indkaldelse til generalforsamling i DKF

Forsiden

„Enhed Gennem Mangfoldighed“ kalder billedhuggeren Bjørn Nørgaard denne skulptur. Han viste billeder af den og mange andre af sine værker, der nu bliver lavet i Kina, da han på et møde i Dansk-Kinesisk Forening den 11. september 2007 fortalte om sit arbejde i Kina gennem de sidste fem år. (Foto: Bjørn Nørgaard). Referat af foredraget side 23.

MENS DEN FINE SNE FALDER

Digt af Duo Yu (født 1973)
Oversat fra kinesisk af Signe Overgaard Ptaszynski

Mens den fine sne falder .....

mens den fine sne falder, ankommer jeg til byens
udkant ..... floden bliver med et stille, i det visne græs
og i træernes forgreninger bliver solstrålerne
skamferet af vinterens pres
et stykke brakjord, et par hunde
blikskure, et barn
der leger i den grå røg
på et stykke marskjord .....får jeg øje på
en frisk gravsten ..... det ligner
brystet på en jomfru, en smule sne
dækker dens top ..... på den ufuldendte gravsten står der
„her hviler vores kære unge .....”
en af byens migrantarbejdere, pludselig død
på fremmed jord, ligger så stille der
midt blandt vandet
det er som om jeg kan høre hendes vejrtækning under jorden
gennemtrænge storbyens øredøvende larm .....

有一点薄薄的小雪.....

有一点薄薄的小雪，我来到这城市的
边缘..... 河流顿时安静下来，枯草
和树杈间的太阳
被冬天的严厉折磨着
一片荒废的土地，几只狗
铁皮房，一个孩子
在灰色的烟雾里玩耍
在一片沼泽地..... 我看到
一坐新坟..... 像一只
处女的乳房，一点小雪
覆盖其上..... 残缺的墓碑上写着
“爱妹某某之墓”
城市的打工者，死无
葬身之地，静静躺在
水中央
我仿佛听到她在地下的呼吸
透过城市那震耳欲聋的喧嚣.....

Pinyin

yǒu yīdiǎn bóbó de xiǎoxuě, wǒ lái dào zhè chéngshì de • biānyuán..... héliú dùnshí ānjìng xiàlái, kūcǎo • hé shùchā jiān de tàiyáng • bèi
dòngliǎn de yánli zhémózhe • yī piàn huāngfēi de tǔdì, jǐ zhī gǒu • tiěpí fáng, yī ge hái zǐ • zài huīsè de yānwù lǐ wánshuǎ • zài yī piàn
zhāozé dì..... wǒ kàn dào • yī zuò xīn fén..... xiàng yī zhī • chūnǚ de rǔfāng, yī diǎn xiǎoxuě • fú gài qí shàng..... cánquē de mùbēi shàng
xiě zhe • “ài mèi mǒu mǒu zhī mù” • chéngshì de dàgōngzhě, sǐ wú • zàngshēnzhī dì, jìngjìng tǎng zài • shuǐ zhōngyāng • wǒ fǎngfú
tīng dào tā zài dì xià hūxī • tòu guò chéngshì nà zhèn'ěr yù lóng de xuǎnxiǎo

TEMA

DEN R DE GIGANT I OVERHALINGSBANEN

KINA SOM DET 21. ÅRHUNDREDES ØKONOMISKE SVÆRVÆGTER

Årets sidste nummer af Kina-bladet er også i år udvidet med en tema-afdeling. I år er temaet Kina på verdens-scenen. Her spiller „Riget i Midten” en hovedrolle, når talen er om globalisering. Som følge af globaliseringen er Kinas og USA's økonomier ved at blive integreret, konstateres det.

Af Flemming Ytzen
Journalist på Politiken.dk

Bliver Kina det 21. århundredes nye 'Nr.2-supermagt' og dermed den eneste magt, der vil kunne udfordre USA's globale monopolstatus? Spørgsmålet trænger sig på i en tid, hvor den nuværende status for den vestlige supermagt er under pres – indefra på grund af kritiske økonomiske ubalancer og udefra, fordi det amerikanske militær har åbenlyse vanskeligheder i sin globale krigsførelse mod terror og fundamentalisme.

Over en bred front er fremtidsforskere og økonomer enige om, at den kinesiske moderniseringspolitik er på vej til at give klodens ældste kontinuerlige civilisation en status, det ikke har haft siden begyndelsen af 1800-tallet – som det gådefulde land, der atter vil leve op til sit navn, Riget i Midten. Ved at udnytte den økonomiske globalisering til fulde og ikke mindst de kolossale muligheder, som moderne teknologi giver, er Kina støt, men relativt sikkert i færd med at genvinde sin gamle status som verdens største produktionsland.

Omkring år 1820 stod Kina for en tredjedel af hele verdens produktion. Det er ikke længer utænkeligt, at Kina inden år 2040, måske før, vil være tæt på at have en lignende placering. Forskellen på dengang og nu vil dog være markant: En hastigt voksende del af den globale produktion af både fysiske industriprodukter og

serviceydelser vil ske i transnationale enheder. Hvis Kina fortsætter sin nuværende strategi, vil kinesiske virksomheder blive effektivt integreret i disse enheder og sandsynligvis også være teknologisk førende i mange af de nye, som opstår. Glem ikke, at Kina årligt uddanner flere ingeniører end hele EU tilsammen!

Kinas kvantespring fra at være et tilbagestående landbrugsland til at blive et industrielt vækstlokomotiv er foregået hurtigt og forbløffende dramatisk. Et potentiale, som blev undertrykt af et halvt århundredes fejlslagne eksperimenter med en kommunistisk planøkonomi og ekstrem ideologisk tænkning, folder sig massivt ud i disse år. På markedets og globaliseringens vilkår.

Resultaterne af de første 25 års reformpolitik er ubestridelige: Ifølge Verdensbanken er mindst en kvart milliard borgere i Kina blevet løftet ud af absolut fattigdom. Mindst 100 millioner tilhører en ny middelklasse og mindst lige så mange vil opnå denne status i løbet af få år. De vil ikke have en levestandard som i Danmark, men de har moderne boliger, og deres børn vil kunne kommunikere på engelsk og have realistiske udsigter til at kunne uddanne sig på højere læreanstalter. Dette er nok den mest positive konsekvens af, at den kinesiske ledelse har accepteret globaliseringens betingelser.

Bagsiden af gevinsten er en brutal nedslidning af miljø og en rovdrift på naturressourcer, som ikke kan oprettholdes på sigt. Fraværet af borgerlige frihedsrettigheder, som de kendes i Vesten, er også en udfordring, som Kinas ledere savner troværdige svar på.

Kinas reformkurs er eksperimenterende og rummer derfor store risici. Alligevel er det en kendsgerning, at kun et par år inde i det 21. århundrede præsterede Kina at overhale USA som verdens største modtager af international investeringskapital.

Denne udvikling er udtryk for et gi-

gantisk paradoks: Trods fraværet af en klar lovgivning om private ejendomsrettigheder er Kina blevet så attraktiv for internationale investorer og erhvervsliv, at de, der stiller med den risikovillige kapital, er indstillet på at leve med de risici, der følger med. Vel nok fordi investorerne ved, at der for strategierne i Beijing ikke er nogen vej tilbage.

Vi skal her erindre os, at da en studentleder ledede demokratiledelse satte sig op mod regeringen og blev brutalt slået ned af militær magtanvendelse (massakren i Beijing juni 1989), valgte ledelsen efterfølgende at forebygge den folkelige utilfredshed ved at udvide og forstærke reformprocessen. Der blev ikke lukket i, men lukket op!

Alt i alt tegner det et billede af en kolossal forandringsproces, der naturligvis ikke er uden risici. Hvis man alene bedømmer reformerne på de økonomiske resultater, bliver konklusionen utvetydig: Vi er i disse år vidne til en opbygning af en global økonomisk sværvægter. Men bliver Kina så også ny supermagt? Det må afhænge af definitionen på en supermagt. Kommer Kina om en generations tid til at ligne sin største rival på verdensscenen, altså USA?

For at forstå forskelligheden giver det mening at sammenligne netop disse to giganter, Amerika og Kina. USA blev bygget op som et indvandrer-samfund og har kun lidt over et par hundrede års historie bag sig som nation. Amerikas Forenede Stater var fra starten et decentralt opbygget samfund med en kun beskeden militær kapacitet. Amerikansk udenrigspolitik byggede på en kombination af handelsinteresser og liberal idealisme, som gav sig udslag i oprettelsen af FN i 1945 og politisk støtte til afkolonisering i Afrika, Asien og Mellemøsten, også når denne linje stred mod de gamle kolonimagters politik, hvilket kom især Storbritannien og Frankrig på tværs.

Da Sovjetunionen efter 1945 satte sig

for at opbygge et globalt imperium af klientstater, trådte USA i karakter som økonomisk, militær og kulturel supermagt (Marshall-hjælp, atommissiler og en global flådekapacitet), og amerikansk liberal idealisme blev herefter kombineret med ofte kynisk realpolitik, tydeligst manifesteret i Vietnamkrigen 1965-75, men i dag også tydelig i amerikansk Irak-politik.

Kinas historie giver landet et helt andet udgangspunkt. Med flere årtusinder bag sig som civilisation har det til alle tider været en udfordring for de herskende eliter at opbygge en statsdannelse, der skabte stabilitet langs de mange grænser til omverdenen. En selvtilstrækkelig tro på egen kulturelle ophøjethed betød, at skiftende dynastier eklatant fejldømte begivenhederne i verden uden for Kina.

Derfor var riget helt uforberedt på de europæiske stormagters ekspansion som kolonimagter i Asien fra midten af 1800-tallet. Modsat f.eks. Vietnam, Burma og Korea var Kina for stort til at blive domineret af en enkelt stormagt, men briterne, franskmændene, tyskerne og japanerne tog nogle store bidder. Alt sammen bidrog det til en svækkelse, der førte til kejserdømmets fald i 1911, og erfaringen fra dengang er stadig en del af det undergangskompleks, der præger officiel kinesisk historieskrivning. Og da Anden Verdenskrig blev afløst af den bipolare supermagtskonfrontation mellem USA/Vesteuropa og Sovjetblokken, valgte den nye kommunistiske ledelse i Beijing at gå arm i arm med Sovjetunionen. Så nu, hvor den gamle alliancepartner er skrumpet ind til kun at være Rusland, hvad så?

Der er intet, der tyder på, at Kina har ambitioner om at udfordre USA på samme måde, som Sovjetunionen forsøgte det i efterkrigsårene. Modsat de sovjetiske ledere har Kinas ledere et uhyre realistisk billede af den amerikanske supermagt. Nok blev Kina USA's modstander i Korea 1950-53 og efterfølgende i Vietnam frem til 1975. Men det gensidige fjendebillede begyndte at ændre sig, da Kina og

USA i 1970'erne begyndte at tale sammen og i 1990'erne for alvor begyndte at handle sammen.

I dag er de to landes økonomier ved at blive integreret – ikke som et resultat af regeringslederes beslutninger, men som en konsekvens af globaliseringen. Ikke kun den økonomiske, men også den der handler om 'blød magt', dvs. kultur, turisme, udveksling af viden, internetkommunikation, osv.). I dag er Kina USA's tredje største handelspartner efter Canada og Mexico.

Den Europæiske Union holder sig ikke tilbage i dette gigantiske industrielle økonomiske kraftspring. I 2004 blev EU Kinas største økonomiske partner, hvilket peger mod en kinesisk-europæisk samarbejdsblok over for en mindre vital japansk-amerikansk. Som det blev udtrykt af avisen Financial Times: Tre år efter sin indtræden i verdenshandelsorganisationen WTO er Kinas indflydelse i den globale handel ikke længere bare betydningsfuld, men afgørende.

Kinas voksende økonomiske vægt i verden anerkendes og hilses velkommen vidt omkring, men det er Kinas vækstrater og deres virkning på den fremtidige magtbalance, som USA og Japan med rette eller urette frygter. National Intelligence Council i USA forudsiger, at Kinas nationalprodukt, der overhalede Englands i 2005, vil overhale Tysklands senest i 2009 og Japans i 2017. Senest i 2041 bliver det USA's tur til at mærke suset fra den 'Røde Gigant' i overhalingsbanen. Mener altså en skare af USA's skrappeste analytikere!

En fundamental forskel i amerikanske og kinesiske magthaveres syn på verdens indretning består i, at USA under Bush har bevæget sig markant i retning af den unipolære verdensorden, hvor USA og dets loyale allierede repræsenterer en supermagt, som ingen anden national magt eller alliance tør udfordre. I modsætning her til er både EU, Kina og en række regionale alliancer tilhængere af et multipolært system, hvor en række internationale magtpoler spiller med og mod hinanden. Det er her interes-

Kina har fået tilnavnet „Verdens fabrik“, fordi der næsten ikke er den ting, der ikke er „Made in China“. Billedet her er fra en fabrik i Shanghai, der laver tøj, hovedsagelig til eksport. (Foto: scanpix).

TEMA

PROBLEMET KINA – SET FRA USA

„KINA FORFØRER OG SKRÆMMER ANDRE LANDE“

sant at notere sig de seneste års majsommelig opbyggede kinesiske netværksdiplomati på flere kontinenter: Kina har særdeles tætte relationer til Iran, EU, Latinamerika og især de sydøstasiatiske naboer i ASEAN-sammenslutningen. Kina har grundlagt Shanghai Samarbejdsorganisationen, der tæller en række af de centralasiatiske naboer i vest, der tidligere var en del af Sovjetunionen. Denne vestlige alliance handler især om adgang til olie og fælles politik over for terror og fundamentalisme: Beijing vil bygge en 400 kilometer lang rørledning fra Iran til det nordlige Kaspiske Hav og så forbinde den med en langdancerørledning fra Kasakhstan til den vestlige kinesiske provins Xinjiang.

Den kinesiske ledelse søger at undgå krig med Taiwan og USA og samtidig at afskrække dem fra at skille Taiwan fra Kina. Derfor vedtog Kinas lovgivende forsamling, Den Nationale Folkedag, i marts 2005 en lov, der gør løsrivelse fra Kina ulovlig og godkender brug af magt, hvis et landområde skulle forsøge at løsrive sig.

Kina arbejder også for at samle sine naboer i Østasien i et nyt økonomisk og politisk fællesskab. En sådan alliance vil med sikkerhed reducere amerikansk og japansk indflydelse i området. Forskellen fra USA er, at Kina tager skridt til at genetablere sig som Østasiens centrale magt uden afgørende at udfordre USA's globale magt. Kun to steder på landkortet kan kinesiske og amerikanske interesser kollideres: Taiwan og den Koreanske Halvø.

Kinas fornyede styrke gør sig også gældende på den globale udenrigspolitiske arena. Kina holder regelmæssige topmøder med USA, inviteres til møder i G-8 kredsen (verdens syv største økonomiske magter plus Rusland), er blevet optaget i verdenshandelsorganisationen WTO, har opnået retten til at afholde De Olympiske Lege i 2008 og har fået Hong Kong tilbage på fredelig vis.

Under overskriften „The China Puzzle“ bragte den amerikanske avis New York Times den 22. juni 2007 en ledende artikel om Kina og globaliseringen.

Bladet minder om den seneste tids rapporter om blandt andet slavearbejde på kinesiske fabrikker og afsløringen af, at noget populært legetøj for børn, fremstillet i Kina, er blevet malet med blyholdig maling samt om regelmæssige rapporter om krænkelse af menneskerettigheder.

„Hvorfor drage disse fejltrin frem nu?“ spørger bladet og svarer: „Fordi regeringer og virksomheder er tilbøjelige til at blive i den grad forførte eller skræmte af Kina, at de ikke vil fastholde en høj standard for menneskerettigheder og forretningsetik“.

„Vestlige firmaer har været så ivrige efter at flytte produktionen til Kinas billige fabrikker, at de gladeligt har lukket øjnene for, hvad der ellers foregår derovre (...) – ganske som Washington og andre vestlige hovedstæder konkurrerer om at gøre kinesiske ledere tilpas. Den egentlige kilde til Kinas fejltrin er det kommunistiske parti, der har kastet forældede marxistiske økonomiske teorier overbord, men klynger sig til sit autoritære styre på alle andre fronter“.

Bladet anfører, at det ikke argumenterer mod at handle med eller investere i Kina. „Globalisering kan blive en stærk indsats for demokratisering“.

„Men krænkelse af menneskerettigheder kan ikke underordnes urørlige indenrigske anliggender. Lige som verden med god grund ikke har tøvet med at falde over USA på grund af emner som Guantánamo, burde den ikke holde sig tilbage, når det drejer sig om systematiske og omfattende krænkelse af menneskerettighederne i Kina“.

„Kinas politiske system, der ikke er blevet underkastet reformer, er grobund for korrupsion og overdreven fokus på kortsigtede økonomiske gevinster, som vil føre til større indre

uligheder og uretfærdigheder og flere forurenede eksportvarer. Et politisk reformeret Kina ville være en endog mere formidabel økonomisk magt, men mindre nedbrydende“.

Greenspan: Kina afgør verdens økonomiske skæbne

China Daily citerer 18.09.07 fra et interview i det amerikanske magasin Fortune med den tidligere chef for den amerikanske Centralbank, Alan Greenspan:

„Hvis Kina fortsat presser på med markedsökonomien, vil landet ganske givet styre verden mod mere velstand. Hvordan verden vil se ud i 2030, afhænger meget af resultatet heraf“.

„Han roser også Kina for at have skabt 'en vældig ændring i verdensøkonomien' efter at være gået over til markedsökonomi. Landet indførte en virkelig stop for inflation, der har medført lavere renter og et vældigt opsving i økonomien, en vældig forøgelse af aktiverne“.

„Kinesisk økonomi har for femte år i træk nydt godt af en tocifret økonomisk vækst, hvor væksten i første halvår af 2007 nåede op på 11,5 pct., ifølge Kinas Statistiske Bureau. Landet er vokset til at blive den fjerde største økonomi i 2005“.

Greenspan blev interviewet i forbindelse med udgivelsen af sine erindringer, „The Age of Turbulence: Adventures in the New World“.

„Den forhenværende bankchef understreger i sin bog markedets betydning. Ethvert lands succes – stor eller lille – vil afhænge af, i hvor høj grad det tillader frihandel og åbne markeder, skriver Greenspan“.

„Selv når så magtfulde lande som USA og Kina kappes om økonomisk overherredømme i denne nye verden, kan de opleve, at de er underkastet en kraft, der er endnu stærkere: en helt igennem markeds-globalisering“, skriver Greenspan“.

TEMA

KINAS BIDRAG TIL DEN GLOBALE

KINAS VEJ: PROGRESSIVE REFORMERS OG ÅBENHEDENS VEJ

Kina spiller en afgørende rolle i globaliseringens fremtid. Kinabladet har bedt Kinas ambassadør i Danmark om at fortælle om Kinas syn på globaliseringen. Kinas vej går gennem reformer og åbenhed – en vej uden endepunkt, skriver han.

Af Xie Hangsheng
Kinas ambassadør i Danmark

Først og fremmest tak for muligheden for at sætte ord på Kinas syn på globalisering. Nogle er positivt stemt over for den, andre negativt, men globaliseringen er et faktum. Spørgsmålet er, hvordan man skal forholde sig til den, hvordan man bedst kan gøre brug af den.

Der er ingen tvivl om, at Kinas økonomi vokser hastigt. I 1978 påbegyndte Kina sin reformpolitik og „den åbne dørs politik“. Vi har holdt en gennemsnitlig vækstrate på 9,6 pct.

Ambassadør Xie Hangsheng om Kinas vej, der vil føre til gradvis integration i verden. (Foto: Kinas Ambassade).

per år i næsten 30 år. Det er verdensrekord. Verdensbanken skønner, at Kinas vækstrate i 2007 vil være 10,4 pct. Kina er den fjerdestørste økonomi i verden og den tredjestørste handelsnation. Men husk på, at da vi begyndte reformen i 1978 var Kinas nationalprodukt (GDP) kun 5 pct. af, hvad det er i dag.

Vores mål er, at Kinas GDP i 2020 vil være fire gange så stort som i år 2000, hvilket vil sige at holde en årlig vækstrate på 7,2 pct. i to årtier. Mange vil sikkert tænke, ja det er gået hurtigt, men vil det være muligt for Kina at fortsætte en så hurtig vækst? Er det muligt at opfylde det mål? Svaret på disse spørgsmål er ikke, hvor høj vækstraten er. Det afgørende er, om 30 års økonomiske reformer har bragt fundamentale forandringer i Kina.

Først og fremmest havde vi tidligere en centralstyret planøkonomi. I 1950'erne og '60erne gik alle kinesere med samme tøj og sko, fordi kun det samme tøj og sko blev planproduceret. I de 30 år, der er gået siden, har vi skabt rammerne for en markedsøkonomi. I 2003 var markedsandelen i Kina 73,8 pct. Nu bidrager ikke-statslig økonomi, eller rettere sagt private virksomheder, med over 70 pct. af Kinas GDP. 95,3 pct. af alle priser bliver nu bestemt af markedet. Vi har opbygget et solidt juridisk grundlag for markedsøkonomi.

Kina tilsluttede sig WTO i 2001. Vi har over 2000 nye love og regulativer afpasset efter WTO-standarder. Vi ændrede vores forfatning i 2004, tilføjede den klausul at Kina beskytter privat ejendom. I 2007 vedtog vores parlament loven om privat ejendomsret.

For det andet har vi omdannet vores vækstmønster. Tidligere lagde vi megen vægt på vækstrate, men bekymrede os meget lidt om de negative virkninger. I årenes løb har vi fået mangan en lærestreg. Nu prioriterer vi bæredygtig udvikling. Vi stræber efter at udvide den interne efterspørgsel, at mindske indkomstforskellene og at rette op på den regionale

ubalance. Alt dette skal gøres for yderligere at hæve befolkningens indkomst og stimulere forbrugspotentialet. Regeringen opmuntrer forskning og innovation. Vi har opsat klare mål for ren energi og rent miljø.

For det tredje er vi rige på menneskelige resurser. Kina er kendt for sin lavtlønnede, men højt kvalificerede arbejdskraft. 4,95 millioner fik en afsluttende universitetseksamen i 2007. Vi har rigeligt udbud af faglærte arbejdere, tekniske eksperter, professionelle fagfolk, ledere og mange andre til forskellige stillinger i produktion, salg, virksomhedsledelse og forskning.

Jeg vil kort gøre rede for den retning, den økonomiske reformpolitik og den åbne dørs politik, som jeg ser det, har ført Kina i. Det er et stort emne, så det kan kun blive et meget kort omrids.

Stort set er reformpolitikken og den åbne dørs politik en proces med konstant udforskning og gradvis udvikling. Jeg vil inddele den i tre faser. I den første fase, fra sidst i 1970'erne til begyndelsen af 1990'erne, begyndte vi at udforske vejen frem. Anden fase, fra begyndelsen af 1990'erne til begyndelsen af dette århundrede, var en periode med en meget ubalanceret udvikling. Nu er vi i tredje fase, hvor vi lægger vægt på en all-round, balanceret og bæredygtig udvikling.

Reformpolitikken og den åbne dørs politik går ud på at finde en vej, hvor der ikke i forvejen er nogen.

Kulturrevolutionen fra 1966 til 1976 var ti års nationalt hysteri, hvor ideologien dominerede al ting og gjorde hele befolkningen forrykt. Efter at den sluttede sidst i 1970'erne, fandt det kinesiske folk pludselig ud af, at når alt kommer til alt er det at have nok at spise det allervigtigste. Befolkningen blev også klar over, at kommunisme i Karl Marx' forstand ikke kun drejede sig om ideologi, men også om at mennesker skulle leve et godt liv. Befolkningens ønsker blev det regerende partis politik. Deng Xiaoping førte den kinesiske nation ind på reformens og den

åbne dørs vej mod det enkle mål: et bedre liv.

Men på det tidspunkt havde vi ingen erfaring, ingen teori. Kun en enkel fremgangsmåde: at udforske vores vej fremad, hvilket også er blevet kaldt „katteteorien“. Deng Xiaoping sagde engang, at det er lige meget, om en kat er sort eller hvid, så længe den blot fanger mus. Med målet at få et bedre liv opmuntrede vi til reformer på alle områder og forandrede en hvilken som helst regel, lov eller ideologi, som var i modstrid med dette mål. På den måde begyndte vi en omfattende reform af det gamle system fra landområder til storbyer, fra regeringsstyret økonomi til virksomhedsstyring, fra kun økonomi til politik, kultur, uddannelse, teknologi og mange andre områder. Mens vi gør det, lærer vi af vores erfaringer.

Igennem en tiårig udviklingsperiode udviklede vi gradvist teorien om socialisme med kinesiske kendetegn. Og med udtrykket „kinesiske kendetegn“ mener vi almen velstand, eller sagt på en anden måde: at alle til sidst har del i velstanden. Udtrykt økonomisk indebærer det en god balance mellem effektivitet og retfærdighed.

Tanken om at prioritere udviklingen er også fremsat af Deng Xiaoping. I de tidlige '90ere blev der sat fart på både interne reformer og åbning udadtil. I Kina er der stor forskel på det økonomiske grundlag i de forskellige områder af landet og på de menneskelige og naturlige resurser, og de forskellige lokale regeringer har meget forskellig forståelse for og gør en meget forskellig indsats for at gennemføre reformer og åbne op. Alt dette førte til forskellige vækstrater mellem forskellige områder og byer.

Efterhånden blev spørgsmålet, om den slags uoverensstemmelser eller forskelle kunne tolereres. Faktisk blev der sået tvivl om hvorvidt vi skulle holde fast ved reformpolitikken og den åbne dørs politik. På det tidspunkt fremsatte Deng Xiaoping sin kendte teori: tidligt rig og senere rig. Forklaret økonomisk betyder det, at da der er så stor forskel på vækstra-

ten i de forskellige regioner i vores land, er det umuligt for alle regioner at udvikles i samme tempo. Nogle regioner og nogle mennesker vil blive rige før andre. Det afgørende er, at regeringen hele tiden på visse tidspunkter foretager politiske justeringer, så vi til sidst opnår fælles velstand.

Sammenfattende kan jeg sige, at vi i de sidste tredive år har opbygget en markedsøkonomi som basis for den fremtidige udvikling. Vi har omformet vores vækstmønster til en bæredygtig udvikling, og vi er rige på menneskelige ressourcer. Globalisering er, sagt kort, effektivt at bringe disse ressourcer ind på det globale marked.

Vi kan spørge på en anden måde: Hvad er Kinas fortrin på det globale marked?

Først og fremmest har Kina et enormt marked. Der findes forbrugere i Kina til alle varer og serviceydelser, billige eller dyre. Kinas befolkning er på 1,3 milliarder, den største i verden. Den almene indkomst og levestandard er blevet højere, og befolkningens opsparinger i banker er steget voldsomt.

For det andet har Kina det bedste produktionsgrundlag i verden, en arbejdsstyrke med lave omkostninger og høj kvalitet, nu kombineret med rigelig kapital, med avanceret teknologi og gode ledelsesmetoder. Disse træk har gjort Kina til „verdensfabrik“. Sidst, men ikke mindst, er Kina på vej til at blive verdens forsknings- og udviklingscenter. Vi har veluddannede forsknings- og udviklingspersonale i virksomheder, på universiteter, i forskningsinstitutter og andre steder. Regeringen fører en meget gunstig forsknings- og udviklingspolitik. Alt dette udgør Kinas mest betydningsfulde bidrag til globaliseringen, og det er derfor, så mange taler om at flytte til Kina.

Det næste spørgsmål vil være: Hvilke udfordringer står Kina overfor? Og hvad vil mulighederne være?

Først og fremmest er Kinas marked

stadig under udvikling. Hvis man sammenligner Kina med fx Danmark eller andre europæiske lande, er der stadig mange ting der skal forbedres.

For det andet hersker der betydelig ubalance mellem kystområderne og indlandet, mellem storbyer og landområder, mellem højindkomst og lavindkomst hos befolkningen. Disse er de vanskeligste problemer Kina står over for at løse i dag. Dertil kommer de store bekymringer angående energiforbrug og forurening.

Kinas grundlæggende synspunkt over for disse udfordringer er, at de på den ene eller den anden måde er uundgåelige i en udviklingsproces. Vi behøver tålmodighed og ro – problemer må løses skridt for skridt gennem yderligere udvikling. I en globaliseret verden er Kinas udfordringer også hele verdens. De forskellige lande i verden er ansvarlige for at hjælpe hinanden med at tage fat på disse udfordringer. I den betydning hilser Kina fremmed hjælp velkommen: støtte, højteknologi, sociale modeller, ledelsesmetoder.

Kina har brug for at lære af andre. Men samtidig har Kina iværksat massive kampagner for at reducere energiforbruget og anspore til at bruge ren energi. Ubalance giver også muligheder. Vores politik med det mål at formindske ubalancen, fx „drag vestpå“-politikken, giver gode muligheder for virksomheder til at investere og gøre forretninger i den centrale og vestlige del af Kina.

Kinas vej er den progressive reforms og åbenhedens vej, en fredelig udviklings vej, en vej, der fører til en gradvis integration i verden, en vej båret af ønsket om at spille en ansvarlig stats rolle og yde et stort bidrag til hele den globale udvikling og dermed til gavn for menneskeheden.

Det er en vej, der fører til konstant fremskridt og ikke har noget endepunkt.

Oversættelse: Jette Mechlenburg

TEMA

BOYKOT AF OL-2008 I BEIJING?

NEJ, EN TAKTLØSHED, EN HÅN, VIL KINESERNE SIGE

Nogle vestlige politikere og organisationer går ind for boykot af OL i Beijing 2008. De ved for lidt om dagens Kina. Artiklen har været bragt i Weekendavisen den 22. juni 2007.

Af David Favrholt, professor, dr. phil.

I de sidste 30-40 år har jeg beskæftiget mig med kinesiske forhold. Til en begyndelse var jeg fascineret af kinesisk filosofi – især konfutsianismen, taoismen og ch'an-buddhismen – men blev tillige som så mange Kinafans før mig en beundrer af Tang-tidens digtning, Sung-tidens billedkunst og kinesisk kultur i almindelighed. Svært var det derfor i en lang periode at leve med Maos diktatur, de mange fejlgreb med kulturrevolutionen som den frygtelige kulmination. Mine kinesiske kontakter fra dengang rapporterede, at den havde kostet ca. 80 millioner kinesere livet.

Men lykkeligvis er der sket meget siden Maos død. Lige siden Deng Xiaopings reformer i 1980'erne og fremefter har det enerådende parti, kommunistpartiet af navn, undergået skelsættende ændringer. Man har ikke blot gjort op med Maos reformer inden for industri og landbrug, men også med hele hans ideologi. Nu vrimler det med selvstændige virksomheder over hele Kina, man har enorme udenlandske investeringer, eksport og import på højniveau, masser af plads til det private initiativ, ja man har endog på den seneste partikongres diskuteret muligheden af at indføre privat ejendomsret. (Se note 1). Taiwan og Folkerepublikken er traditionen tro politisk højroestet uenige, men Taiwan har milliardinvesteringer i Shanghai – til gavn for begge parter. Og al den ideologiske snak, som vi kender fra den hedengangne Sovjetunion, om klassekamp, statskapitalisme, dialektisk materialisme, og al kontrol med kunst, musik og skønlitteratur er taget af bordet.

Den trykte presse er blevet mangfoldig. F.eks. er der mange modeblade for det kvindelige publikum. At nogle af de mange hundrede tv-stationer så sender amerikanske soapoperas og The Simpsons i stor stil, vil nogle måske mene er tegn på kulturel dekadence, men inden for alle kunstarter er der i Kina en stor vækst med høj kvalitet. Og på kabel-tv, som findes i mange millionbyer, kan man købe CNN, hvis man skulle ønske det. For magthaverne i Kina i dag er formålet ikke at påtvinge befolkningen en bestemt ideologi, men derimod at løse de store problemer, som det maoistiske diktatur skabte, og som eftertiden kom til at hænge på.

Selv om det altdominerende parti i Kina kaldes det kommunistiske parti, og selv om Maos portræt stadig hænger over indgangen til Den Forbudte By i Beijing (sandsynligvis for at markere en form for historisk kontinuitet til værn mod generationskløfter), så er styreformen i dag hverken kommunisme eller liberalisme, men noget helt tredje, som hverken Marx, Lenin, Stalin og Mao på den ene side eller Adam Smith, Keynes og Hayek på den anden ville have accepteret, havde de hørt om det. Det eneste, der ligner forholdene i Sovjet er, at det er ét og kun ét parti, der styrer Kina, og at det ikke er på valg. Samt at selv om det for hele Kina gælder, at man må mene, hvad man vil, må man ikke fremsætte nogen politisk kritik af partiet. Der findes faktisk mindre partier, der tilsammen udgør ca. 16 procent af Folketingskongressen, samt løbende ad hoc-sammenslutninger med politiske ønskesedler, og de bliver hørt, men kan ikke opnå medbestemmelse ved de endelige politiske beslutninger. Jeg spurgte for nylig nogle kinesiske studerende, hvad de mente om Mao. En af dem svarede spontant: „Mine bedsteforældre beundrer ham. Mine forældre hader ham. Jeg selv siger: Glem ham!“.

Siden Deng Xiaopings farvel til Maos politik har regeringen så at sige løftet 200 millioner kinesere ud af fattigdom. Det har givet alle kinesere et

begrundet håb om en fremtid med en levestandard på et omtrentligt europæisk niveau. Og det økonomiske opsving i Kina er enormt og uden sidestykke i verdenshistorien, hvad tempo angår. Men der er også omkostninger. Befolkningen på landet mærker ikke meget til den økonomiske vækst; energiproblemerne er store, forureningen voldsom, der har været en del korruption, og nødvendige ekspropriationer i stor målestok har været en bitter oplevelse for mange kinesere. Vestlige medier og politikere har gennemgående haft svært ved at bedømme det ideologiske grundlag for hele denne udvikling og den menige kinesers holdning. Mange opfatter Kinas voksende rolle i globaliseringen som en kommunistisk trussel. Og stillet over for det faktum, at De Olympiske Lege skal afholdes i Beijing næste år, er der en del i den vestlige verden, der agiterer for, at vi skal boykotte legene. Der er dels politiske røster i det kor – herhjemme Søren Espersen (Dansk Folkepartis udenrigspolitiske ordfører, red.) – dels organisationer, f.eks. sammenslutningen Journalister Uden Grænser. (Se note 2).

I det følgende vil jeg kort se på begrundelsen for at iværksætte en boykot, dernæst hvad fortællerne for den tror, at man ville kunne opnå med den, og endelig hvordan reaktionen ville være i Kina, hvis den blev en realitet.

Hvorfor boykot? Mange i den vestlige verden opfatter Kina som en totalitær magt på linje med Stalins Sovjet. Man henviser til Kinas politik og overgreb i Tibet og i Xinjiang-provinsen, hvor det går ud over uigurerne. Og derudover peger man på en række anklager, som Amnesty International og Human Rights Watch retter imod partiet og dets overtrædelser af menneskerettighederne i Kina. Selvfølgelig er anklagerne ikke uden en vis berettigelse. Det er sikkert rigtigt, at såvel de etniske tibetanere som uigurerne på mange punkter har uoverensstemmelser med kineserne, og fængslingen af Shi Tao (se note 3)

for at have kritiseret regeringens politik på internettet er ikke nogen rar sag, især ikke efter at det er kommet frem, at Yahoo! er informant i sagen, og at regeringen åbenbart har etableret censur i samarbejde med de ledende internetselskaber.

Men selv om man må se med stor sympati på Amnesty Internationals og Human Rights Watch's arbejde, må man samtidig gøre sig klart, at alle deres informationer til syvende og sidst kommer fra enkeltpersoner, journalister, systemkritikere eller tilfældige øjenvidner. Og her er der nok så mange fejlkilder og vurderingsmuligheder. Tænk blot på balladen omkring Ungdomshuset på Nørrebro i København for nylig. Ja, der var nogle unge, der smed brosten mod politiet, men det var fordi de blev angrebet, og det var i desperation og frustration, fordi de havde om ikke den juridiske så dog den moralske ret på deres side. Mens politiets fremfærd var rent fascistisk: Man brugte tåregas, slog med knipler, forsøgte at køre demonstranter over med politibil og anholdt mange uskyldige børn, som derpå sad inde-

spærret uden dom i ugevis. Sådan kunne en 'uvildig' international kontrolinstans sagtens fremstille hele sagen og stille det danske retssamfund i et meget dårligt lys. Den halve verden ville tro på den fremstilling og med Muhammed-karikaturerne in mente lægge Danmark for had.

Når man gennemlæser de sager, som Amnesty International og Human Rights Watch tager op vedrørende Kina, er der selvfølgelig mange, der indeholder hårde juridiske hagl, som f.eks. Shi Tao-sagen, men der er nok så mange, hvor man må efterlyse en dokumentation, der ville kunne holde i byretten. F.eks. tror jeg ikke et øjeblik på, at kineserne tvangssteriliserer de buddhistiske kvinder i Tibet, og hvad Falun Gong bevægelsen angår, var hele den vestlige presses fremstilling af den totalt fordrejet. Her var der tale om en antividenskabelig pusher-bevægelse efter amerikansk mønster: Man bilder tilhængerne en masse ind og lænsrer dem for kontanter. Grundlæggeren Li Hongzhi lever nu som millionær i USA. Og det ligger jo i sagens natur, at man aldrig hører noget om de positi-

ve ting, f.eks. at børnebegrænsningen ikke gælder for minoriteterne i Kina, i alt ca. 120 millioner mennesker.

Der er en anden hage ved mediernes rapporter om kinesiske forhold. Den består i al sin enkelthed i, at man anfører tal på henrettelser, protestbevægelser etc. uden at relatere dem til befolkningstallet. „Kina fortsætter med at være verdens førende land med hensyn til antallet af juridisk godkendte henrettelser“, står der at læse i Human Rights Watch, Vol. 18, No. 8, og når det drejer sig om de absolutte tal – i Kina omkring 1000, måske flere, pr. år – så er det jo sandt nok, men det skal relateres til en befolkning på 1,4 milliarder, og i det perspektiv svarer det kinesiske antal til seks henrettelser i en stat som Indiana, USA – der i øvrigt har sytten personer ventende på dødsgangen i øjeblikket. Der er 10.000 optøjer i Kina om året, hedder det sig – måske, men det svarer til ca. 10 i København pr. år. Hver dag dør 260 mennesker i trafikken i Kina. Sørge- ligt, men det svarer til mindre end én om dagen i den danske trafik. Mon ikke der er mindst to millioner kinesere, der er imod regeringen i Kina? Det er muligt, og det svarer så til ca. 10.000 modstandere af de demokratiske spilleregler her i Danmark (et tal, som vi hurtigt når op på, hvis vi sammenlægger antallet af rockere, nazister og autonome her i landet).

Oven i denne vildledende tal-manipulation kommer så den forhåndsindstillede journalistik. Et eksempel blandt mange: For nogle måneder siden vistes en britisk produceret 'dokumentar' – under medvirken af Human Rights Watch – i TV2. Her så man manden foran de tre tanks på Den Himmelske Freds Plads i Beijing i 1989. Hvad blev der af ham? – var hovedtemaet, og det fik vi ikke noget svar på. Men undervejs blev billedet af ham og de tre tanks vist til fire studerende fra et universitet i Beijing – og tænk, de vidste ikke, hvad det var for noget, måske noget fra et kunstværk – eller? Konklusion i udsendelsen: Kinas regering fortier fortiden

Kinas kommunistiske parti – her delegerede på partiets kongres i oktober 2007 – har gjort op med Maos ideologi. Ideologisk snak, klassekamp, statskapitalisme etc. er taget af bordet. (Foto: Xinhua).

over for de unge mennesker. Jeg har spurgt flere unge kinesiske universitetsstuderende om det samme, og de vidste alt om 1989-begivenhederne – havde hørt om dem i gymnasiet. Så her er der tale om et manipuleret interview.

Men selv om man nu tror på alt, hvad man hører om Kina, og følgelig er så rystet, så man plæderer for boykot af OL i Kina 2008, så er spørgsmålet jo, hvad man mener, man vil opnå gennem en sådan boykot. Tror man, at man derved kan tvinge Kinas regering til en eller anden form for anger over at have negligeret nogle menneskerettigheds-påbud, og at denne anger vil medføre ændringer i Kinas indenrigs- og udenrigspolitik? Hvis man tror dette, da må svaret være nej. Kina vil med god samvittighed kunne henvise til, at ca. en tredjedel af FN's medlemslande har et retsvæsen, der med hensyn til ubehagelige, kritisable former for straf langt overgår, hvad man kan komme ud for i Kina. Tror man, at man gennem en boykot vil kunne forbedre det internationale samarbejde med Kina – det samarbejde, som er nødvendigt, hvis større konflikter skal undgås i hele globaliseringsprocessen? Lidet sandsynligt. Tror man, at der findes en stor gruppe dissidenter i Kina, som man vil kunne vække og inspirere til en kamp mod regimet? I så fald kender man ikke nok til den sammenhængskraft, som man finder i Kina i dag, og som jeg vil komme ind på om lidt.

Jamen, uanset konsekvenserne eller manglerne på samme, så bør man i moralens navn – og altså ikke politikkens – boykotte OL i Kina, ligesom man burde have boykottet OL i Hitlers Tyskland i 1936 – sådan mener Søren Espersen og Journalister Uden Grænser (i hvert fald den franske afdeling). Jo, men Hitler var i 1936 på vej mod den totale moralske nihilisme. Kina i dag er på vej bort fra et ulyksaligt diktatur til et mere og mere menneskeværdigt samfund. Så derfor holder parallellen ikke.

Hvordan ville man i Kina reagere på en boykot? Mit svar er, at alle kinesere, hele milliarder, ville blive kedede af det og føle sig sårede. For alle kinesere føler sig som tilhørende en stor helhed: Det kinesiske folk. Men hvordan skal det nu forstås? Og hvad er forklaringen?

Forklaringen ligger i opdragelsen. Den bygger på lydighed. Barnet skal adlyde forældrene. Det lærer at udvise næstekærlighed og almindelig hjælpsomhed; det lærer, at det ikke må lyve eller stjæle og aldrig bagtale nogen, og det lærer i det hele taget alt, hvad vi anser for dyder og ansvarlighed. Tilmed lærer man, at man i diskussion med andre ikke må nedgøre dem, så at de taber ansigt. Man bør hele tiden sørge for, at de har en mulighed for at slippe ud af en „kattelem“ i diskussionen. Men den etik, der hermed indpodes, er ikke baseret på nogen religion. Der bliver ikke indpodet nogen syndsbevidsthed, ikke nogen gudsfrygt, så at individet senere i livet kun handler etisk ud fra en følelse af at blive overvåget

af en gud.

Hele opdragelsen er stort set den samme, som blev tematiseret af Konfutse og Mengtse (Mencius) for næsten 2500 år siden, og som siden blev nedfældet i Tretegnsbogen, som alle børn blev opdraget med fra år 1275 og frem til kejserdømmets fald i 1906. Lydighed over for forældrene overholdes helt op til voksenalderen. Hvis f.eks. onkel Chang fylder halvtreds, og forældrene siger til deres 18-årige datter eller søn, at de skal være med til at fejre ham, er der ikke noget, der hedder „Det gider jeg ikke“ eller „Jeg har ikke tid, jeg skal ud med vennerne“, eller hvad man nu kan tænke sig, at svaret måtte være. Forældrene bestemmer. De skal adlydes, og det bliver de. Nu er det sådan, at lydigheden lige siden Konfutse ikke standser ved familien. Børnene skal adlyde forældrene, forældrene deres eventuelle foresatte, disse den øvrighed, der står over dem, og så videre – led for led – helt op til kejseren. Den politiske turbulens fra kejserdømmets fald og frem til Mao ændrede ikke på dette for-

Kinas nye middelklasse har fået råd til at købe biler, takket være en stigende levestandard i byerne. På landet er levestandarden stadig lav. Det store økonomiske opsving i Kina har givet alle kinesere et begrundet håb om en fremtid med en levestandard på et omtrentligt europæisk niveau, skriver David Favrholt. Billedet er fra en biludstilling i Beijing. (Foto: Sinopix).

hold. I Kinas historie op til år 1900 var der – antog man – over kejseren de himmelske magter, om hvilke man intet kunne vide – andet end at kejseren havde „himlens mandat“. Hvis han misregerede landet, hvis landet ramtes af ulykker, havde han øjensynlig mistet himlens mandat og kunne følgelig afsættes eller fordrives i kamp. Selv om kineserne i dag ikke længere taler om himlens mandat, så føler de umiddelbart, at den regeringsform, som de nu har, er mere logisk og mere socialt acceptabel end demokratiet.

Hvad lydigheden angår, så gælder den ikke den kinesiske regering som sådan, men regeringen i det land, som den enkelte kineser måtte befinde sig i. Uanset hvor i verden kinesere bor, følger de det pågældende lands love. Deres lydighed over for regeringen i Kina er ikke politisk motiveret, men derimod etisk begrundet. Det er dette uhyre væsentlige faktum, som så godt som ingen vestlige politikere eller journalister har kunnet få øje på.

Opdragelsesprincipperne er stort set ens over hele Kina og forklarer noget af den sammenhængskraft, som man finder i hele befolkningen. Men der er næppe tvivl om, at skolegangen yder sit ekstra bidrag til, at kineserne har en samhørighedsfølelse, som langt overgår, hvad vi f.eks. har i Danmark i dag. I alle skoler går man i skoleuniform fra første klasse. Alle skolebørn bliver inddelt i rengøringshold, som på skift bliver pålagt at holde skolen ren. Lærerne må ikke slå børnene. De må heller ikke skælde dem ud. Hvis en elev opfører sig dårligt på den ene eller anden måde, melder læreren det til elevens forældre, som så skælder eleven ud og straffer ham eller hende.

Læseplanerne er fra 1. til 6. klasse ens over hele Kina. Man lærer først at læse og skrive kinesiske tegn. Derefter skal alle børn, hvis de er opvokset med en af de mange dialekter, lære hovedsproget – Mandarin. Herefter skal alle lære alfabetet, så at de kan

beherske Pinyin transkriptionen af Mandarin og forberede sig til næste trin: engelsk. Alle skoler har morgensang, idræt og i øvrigt de fag, som vi har i vore skoler. Undervisningen omfatter foruden verdenshistorie og så Kinas historie, men ikke den enkelte provins' historie – selv om mange provinser er større end lande som Frankrig og Spanien med hensyn til såvel udstrækning som folketal. Den enkelte kineser føler et fællesskab med alle andre kinesere og derigennem begejstring for alt det nye, den økonomiske fremgang, de nye livsmuligheder og Kinas vej til at blive en stormagt. Han – eller hun – er stolt over, at Kina har fået overdraget værtskabet for De Olympiske Lege i år 2008. Alle kinesere vil opleve en eventuel boykot af legene som en taktløshed, en hån – men på ingen måde som en irttesættelse, som man har at tage ved lære af.

Jeg har mødt mange danskere, endog medlemmer af Folketinget, som har overført deres gamle angst for Sovjet til Kina i dag. Det kan være galt nok, hvis Europa bliver muslimsk, siger de, men tænk, hvis vi alle skal underlægges den kinesiske beton-kommunisme. Hertil er at sige, at kineserne i givet fald ikke har tænkt sig at undertrykke os kulturelt på nogen måde. De har ingen religion, som vi skal bøje os for – kun ca. to procent er religiøse i vores betydning af ordet –, de har ikke nogen kvindeundertrykkelse, de har ikke noget krav om, at vi alle skal lære kinesisk. Tværtimod. I Kina er målet, at alle skal lære engelsk. Det vidner om en kulturel fleksibilitet, som man må lede længe efter hos andre nationer.

Note 1: En ny lov om ejendomsret trådte i kraft 1. oktober 2007.

Note 2: Boykotten er siden blevet opgivet, jf. artiklen Kinas olympiske verdensscene.

Note 3: Kinesisk journalist, forfatter og digter, idømt ti års fængsel i 2005 for at have afsløret „statshemmeligheder“ på en amerikansk web-portal.

WWW.KINAKANALEN.DK

Et nyt debatforum om Kina

„Kinakanalen, kanalen hvor ordene om Kina flyder frit i en uendelig strøm. Alle kan sejle med strømmen af ord ad floder og bifloder til interessante steder med oplysning og debatter. Du kan deltage med ord, hvis du opretter dig med en profil. Kinakanalen er skabt af Dansk-Kinesisk Forening, som passer sluserne, men ikke styrer strømmen af ord“.

Sådan lød den indledende beskrivelse, da der ved Dansk-Kinesisk Forenings generalforsamling i 2007 blev talt om planerne for et debatforum på internettet. I dag kan alle med fælles interesse om et emne samles om et nyt debatforum på nettet. Her kan man, så ofte man har lyst, holde sig orienteret og følge med i, hvad der aktuelt rører sig. Nu er vores debatforum åbnet, og alle opfordres til at klikke ind på www.kinakanalen.dk.

Kinakanalen er oprettet af Dansk-Kinesisk Forening, men er åben for alle med interesse for Kina. Alle kan læse indholdet af Kinakanalen, men for at deltage i debatten eller komme med spørgsmål eller svar, skal man oprette en brugerprofil. En grundig vejledning i hvordan det gøres, findes på debatforum'et.

Der vil kunne læses og skrives om alt fra kinesisk undervisning i Danmark til kinesiske film, fra kinesiske familieforhold til nyheder fra dagens Kina. Det er vores håb, at Kinakanalen vil blive flittigt brugt og således blive et levende sted, som knytter foreningens medlemmer og andre med interesse for Kina sammen. Med Kinakanalen håber vi, at foreningen vil være endnu mere nærværende også for de medlemmer, der ikke har mulighed for at deltage i foreningens arrangementer. Der kræves ingen forudsætninger for at deltage andet end nysgerrighed og interesse for Kina. Vel mødt.

Holdet bag Kinakanalen

TEMA

KRISEN OM KINESISKE VARER

PR-KRIGEN

KINA OG OMVERDENEN SKÆRPET

Regeringer, virksomheder og medier i den vestlige verden har i 2007 langet ud efter Kina med beskyldninger om, at varer med Made in China-stemplet ikke er garanti for kvalitet. Vi har bedt en blogger, der har fulgt „fødevarer- og eksportskandalen“, give sin udlægning af, hvad sagen drejer sig om.

Af Kim Rathcke Jensen
journalist og B.A. i kinesisk

Giftigt dyrefoder fra Kina. Rejer, ål og skaldyr der er fulde af medicin. Dødelig gift i tandpasta.

I år har der været masser af sager, hvor kinesiske varer ikke har levet op til vestlige standarder. Og hvor den kinesiske regering har haft meget svært ved at finde ud af, hvordan den skulle opføre sig på den internationale scene.

De seneste år er Kina for alvor gået i lære som supermagt og har arbejdet på at blive en del af verdenssamfundet. Blandt andet med optagelsen i WTO og med De Olympiske Lege i 2008. Den har samtidig også arbejdet hårdt på at finde ud af, hvordan man opfører sig som en af verdenssamfundets storspillere. Det har den ikke klaret så godt.

Sars-epidemien fra 2003 kan være et eksempel. Den breder sig, som epidemier nu en gang gør. Sundhedsvæsenet finder ud af det. Slår alarm. Hvorefter embedsmænd og hele det politiske partiapparat forsøger at skjule krisen.

Nu er der så skandalerne med flere kinesiske varer, der har vist sig at være lige fra sundhedsskadelige over længere tid til decideret livsfarlige på ingen tid. Det er ikke gået meget bedre.

Sikkerheden omkring de kinesiske varer og fødevarer kommer for alvor i fokus i USA denne sommer.

Der var flere sager. Kinesisk dyrefoder koster amerikanske kæledyr livet.

De amerikanske sundhedsmyndigheder standser importen af forskellige fisk og skaldyr, da de er fulde af medicin fra de kinesiske dambrug. Endelig var der også sagen om tandpastaen, hvor der var diethylene glycol i. Det bruger man ifølge Wikipedia normalt som et anti-frysemiddel eller til fremstilling af for eksempel bremsevæske og printerblæk.

Hvad gør den kinesiske regering? Ignorerer al kritik. Benægter alt. Det betyder, at sagerne i den grad får lov til at brede sig gennem den journalistiske fødekæde og vokse til store og internationale sager.

Det internationale pres vokser altså. Men uden at regeringen i Beijing reagerer. Det sker først flere uger senere i juni.

Her fortæller en kinesisk talsmand fra ambassaden i Washington, at kineserne har standset importen af en sending amerikanske rosiner, der ikke levede op til de kinesiske standarder for fødevarer sikkerhed. Hvis man oversætter det fra diplomatsprog til almindeligt dansk, svarer det nogenlunde til at sige æv-bæv.

Talsmanden forklarer, at der er fundet svovldioxid i rosinerne. Det er noget skidt, mener kineserne. En amerikansk professor forstår dog ikke helt, hvad problemet er, da svovldioxid er en af de mest almindelige ingredienser i rosiner og andre tørrede frugter, som hun fortæller til New York Times.

Sådan bølger det lidt frem og tilbage, og de kinesiske myndigheder bliver hårdnakket ved med at insistere på, at fødevarer sikkerheden er i orden. Det virker ikke. De internationale medier bliver ved med at skrive om det.

Så i slutningen af måneden går det op for regeringen i Beijing, at den bliver nødt til at virke handlekraftig. Ergo slår den ned på fødevarerindustrien i Kina og lukker omkring 180 fabrikker og gårde over hele landet. Så kan hele verden se, at den gør noget ved problemet. Det er helt efter bogen, for eksempel hvis der kommer en vigtig delegation fra udlandet, lad os sige for at diskutere copyright og filmrettigheder. Så slår myndighe-

derne ned på de handlende, der sælger de ulovlige DVD'er. Lukker butikkerne. Verfer dem væk fra gadehjørnerne. I hvert fald i en uges tid. Hvorefter alt er som før.

Dagene går. Regeringen formår stadig ikke at lægge låg på debatten om fødevarer sikkerhed. Så den 15. august lover en embedsmand fra ambassaden i Washington, at nu gør de noget ved det. Erkender problemet. Myndighederne vil inspicere enhver forsendelse af fødevarer, der eksporteres fra Kina.

Det tog omkring tre måneder for den kinesiske ledelse at komme så langt.

Den kinesiske regering reagerer først, da det går op for den, at negativ omtale er dårligt for forretningen. Dårlig omtale koster penge og kan skade eksporten. Først da reagerer regeringen, for økonomisk vækst og fremgang er i høj grad det kinesiske kommunistpartis legitimitet.

Lektien for regeringen i Beijing må være, at åbenhed betaler sig. Man bliver simpelthen nødt til at informere sine borgere og omverdenen i den slags kriser. Så nu må Kina da langt om længe have lært lektien? Men nej.

Hen over sensommeren og efteråret har en virus spredt sig mellem de kinesiske svinebestande. En regulær epidemi. Den har bredt sig til mindst 25 af provinserne og regionerne. Ifølge officielle tal er 165.000 svin døde af virussen. Det tal lyder usandsynligt. Der er i alt 500 millioner svin i Kina, og hvert år dør 25 millioner af dem af forskellige sygdomme. Så 165.000? Det må være for lavt. Samtidig er priserne på grisekød steget omkring 85 procent siden sidste år. Hvorfor? Uden nogen åbenlys grund. Derfor kan det være et tegn på, at der er mangel på svinekød.

Myndighederne er tavse. Der er ingen samarbejde med internationale organisationer. Ingen informationer til omverdenen, heller ikke selvom sygdommen allerede har spredt sig til både Vietnam og Burma.

Der er heller ingen information til befolkningen. Søger man for eksempel på sygdommens navn, blå-øre-

Oversættelse:
Jette Mechlenburg

virus (huxi zonghezheng, zhu laner-bing) eller lignende, på den kinesiske udgave af Google News, samt på større medier, såsom det officielle nyhedsbureau Xinhua's hjemmeside, er resultatet af relevante artikler aldeles magert.

Hvorfor? Den vigtigste grund er nok, at lederne går rundt i regeringskomplekset Zhongnanhai og for alt i verden vil undgå enhver form for negativ omtale her inden OL, og at de stadig har en tro på, at de kan styre både nationale og internationale informationsstrømme.

Havde Kina været en privat virksomhed, ville den nok have handlet anderledes. Regeringen har stort set begået enhver tænkelig brøler, når det kommer til PR og krisestyring. Og kun bidraget til at cementere forestillingen om, at Kina gør alt for at skjule pinlige informationer og være aldeles uimodtagelig over for selv den mindste kritik.

Men det lader til, at lederne vil ændre på det. Kina har, ifølge New York Times, hyret reklamebureauet Ogilvy

Public Relations, der skal hjælpe landet med at få et bedre internationalt omdømme.

Ikke nok med det. Den kinesiske regering har ifølge det amerikanske Yale Universitys online magasin YaleGlobal også ansat Patton Bogs, der er en af de største amerikanske lobbyvirksomheder. PR-krigen er altså for alvor blevet oprustet.

Made in China kontra vestligt design

De seneste måneder har der været utallige tilfælde, hvor der måtte pilles legetøj ned fra butikkernes hylder i USA, Europa og resten af Vesten, fordi de var farlige for forbrugerne.

Overskrifterne i de danske aviser har blandt andet været „Miljøstyrelsen jagter blylegetøj“, „Blymalet legetøj solgt i Danmark“, „Barbie må undvære sit tilbehør“, „Kan man undgå kinesiske varer...?“ og „Farlige produkter vælter ind fra Kina“.

Alle gangene var det vestlige firmaer, der havde fået varerne produceret i Kina. De fleste gange lød det fra

samme vestlige firmaer: Det er kinesernes skyld.

Men det er det slet ikke. Langt fra. Det har to canadiske professorer fundet ud af. Hari Bapuji fra University of Manitoba og Paul W. Beamish fra University of Western Ontario har kigget nærmere på alle kinesiske legetøjsprodukter, der er kaldt tilbage fra amerikanske butikker i perioden fra 1988 til 2007.

76,4 procent af gangene blev de kaldt tilbage, fordi der var fejl i designet. Lange snore, som børnene kunne blive kvalt i, små ting der nemt faldt af eller lignende.

10 procent af gangene var det på grund af fabriktionsfejl. Dårligt håndværk, bly i maling eller farlige råvarer. De sidste 13,6 procent kunne de to professorer ikke klart afgøre, om det var på grund af fejl i designet eller produktionen.

Da det amerikanske legetøjsfirma Mattel i august 2007 kaldte 20 millioner stykker legetøj tilbage fra de amerikanske butikkers hylder, var 80 procent på grund af fejl i designet. En lille magnet, der ikke burde have været på legetøjet. Det var ikke, fordi der var bly i malingen. Eller fordi den kinesiske producent på anden måde havde klokket i det.

Så ro på! De kinesiske myndigheder har opført sig voldsomt klunget i sagerne. Og der har været flere sager i år end tidligere.

Men lad os nu vente lidt med at lægge os i fosterstilling under skrivebordet og skrike hysteriske af frygt for alting der er „Made in China“.

Husk lige på at:

1. Det er ikke første gang, at farligt legetøj er trukket tilbage fra markedet.

I maj 1998 trak LEGO en rangle tilbage fra verdensmarkedet, da det viste sig, at spædbørn kunne få den galt i halsen. I 1999 trak IKEA et stykke trælegetøj tilbage, efter en fem-årig dreng mistede livet. Trælegetøjet havde sat sig fast i halsen.

2. Der kommer også farlige varer fra andre lande end Kina.

I august 2007 blev 200 danskere syge af babymajs fra Thailand. Det var ikke første gang. For eksempel

Kina meddelte i september 2007, at 40 tons svinekød, der var importeret fra USA og Canada, var blevet sendt tilbage til leverandørerne, fordi det indeholdt forbudte tilsætningsstoffer. Billedet viser en repræsentant for det kinesiske handelsministerium ved et parti af det forbudte svinekød udstillet i forbindelse med en international konference om svinekød i Kina den 17. september 2007. (Foto: Scanpix).

TEMA

EKSPORTKRISEN DYR

KINA

fjernede FDB og Dansk Supermarked også thailandske babymajs fra hylderne i 1998. Sidste år, i 2006, måtte brødfabrikken Schulstad tilbagekalde boller og brød, fordi de er bagt med mel med svamp i.

3. Kinesiske fabrikker er ikke nødvendigvis dårligere end andre udviklingslande, de har bare mere at lave.

Kina eksporterer for cirka 91 milliarder kroner legetøj om året. De kinesiske fabrikker laver 80 procent af alt legetøj i verden. Derfor er der også langt flere problemer med legetøj fra Kina.

4. Det er den vestlige designers skyld, ikke den kinesiske fabriksejers.

For det meste kaldes varer tilbage (i hvert fald i USA, men mon ikke det samme gælder i Europa?), fordi der er fejl i designet, som den nye canadiske undersøgelse viser. Ikke fordi den kinesiske producent har brugt billige og farligere råvarer.

5. De kinesiske fabrikker bliver bedre og bedre.

Hvem kan ikke huske „Made in Hong Kong“? Billigt og dårligt plastik. „Made in Japan“? Det falder helt sikkert fra hinanden. „Made in Taiwan“? Billigt elektronik. Sådan var det i hvert fald engang. Alle disse steder begyndte med at producere billige varer af tvivlsom kvalitet. Det er det rygte, som Kina kæmper mod nu.

Rapporten fra Asia Pacific Foundation of Canada findes på kortlink.dk/4awy

Inspiration til Top Fem er hentet fra den canadiske avis The Globe and Mail.

Mere om emnet findes på Kim Rathcke Jensens blog: kinablog.dk

Artikel side 16: Magtfuld kvinde skal genskabe tilliden til Made in China.

Kinesiske medier har givet fødevarer- og eksportkrisen fyldig omtale. Her er et par eksempler:

Til skade for Kinas omdømme

Under denne overskrift skrev nyhedsbureauet Xinhua den 9. juli 2007 blandt andet:

Kina må tage hånd om problemer med kvaliteten af fødevarer og medicin, ellers risikerer landet at skade sin troværdighed på den internationale scene i alvorlig grad, lyder en advarsel fra landets øverste myndighed for kontrol med fødevarer og medicin.

Vort land står for over en periode, hvor fødevarerens sikkerheden er truet, sagde en senior embedsmand hos Statens Fødevarer- og Medicin-Administration, Sun Xianze. Advarslen kom på et seminar om kontrol med fødevarer og medicin.

Han understregede, at myndighederne står over for en „vanskelig opgave“.

Eksport af en række kinesiske fødevarer er blevet beskyldt for at indeholde farlige kemikalier og har skabt tvivl om landets fødevarer- og medicin-sikkerhed.

For at sikre bedre kvalitet for fødevarer og medicin-produkter har myndighederne øget indsatsen for at fjerne ukvalificerede fabrikanter fra markedet.

Fødevarer- og Medicin-administrationen siger på sin hjemmeside, at den siden juli 2006 har tilbagekaldt produktions-licensen for fem medicinalfirmaer.

Elleve personer er meldt døde i 2006 efter at have brugt et medikament fremstillet af Qiqihar No. 2 Pharmaceutical Co. Ltd. i Heilongjiang-provinsen, en af de fem firmaer der er blevet lukket af myndighederne. Den har desuden inddraget et lægemiddel til behandling af leukæmi og leddegigt, efter at der var fundet flere tilfælde af bivirkninger.

Adskillige børn, der led af leukæmi på tre hospitaler i Guangxi-Zhuang Autonome Region og Shanghai følte

smarter i deres ben og havde endog svært ved at gå efter at være blevet behandlet med et middel, der produceres af Shanghai Hualian Pharmaceutical Co. Ltd.

Handelshindringer undskyldning for protektionisme

Under denne overskrift skrev China Daily den 12. september 2007 blandt andet:

En seniorembedsmand har påpeget, at nogle lande gør et stort nummer ud af spørgsmålene om Kinas varekvalitet og bruger dem som handelshindringer for at beskytte deres hjemlige handelsinteresser.

„Ved at overdrive antallet af tilfælde og så tvivl om kvaliteten af alle kinesisk-fremstillede produkter har man skadet vort omdømme og forårsaget økonomiske tab for vore eksportører“, siger Qi Xiuqin, der er direktør for afdelingen for internationalt samarbejde inden for Administrationen af Kvalitetskontrol, Inspektion og Karantæne.

Hun oplyste, at over 30 pct. af 2500 kinesiske eksportører, hvis forhold er blevet undersøgt, har lidt økonomiske tab på grund af tekniske handelshindringer i 2006. De pågældende firmaers tab beløb sig til 35,9 mia. USD mod 28,8 mia. i 2005.

De største tab er kommet fra handelshindringer indført af EU, USA, Japan, Rusland og Sammenslutningen Af Sydøstasiatiske Lande.

Ifølge WTO-aftalen om tekniske handelshindringer mv. kan medlemslande indføre reguleringer og standarder for et produkts specielle egenskaber, såsom størrelse, form, design, funktion og virkninger. Eksportvarer, der ikke opfylder standarder på et marked, som de er bestemt for, kan nægtes adgang til disse markeder.

„Ikke alle tekniske handelshindringer er upassende og negative, men nogle er bestemt som handelsbeskyttelse og har haft dårlig indflydelse på kinesiske eksportører“, siger Yang Song fra Administrationen for kvalitetskontrol mv.

TEMA

MAGTFULD KVINDE BLANDT KINAS LEDERE

HUN SKAL

TILLIDEN TIL „MADE IN CHINA“

Fødevarskandalen i Kina – se Kim Rathcke Jensens artikel side 13 – er et problem, den kinesiske regering tager alvorligt. Den har givet viceministerpræsident Wu Yi, kendt som regeringens stærke kvinde, den alt andet end nemme opgave at få løst krisen og genskabt tilliden til kinesiske varers kvalitet.

Af Ma Jisen
Journalist og forfatter
Beijing

Det amerikanske erhvervsmagasin Forbes har udpeget Wu Yi som nr. 2 blandt de 100 mest magtfulde kvinder i verden i 2007. Nr. 1 var den tyske forbundskansler Angela Merkel.

En uge efter udnævnelsen viste Wu Yi sin indflydelse ved at præsidere over en konference i Kina om handelsmæssige og økonomiske forbindelser med deltagelse af 70 af verdens største multinationale selskaber.

Konferencen blev holdt i et forum for økonomisk og handelsmæssigt samarbejde mellem Kina og de caribiske lande.

Wu Yi sagde på konferencen, at den kinesiske regering aktivt vil finde nye veje for udenlandske og oversø-

iske investeringer for at deltage i det internationale økonomiske samarbejde på højere niveauer og bredere områder. Og hun understregede, at Kina er parat til at arbejde sammen med alle nationer for en fælles udvikling til gensidig gavn.

Karrieren

Den 69-årige Wu Yi er med i Kinas øverste ledelse. Hun blev født i Wuhan, Hubei-provinsen i Centralkina. Hun er uddannet ingeniør med olie- raffinering som sit område og startede sin karriere som tekniker og medlem af den politiske afdeling på Lanzhou Olie Raffinaderi i 1962. Hun gjorde en fremragende indsats i dette job og blev forfremmet til viceadministrerende direktør og partisekretær for Yanshan Petrokemiske Corporation i Beijing.

Efter at have gjort tjeneste som viceborgmester i Beijing i tre år blev hun udpeget til viceminister for økonomiske forbindelser og handel med udlandet, i 1991 til vicesekretær for regeringens ledende partimedlemsgruppe og senere til minister for udenrigshandel og økonomisk samarbejde med udlandet. Nu er hun medlem af det kommunistiske partis øverste organ, Politbureauet. Hun har været meget aktiv i forbindelse med Kinas økonomiske reformer og åbning til omverdenen.

Den kinesiske økonomis hurtige udvikling har samtidig været en slidssom affære. Wu Yi har hjulpet med at klare adskillige meget vanskelige sager som handlede om mere end blot økonomi. Ikke for ingenting har hun fået ry som problemknuser.

Kvalitetskontrol

Det seneste eksempel er så, at hun i august 2007 blev udpeget til at lede en gruppe på regeringsniveau, som skal tage sig af fødevarer sikkerhed og kvalitetskontrol. Det er en presserende opgave, som handler om at behandle klager både i Kina og omverdenen over kvaliteten af fødevarer. Allerede en uge efter udnævnelsen indkaldte hun til en landsdækkende videokonference med de ansvarlige personer rundt om i Kina.

„Dette er en særlig krig, der føres for at beskytte befolkningens behov for sikkerhed, såvel som det er en krig for at sikre varemærket „Made in China“ og landets image“, sagde Wu Yi på konferencen. Hun erkendte, at på trods af at der er sket fremskridt de sidste par år, så har landet nogle dybt rodfastede problemer med hensyn til kvaliteten af fødevarer og andre varer.

Det drejer sig om et stort antal små fødevarer virksomheder, som har ringe udstyr og dårlig ledelse, om alt for store mængder af medicinrester og om brug af falske materialer. Samtidig skal der tages fat på dårlig overvågning og de tilfælde, hvor to eller flere kontrolmyndigheder overlapper hinanden med det resultat, at ingen for alvor løser problemerne – det skal der gøre noget ved, sagde Wu Yi. Der er taget forholdsregler til at etablere og udvikle „to kæder, ét system og ét netværk“. Kæderne refererer til overvågning af hele produktionsprocessen af både industri- og fødevarer, system refererer til forpligtelse til at kunne tilbagekalde og gøres ansvarlig, og netværk refererer til en omfattende kvalitetsovervågning i hvert eneste hjørne af samfundet.

Hun fremhævede også, at der var nul-tolerance over for folk, der overtræder bestemmelserne, herunder producenter, sælgere og statsansatte, som ikke gør deres pligt.

Lederskab

Befolkningen har tillid til, at hvis det lykkes, vil fødevarer sikkerhed og produktkvalitet i hele landet blive hævet. Tilliden stammer fra tidligere eksempler på Wu Yis lederskab, såsom hurtigt at bringe sars-epidemien i 2003 under kontrol, for hvilket hun blev udnævnt til midlertidig sundhedsminister. Hun hjalp også Kina i kampen mod tekstilfabrikanter utilfredshed, som var en følge af en ophævelse af WTO-kvoterne, og ved i 2004 at opfordre til at gøre en ende på politisering af økonomiske forhold. Hun er drivkraften bag den korrigerende og regulering af den markedsøkonomiske orden, der er sket siden 2005, samt at slå ned på copy-

Stadig magtfuld?

Da denne artikel blev skrevet i slutningen af september 2007, var Wu Yi medlem af Kinas Kommunistiske Partis øverste organ, Politbureauet, og kunne dermed betegnes som en magtfuld kvinde. Men på partiets kongres, der sluttede 21. oktober 2007, blev hun ikke genvalgt til dette organ, der er partiets og dermed Kinas øverste ledelse. Hvilken indflydelse det får på hendes politiske og andet arbejde var uklart, da redaktionen af dette nummer sluttede. Men måske skal Ma Jisens artikel om Wu Yi læses som hendes politiske nekrolog. Red.

right overtrædelser. Selv om der stadig er problemer, er der sket tydelige forbedringer inden for disse områder. I kraft af at hun har det overordnede ansvar for økonomiske relationer til omverdenen, har Wu Yi kontakt med mange lande og har altid et meget tæt program.

Forholdet til USA

Naturligvis står forholdet mellem Kina og USA højt på hendes dagsorden. Mens handel og økonomiske relationer mellem Kina og USA er forøget i de sidste årtier, er problemerne samtidig vokset. Den kinesisk-amerikanske strategiske økonomiske dialog, som blev oprettet i 2006, er et forum til at løse problemerne. Wu Yi repræsenterede Kina på de to første møder, der blev holdt i henholdsvis Beijing og Washington.

Hun udtalte, at de to møders succes viser, at på basis af en accelererende globalisering kan Kina og USA udvide den gensidige forståelse og tillid gennem en åben dialog og opnå en stabil vækst i de bilaterale økonomiske relationer og i forbindelserne i det hele taget. Der blev opnået enighed om finansielt og miljømæssigt samarbejde.

Som repræsentant for et udviklingsland udsættes hun somme tider for stiklerier. Men hun er en skarp modpart, når det drejer sig om at sikre Kinas værdighed såvel som hendes egen. Under en forhandling om kinesiske firmaers piratkopiering af amerikanske copyright-varer, mens Wu Yi var minister for handel og økonomisk samarbejde med udlandet, sagde en af de amerikanske forhandlere: Vi forhandler med tyve, hvortil Wu Yi straks replicerede: „Og vi forhandler med røvere. Kig lige engang på de udstillingsgenstande i jeres museer, som I har røvet fra Kina“. Hendes kløgt er i dag bredt anerkendt blandt dem, der har bidt skeer med hende ved forhandlingsbordet. Den amerikanske finansminister Henry Paulson har betegnet Wu Yi som en person med en naturlig karisma. Charles Barshefsky, tidligere amerikansk handelsrepræsentant, har prist hende for hendes gode forståelse af USA og

omtalt hende som både hård og fornuftig.

I sin åbningstale i Washington ved mødet i den strategiske, økonomiske dialog sagde Henry Paulson, at amerikanerne mangler tålmodighed. Et vink, som ikke undgik Wu Yis opmærksomhed. I sit indlæg påpegede hun stærkt og klart, at det er både i kinesernes og amerikanernes interesse at styrke en strategisk gensidig tillid og etablere konstruktive samarbejdsrelationer. At politisere økonomi- og handelsspørgsmål vil ikke gavne noget, men vil gøre tingene mere komplicerede og endda have negativ effekt på udviklingen af hele Kina-USA forholdet.

På indkøbsturne i USA

Wu Yi har været i USA adskillige gange, men måske var besøget i april 2006 det mest imponerende, da hun var leder af en stor økonomi- og handelsdelegation fra Kina. Delegationen foretog Kinas største køb nogensinde. Amerikanske maskin- og elektronikvirksomheder fik hovedparten af ordrerne. Blandt dem gik 4,6 milliarder dollars til Boeing Co. til en be-

stilling på 80 civile fly, 1,7 milliarder til computer software og 500 millioner dollars til Motorola til varer inden for mobil kommunikation. Delegationen besøgte 13 stater.

Ud over de officielle forhandlere omfattede delegationen 202 medarbejdere fra 101 kinesiske virksomheder. Hvad der fortjener særlig interesse er, at ingeniører fra private virksomheder for første gang tog del i købet.

Besøget skulle lette handelsubalancen mellem de to lande, og kineserne blev hilset velkomne, hvor de end tog hen. De tog først til staterne i det centrale, vestlige og sydlige USA. Wu Yi overværede også ceremonien i forbindelse med underskrivelse af en aftale om donation til det amerikanske basketballhold NBA fra den kinesiske elektronik- og instrumentvirksomhed Hai'er i South Carolina. Hai'er har sin produktionsbase i USA og har ansat mere end 1000 lokale arbejdedere.

Oversættelse: Jette Mechlenburg

Wu Yi under et besøg i USA i april 2006 som leder af en stor økonomi- og handelsdelegation. Her fotograferet på et pressemøde sammen med en medarbejder i det amerikanske handelsministerium, Robert Portman. (Foto: Getty Images/All Over Press).

TEMA

KINAS OLYMPISKE VERDENSSCENE

KINESISKE INTELLEKTUELLE KRITISERER REGERINGEN

Har Kina, der fører sig frem som et af de førende lande på verdensscenen, fortjent den triumf det er at være vært for De Olympiske Lege i 2008? Det mener nogle menneskerettighedsorganisationer ikke, og de har fået følgeskab af kinesiske intellektuelle.

Af Flemming Poulsen

Der var vild jubel i hele Kina og blandt kinesere i udlandet, da Den Internationale Olympiske Komité den 13. juli 2001 meddelte, at Beijing var udpeget til at være værtsby for De Olympiske Lege i 2008. De kinesiske ledere har siden arbejdet på at skabe det, de bebuder vil blive „verdens bedste OL“.

Allerede da Kina i 1990'erne lagde billet ind på at blive OL-vært, stod vestlige menneskerettigheds-organi-

sationer som Amnesty International og Human Rights Watch parat med en kampagne, der i kraftige vendinger agiterede mod kinesisk OL-værtskab. Begrundelsen var især, at Kina krænker FN's erklæring om menneskerettighederne.

Også to organisationer, der har pressefrihed på programmet – det franske „Reporters sans frontières“ (også kendt som „Reporters without borders“ og som „Journalister Uden Grænser“) og den amerikanske „Committee to protect journalists“ – finder Kina uværdig til at stå for OL i 2008.

Et åbent brev

Da menneskerettighedsorganisationerne den 7. august 2007 markerede, at Kina nu kun havde ét år til at vise, at det lever op til de olympiske idealer, lød der også kritiske røster fra 37 kinesiske intellektuelle. I et åbent brev, der blev lagt ud på internettet, skrev de blandt andet:

„Vi burde (...) glæde os over det slagord, som Beijings Olympiske Komité har valgt: „En Verden, En drøm“. Men vi føler skuffelse og tvivl, når vi er vidne til, at vore landsmænd fortsat systematisk unddrages menneskerettigheder, samtidig med – og somme tider på grund af –, at de Olympiske forberedelser skrider frem“.

De intellektuelles brev er stilet til „ledere og verdensmedborgere“ og rettet specielt til Kinas tre øverste ledere (præsidenten, regeringschefen og parlamentsformanden), FN og andre organisationer, der har menneskerettigheder på programmet.

Henvendelsen tager sit udgangspunkt i forordet til Det Olympiske Charter, hvor der tales om „respekt for universelle, grundlæggende etiske principper“ og „menneskets harmoniske udvikling med henblik på at arbejde for et fredeligt samfund, der er optaget af at bevare menneskelig værdighed“.

(...)

„For at undgå misforståelser, og for at gøre verdenssamfundet opmærksom på risikoen for u-olympisk optræden, der tilsmudser Legenes sande

ånd, tiltræder vi undertegnede borgere i Folkerepublikken Kina regeringens olympiske slagord med en vigtig tilføjelse: En Verden, En Drøm og Universielle Menneskerettigheder“.

„Den kinesiske regering har lovet Den Internationale Olympiske Komité at „fremme menneskerettighederne“ og har over for FN's Menneskerettighedsråd forpligtet sig til at „håndhæve den højeste standard for menneskerettigheder“. (...) Der er kun gjort lidt for at omsætte de løfter, der er givet på papiret, i praksis. Vi har tværtimod været udsat for og været vidner til, at menneskerettighederne er blevet krænket mange gange (...). Alle disse forhold krænker ikke blot internationale standarder, men også den kinesiske forfatning“.

„Ud fra dyb hengivenhed for vort moderland og vor pligtfølelse som verdensborgere vil vi gøre vort bedste for, sammen med Kinas og verdenssamfundets ledere, at gøre Beijings OL til et vendepunkt i Kinas stræben efter storhed. Kina har mulighed for at bruge Legene til at skabe sand harmoni på grundlag af respekt for menneskelig værdighed og frihed og blive et respekteret medlem af civiliserede nationers samfund (...) ved at arbejde på at fremme menneskerettighederne hjemme og i verden“.

Brevet var underskrevet af 37 professorer, videnskabsmænd, forfattere, journalister og enkelte andre. Nogle af dem er offentligt ansatte, fx er en af dem ansat i Kinas Statsvidenskabelige Akademi.

Kinesiske løfter

Amnesty International og Human Rights Watch har i deres kampagne mod Kina som OL-værtsland gentaget deres anklager mod den kinesiske regering for at at krænke menneskerettighederne: fængsling uden retssag af tusinder af styrets kritikere, anvendelse af tortur, forfølgelse af menneskeretsaktivister, indskrænkning af pressefriheden osv.

Da de markerede, at der den 8. august var ét år til åbning af OL-2008, var slagordet, at den kinesiske regering ikke havde opfyldt det løfte om forbedring af menneskerettigheds-

One World One Dream – sloganet for OL i Beijing 2008, her fotograferet i højdedraget ved Badaling-delen af Den Store Mur. Skæmmer det naturen? I hvert fald skæmmer det Kinas deltagelse i OL, at der mangler en tilføjelse, mener en kreds af kinesiske intellektuelle. De savner tilføjelsen: „and universal human rights“ – universelle menneskerettigheder. (Foto: Katja Flidner Gantriis).

situationen, som de havde afgivet i forbindelse med ansøgning om værtsskabet. En anmodning fra Kina-bladet til Amnesty og Reporters without borders om dokumentation for, hvilke løfter der er tale om, er ikke blevet besvaret.

Amnesty har fx anført, at vicepræsidenten for Beijings ansøgningskomité, Liu Jingming, i april 2001 sagde: „At give Beijing mulighed for at afholde de Olympiske Lege vil fremme udviklingen på menneskerettighedsområdet“.

Denne udtalelse stammer (i følge Committee to protect journalists) fra et interview, som Liu Jingming gav til det franske nyhedsbureau AFP i april 2001. Man kan så diskutere, om en udtalelse til medierne er et løfte, man kan kræve, at den kinesiske regering indfrier. Den amerikanske organisation citerer også generalsekretæren for Beijings ansøgningskomite, Wang Wei, for til pressen at have udtalt: „Vi er overbevist om, at med Kina som OL-vært vil legene ikke blot være til gavn for vor økonomi, men også forbedre alle sociale vilkår, herunder uddannelse, sundhed og menneskerettigheder“.

Såvidt det kan konstateres, har kineserne ikke specificeret, hvilke menneskerettigheder de taler om. De mener som bekendt noget andet med ordet end FN og vestlige menneskerettighedsforkæmpere.

Bojkot opgivet

Reporters without borders agiterede oprindeligt for at boykotte Legene i Beijing, men har siden opgivet det og beskylder Kina for, som det siges i organisationens kampagnemateriale, at begrænse pressefriheden, fængsle journalister, politiske dissidenter og aktivister, der publicerer deres artikler på internettet, „trods løfter om at liberalisere, som blev givet ved ansøgningen om at stå for Legene“.

En af organisationens ledere, Vincent Brossel, forklarer over for Kina-bladet, hvorfor boykotten blev opgivet:

„Vi føler, at boykot er noget, som de fleste unge kinesere og dissidenter ikke kan forstå. Vi ønsker ikke et luk-

ket, men et mere åbent Kina, og når vi ønsker at indgå i en dialog med den kinesiske regering eller med Den Internationale Olympiske Komité, er det svært at opfordre til boykot“.

Amnesty International anbefaler ikke, og forventer ikke at anbefale, en boykot af OL i Beiling, meddeler organisationens danske afdeling. „Vi fastholder en tro på, at et tilstrækkeligt stort internationalt pres på de kinesiske myndigheder kan være med til at skabe varige forbedringer af menneskerettighederne i Kina“, oplyser afdelingens internationale koordinator, Joakim Lundstrøm.

Ingen regering har talt om boykot.

Pressefriheden

Hvis bestemmelserne i et dekret om udenlandske journalisters arbejdsvilkår under OL bliver efterlevet, kan udenlandske medier se frem til uindskrænkede reportager, ikke blot om OL, men også om forholdene i Kina i det hele taget.

Ifølge et dekret fra regeringen i Beijing kan udenlandske journalister, der skal dække OL, uden besvær få et kinesisk visum og medbringe „en rimelig mængde reportageudstyr“ toldfrit. Arbejdsvilkårene er beskrevet i to paragraffer: „Udenlandske journalister kan interviewe organisationer eller individuelle personer i Kina blot ved at få de pågældendes tilsagn“ og „Udenlandske journalister kan hyre kinesiske borgere som assistenter ved reportageopgaver“.

Bestemmelserne trådte i kraft 1. januar 2007 og skal gælde til 17. oktober 2008, to måneder efter OL.

Blandt udenlandske journalister i Kina er der delte meninger om virkningerne af dette dekret. Formanden for Udenlandske Korrespondenters Klub i Beijing, Melinda Liu, har til Human Rights Watch oplyst, at nogle journalister har oplevet forbedringer siden 1. januar 2007, men at mange mener, at Kina endnu ikke lever op til løfterne om fuldstændig frie arbejdsforhold for medierne i forbindelse med OL. En medarbejder i Kina for BBC i London har oplyst, at han i begyndelsen af september 2007 blev forhindret af politiet i at besøge en

landsby uden for Beijing, hvor han ville lave en reportage om efterdøninger efter uroligheder i landsbyen.

Reporters without borders har kritiseret, at den midlertidige pressefrihed ikke gælder kinesiske journalister.

Kinas svar

De kinesiske myndigheder har imødegået beskyldningerne om at svigte løfter vedrørende menneskerettighederne ved at henvise til, at kritikerne har politiseret Legenes ånd og såret det kinesiske folks følelser. Det er viceministeren for den kinesiske regerings informationskontor, Wang Guoqing, blevet citeret for at have sagt på et møde i Sydkorea.

Wang Guoqing kritiserede ifølge China Daily bemærkninger fra nogle vestlige politikere, som „forgifter og dæmoniserer“ billedet af Kina, fordi de har forsøgt at blande politik ind i arrangementet af Legene.

Han minder om, at 108 amerikanske kongresmedlemmer den 8. maj 2007 i et brev truede præsident Hu Jintao med, at hvis Kina ikke ændrer sin politik over Darfur i Sudan, vil de anbefale at boykotte Beijing

Tre af Reporters without borders ledere med præsidenten, Fernando Castello, i spidsen, demonstrede den 6. august 2007 foran Beijings Olympiske Komités hovedsæde. De olympiske ringe var erstattet med håndjern. (Foto: Reporters without borders).

KINAVETERAN: ELSE GLAHN

„ET FRUENTIMMER KAN JO ALDRIG BLIVE TIL NOGET STØRRE“

Vi har i Danmark en håndfuld sinologer og andre kina-kyndige, der har været med fra starten, da interessen for Kina tog fart efter Anden Verdenskrig. Vi vil lade nogle af disse Kina-veteraner fortælle om deres interesse for Kina, om studierne og arbejdet og hvordan Kina i det hele taget har præget deres liv. Vi lægger ud i dette nummer med Else Glahn og forskningsbibliotekar Hans Jørgen Hinrup (side 26).

Af Jette Mechlenburg

Den 86-årige Else Glahn bor stadig i sit lille rækkehus i Lyngby. Dengang det blev bygget, summede det af liv i området; her boede mindst tredive arkitekter som mødtes og talte og festede sammen. Nu er hækkene vokset høje, og Else ser ingen herude, bortset fra hjemmehjælpen hver anden dag til indkøb og rengøring. Ellers sørger hun for sig selv, også haven hvor hun i godt vejr sidder ude på en ølkasse og trækker ukrudt op. Men det er inde i stuen, der er fyldt med bøger, at vi drikker te og begynder vores samtale som kommer til at strække sig over adskillige timer. Efterhånden dukker flere og flere ting op, den ene erindring trækker den anden med sig, spørgsmålene jeg har forberedt bliver overflødige, så jeg vælger at give ordet til Else Glahn:

To flotte fyre

Min interesse for Kina begyndte i gymnasiet hvor jeg læste den kinesiske digter Lin Yutangs romantiske bøger.

Jeg kom ind på Kunstakademiets Arkitektskole og købte Aage Marcus' bog „Den blå drage“, der netop var udkommet. Den handler om kinesiske malerier fra Song dynastiet (960-1278). Senere mødte jeg Marcus i Stockholm. En anden ting, som tiltrak min opmærksomhed: to rigtig flotte fyre, det var Jørn Utzon og Tobias Faber; de stod inde på Akademiets bibliotek, og Jørn var ved meget begejstret at vise Tobias en bog. Jeg listede ind og kiggede. Det var en kinesisk byggebog, en smuk bog, spændende og særpræget, og jeg blev lige så betaget som de var. Da fandt jeg ud af, at jeg var nødt til at lære kinesisk. Jeg var nødt til at lære sproget, hvis jeg ville læse den.

Fruentimmeret og den svenske professor

Min mand og jeg kom til Sverige i 1944 som flygtninge. Jeg så, at professor Bernhard Karlgren gav aftenforelæsninger på Stockholm Universitet en gang om ugen eller to. Der gik jeg så sammen med bl.a. Søren Egerod. Karlgren var en krævende herre, og man måtte bestille noget.

Han plejede at sige, at man skulle kombinere sine kundskaber i kinesisk med sin viden om sit oprindelige fag. Han selv var oprindeligt lingvist med speciale i fonetik. Min mand og jeg blev i Stockholm indtil 1950, hvor vi vendte hjem igen til København. En dag på fortovscafeen A'Porta kom Aage Marcus og sagde: Næh godda', er det Dem? Der er for resten en stilling ledig på det Kongelige Bibliotek til en, der kan tage sig af kinesisk, var det noget for Dem? Jo, sagde jeg, det var det da egentlig, men så skulle jeg jo have papir på, at jeg havde læst kinesisk. Jeg tog en måned fri, tog til Stockholm og kom lige akkurat igennem eksamen, søgte stillingen og fik den.

Det var svært at finde op og ned på bøgerne, men efterhånden lærte jeg noget om bibliografi og boghistorie; tekstkritik havde jeg lært af Karlgren. For at få fast stilling skulle jeg have embedseksamen. Det klarede Karlgren ved at sætte mig til at læse forskellige tekster. Jeg skulle skrive oversættelsen til ham og gøre rede for grammatikken. Jeg sagde til ham, at jeg hellere ville studere, hvad de kinesiske forfattere udtrykte med deres sprog, hvortil han svarede: Det vil jeg minsandten også, når jeg er blevet tilstrækkelig dygtig. Han kunne bedst lide de kongfutsianske klassikere fra før vor tidsregning. Jeg ville hellere læse tekster fra Song-dynastiet (960-1278), det var mere spændende, hvortil Karlgren bemærkede: Hvis du gerne vil læse moderne kinesisk, så må du om det. Et fruentimmer kan jo aldrig blive til noget større.

Jeg passede både den kinesiske, japanske, koreanske og vietnamesiske bogsamling, men der blev ikke oprettet en stilling; det blev der aldrig. Så kom professor Søren Egerod til. Han havde fået sit institut, ville ansætte mig og have Det Kongelige Biblioteks samling overført dertil. Det fik han nej til. Men jeg oprettede hans institutbibliotek og passede det samtidig med Asien-instituttets bibliotek foruden biblioteket på Det Kongelige. Jeg piskede rundt mellem de tre steder til en lillebitte assistentløn.

„Den store kinesiske byggebog“ (en rekonstruktion af den oprindelige udgave fra 1103) har Else Glahn arbejdet med i hele sin „kinesiske“ tilværelse. Det medførte, at hun i 1997 blev æresmedlem af Det Internationale Forbund for Kinesisk Arkitekturhistorie. (Foto: Jette Mechlenburg).

Men tingene skulle jo passes. Egerod var uddannet som kinesisk lingvist i USA. Jeg var for ham en farlig person, en maoist, fordi jeg tog fri fra biblioteksarbejdet for at deltage i den verdenskongres, „Kvindernes internationale liga for fred og frihed“ afholdt i København i 1954. Jeg havde fået det ærefulde hverv at tage mig af den kinesiske delegation på 60 kvinder.

En stol og et bord i Århus

Det gik ikke mellem Egerod og mig. Ja nu kommer jeg til Gunnar Svane (oversætter af den nys udkomne bog Sima Qians historiske optegnelser, omtalt i sidste nummer af Kinabladet, red.), som senere blev professor i slaviske sprog. Jeg ringede til ham en dag og spurgte, om man havde brug for kinesisk i Århus. Kom herover og lad os snakke om det, svarede han. Og det gjorde jeg så. Jeg fik en stol og et bord og nogle kuglepenne.

Der var meget at lave. Der skulle skaffes lokaler, tilrettelægges undervisning, skrives ansøgninger om alt fra viskelæder til karbonpapir, laves regnskaber. På det første hold på Østasiatisk Institut var Hans Jørgen Hinrup; han blev min gratis sekretær. Hans Jørgen og jeg har fulgt hinanden i tykt og tyndt; når det var sommerferie, passede han posten, mens jeg tog af sted til mit lille hus på Langeland med det kinesisk-japanske leksikon i 13 bind på bagsædet i min lille Folkevogn. Jeg kunne kun læse for alvor i ferierne, for ellers var der jo undervisning og alt det andet.

Velkommen hos Needham

Den nye studieordning i 1970erne gav studienævnet og institutnævnet det altafgørende ord. For dem eksisterede Kina ikke før 1950. De bestemte hvad jeg skulle undervise i, og jeg fik lov at dele et studenterværelse med en studerende. Der var en magtkamp som selvfølgelig også blev personlig. Jeg holdt ud ét efterår. Så ringede jeg til Needham (den britiske kinaforsker Joseph Needham, der havde sit eget institut under Cambridge University Press i Storbritannien, red.): Har du et skrivebord og en stol? Han svarede: Du er velkom-

men når som helst. Joseph Needham havde jeg mødt på et japansk institut ved universitetet i Kyoto. Needham spurgte mig ud om arkitektur i Kina som forberedelse til afsnittene Building Technology i sit livsværk „Science and Civilisation in China“. Vi aftalte, at jeg skulle komme til hans institut i Cambridge, når vi begynde var kommet hjem fra Japan.

Joseph Needham havde arbejdet i Kina under den japanske besættelse i Anden Verdenskrig. I Sichuan boede han i daoist-templer og fandt der ud af, at kinesisk naturvidenskab, som man ikke mente eksisterede, i høj grad kunne findes i daoistiske skrifter. Needham var oprindelig biolog med speciale i embryologi. Som embryobiolog var hans interesse livets, altings opståen, og han mente at finde samme interesse i kinesiske tekster. Det gav ham ideen til bogen om Science and Civilisation in China. Den er foreløbig udkommet i 23 bind. De kinesiske universiteter sendte ham som tak for hans indsats ladninger af bøger relevante for natur-

videnskab til Cambridge, hvor de blev grundlaget for bogsamlingen i Needham Research Institute. Han vil gerne, at der kom så mange internationale mennesker, som beskæftigede sig med kinesisk civilisation, som muligt, og hver dag ved eftermiddagsteen diskuterede man, hvad man hver især fandt frem til.

Jeg arbejdede på Needham Research Institute fra 1985 til 1990.

Byggebogen

Jeg havde hele tiden min Byggebog. Den Store Kinesiske Byggebog hedder på kinesisk „Yingzao fashi“. Det betyder Regler for Offentligt Byggeri. Den har jeg arbejdet med i ledige stunder, ja jeg arbejder med den endnu. Jeg har oversat en stor del af den til engelsk, men ikke alle dens 34 kapitler. Den blev trykt første gang i 1103 og anden gang i 1145. Derefter gik de trykte udgaver tabt. Den blev overleveret i afskrifter efter afskrifter lavet af skrivere, som ikke vidste noget om byggeri, heller ikke om tegninger. Kapitlerne der rummer

Else Glahn begyndte at interessere sig for Kina allerede i gymnasieårene i Århus. Hun har lige siden beskæftiget sig med Kina. Her er hun i gang med det, der har været en del af hendes kinesiske tilværelse: studiet af Den Store Kinesiske Byggebog. (Foto: Jette Mechlenburg).

tegninger ligner ikke noget man senere har fundet frem til. I 1918 blev den fundet som manuskript i et bibliotek i Nanjing. Manuskriptet blev trykt i faksimile. Det vakte så stor interesse i hele verden, at man i 1920 nedsatte en komite til at rekonstruere den oprindelige 1103-udgave. Det lykkedes kun delvis.

Begrebet kinesisk arkitekturhistorie kendtes endnu ikke. Et hus bygget af den kejserlige regering var bygget af træ. Almindelige mennesker brugte lokale materialer. Træ var et sjældent og meget kostbart materiale i det tæt-befolkede landbrugsland Kina. Kun Kejserhuset, det offentlige, havde råd til det. Træ gav prestige. Bygningerne blev malet i strålende farver, som indeholdt træbeskyttelsesmidler. Men til trods for beskyttelsesmidler er de fleste af de gamle træbygninger brændt ned under oprør eller gået til grunde under naturkatastrofer.

Redaktionskomiteen i 1920 fik en håndværker fra Kejserpaladset til at tegne konstruktioner og farver fra Kejserpaladset i Beijing. Man vidste ikke, at trædimensioner og farver i det offentlige byggeri var blevet meget anderledes end det var i 1103. De kunne læse bogen, men ikke forstå den.

Byggebogen udkom i 1925 og er et smukt stykke håndværk i otte folio bind. Den er siden blevet genoptrykt. For at finde frem til den oprindelige tekst, og hvad den betyder, må man opmåle bevarede bygninger fra Song-dynastiet. Det har flere forskere gjort, deriblandt jeg. Jeg har oversat det meste af teksten til engelsk, og jeg har planlagt at finde frem til de oprindelige tegninger, som var i tre dimensioner, i 1925-udgaven er de fortegnede. Jeg har haft flere tegnere i gang, men de er sprunget fra af personlige grunde.

Jeg hader somme tider bogen, men jeg er forankret i den, har givet den min sjæl. Min drøm er et seminar på Louisiana om byggebogen med de bedste forskere fra Kina, Japan og andre lande for at samle den fælles viden, der allerede er til stede, med henblik på udgivelse af en revideret udgave på engelsk.

Kulturrevolutionen

I forbindelse med min deltagelse i kongressen for Kvindernes Demokratiske Liga For Fred Og Frihed i København i 1954 havde jeg mødt Lin Hua (kendt som oversætter af bl.a. H.C. Andersens værker, red.). Han var dengang sekretær for kulturattachéen ved Den Kinesiske Ambassade i Danmark. Senere blev han selv kulturattaché i mange år. Det blev det mest solide venskab jeg har haft. Lin Hua hjalp mig med at komme til Kina gennem Kulturministeriet i Beijing. Første gang var i 1966. Da besøgte jeg Tsinghua Universitet og mødte forskere i kinesisk arkitekturhistorie og i Yingzao Fashi. De tog mig med til to tempelkomplekser med bygninger fra Song-dynastiet.

Næste gang var i 1967, og Kulturrevolutionen brød ud om ørerne på mig. Jeg var kommet først og fremmest for at se på bygninger i forbindelse med studier af Byggebogen, finde opmålinger og beskrivelser. Jeg havde haft store planer om de mennesker, bygninger og biblioteker jeg gerne ville se, men mine værtsfolk havde bestemte planer om, hvad de ville vise en gæst. Det var skoler, fabrikker, landbrugskollektiver – det var ikke gamle huse.

Kineserne var forståeligt nok ikke venligt stemte over for udlændinge. De kendte deres egen historie, og de kendte andre landes kolonihistorie. Følelserne af ydmygelse og udnyttelse sad endnu i mange af de voksne og ældre. De unge mennesker mente helt klart, at fattigkvarterer kom ikke fremmede ved. Udlændinge kunne gå til Kejserpaladset og blive der. Der var gammelt ragelse nok.

Som et kongeligt besøg

Turismen var endnu ikke kommet frem i Kina; fremmede kunne ikke gå rundt alene. En fremmed havde altid et følge med. I mit tilfælde fagfolk, arkitekturhistorikere, en sekretær, en chauffør, og ikke mindst et partimedlem. I 1967 var der også en tolk. Hvis jeg skulle finde på at snakke med folk på gaden, ville man gerne vide, hvad vi snakkede om. Når man så kom til bestemmelsesstedet, en fa-

brik, en skole eller et landbrugskollektiv, blev man modtaget af en lignende lokal gruppe. Det var som at være på kongeligt besøg.

I 1972 var jeg igen i Kina, takket være Lin Hua, for at finde stof til mit arbejde med Byggebogen. Da kom min nu faste sekretær lille Song og hentede mig til Folkets Store Hal. Der holdt Kvindernes Demokratiske Liga For Fred Og Frihed kongres. Selveste Zhou Enlai stod på podiet. Han tog hjerteligt imod mig. Men i næste øjeblik efterlod han mig stående helt alene. Den albanske kvindelige leder var kommet umiddelbart efter mig og havde større politisk betydning. Heldigvis havde nogle af deltagerne i salen genkendt mig fra København, så jeg kunne tale med dem.

I 1973 var jeg i Beijing igen og blev denne gang kaldt op til Undervisningsministeriet for at fortælle om det danske undervisningssystem. Kineserne forberedte et nyt undervisningssystem til tiden efter Kulturrevolutionen. Da jeg havde holdt mit indlæg, benyttede jeg lejligheden til at spørge, om jeg kunne få en veluddannet kinesisk sproglærer til Aarhus Universitet. Selv havde jeg ikke haft mulighed for at lære at undervise i det talte sprog på universitetsniveau. Jeg taler kun kinesisk til husbehov, så jeg kan klare mig, når jeg rejser. Der kom en lærer, Gu Mingdao, og han blev meget populær. Siden han rejste hjem til Nanjing, har han været en hjælpsom kontakt.

Væksten landets byrde

I dag ser jeg på Kina med spænding. Det kinesiske rige har en kæmpe befolkning på 1,3 milliarder og har udviklet sig til en industrimagt, og det er gået meget hurtigt. Væksten har været uden sidestykke. Men med væksten er fulgt store miljø-ødelæggelser. Væksten er blevet landets byrde. Kinas ledelse er ganske klar over problemet. Den stræber efter en ny model med stabil vækst og beskyttelse af miljøet.

Men det tager længere tid at vende kursen for en atlantehavsdamper end for en robåd.

MANGFOLDIGHED GIVER RIGDOMMEN I VERDEN

BJØRN NØRGAARD OM SIN KUNST I KINA

Siden billedhuggeren Bjørn Nørgaard i 2002 første gang besøgte Kina, har han været der 2-3 gange om året som arbejdende kunstner. Den 11. september 2007 fortalte han ved et møde i København i Dansk-Kinesisk Forening om sit arbejde i Kina og mødet med kineserne.

Af Flemming Poulsen

Bjørn Nørgaard udfører en stor del af sin produktion i Kina, nemlig i Beijing, Guangzhou, Foshan og Xiamen.

At Bjørn Nørgaards 60 års fødselsdag i maj 2007 blev fejret i Beijing er der en nærliggende forklaring på: Siden 2002 er en væsentlig del af hans kunstneriske produktion foregået i Kina. Blandt andet Foshan, Xiamen og Beijing er blevet hans nye arbejdspladser. Mange af hans værker, der findes herhjemme og i andre lande, er lavet i Kina. Desuden holder han udstillinger og forelæsninger flere steder i Kina.

Fødselsdagen blev fejret den 19. maj 2007 med ham selv som midtpunkt i en „aktion“, som han kaldte Sisyfos Møder Kongfutse Og Får Sin Første Kop Kinesisk Te. I Det Danske Kulturinstituts nye udstillingssal i Beijing åbnedes samtidig en stor udstilling af blandt andet 400 fotografier af hans værker samt nogle af hans ikke tidligere udstillede skulpturer. Med til fødselsdagsbesøget i den kinesiske hovedstad hører også, at han arrangerede en workshop med studerende fra kunstakademiet i Beijing. Emnet var renoveringen eller fornyelsen af hovedstadens gamle hutong-kvarterer.

Ny og gammel teknologi

Det var noget af en tilfældighed, at Bjørn Nørgaard besøgte Kina for fem år siden, hans første møde med Riget i Midten. Han rejser aldrig „for sjov“, fortæller han. Som så mange andre fra 60'erne tænkte han ofte på at tage til Kina, men den rigtige anledning kom først ved en tilfældighed i 2002.

Han havde en del kontakt med det norske kunstakademi og fik gennem denne institution en invitation til at deltage i et seminar og en udstilling og holde en forelæsning i byen Foshan i Sydchina. Byen er kendt for at have en stor keramisk industri. I seminaret deltog kunstnere fra hele Kina samt 14 kunstnere fra udlandet, blandt dem altså den danske billedhugger. Gennem seminaret kom han i forbindelse med en keramik og en kunstner fra Beijing. De to blev omdrejningspunktet for hans virke i Kina de følgende år.

Bjørn Nørgaard og fire andre udenlandske kunstnere samt fem kinesiske

fik til opgave hver at lave en skulptur. Det blev for Bjørn Nørgaards vedkommende til The Throne, der gav stødet til den proces, han har fulgt mange gange i sine fem kinesiske år: Moderne teknologi fra Danmark kombineret med tusind år gammel kinesisk keramisk teknologi. I Danmark tegner og laver Bjørn Nørgaard modeller, hvorefter der bliver lavet computertegninger af alle elementerne, og det hele bliver sendt på en cd-rom til Kina for at blive støbt, fx i et bronzestøberi. Bjørn Nørgaard og hans assistent rejser så til Kina for at sikre sig, at skulpturen bliver nøjagtigt som den skal være.

Der må undertiden større eller mindre justeringer til, men når man viser kineserne, hvordan man vil have det, laver de det, og de er ekstremt dygtige håndværkere, understreger Bjørn Nørgaard.

Bronzestøberiet, som Bjørn Nørgaard har haft forbindelse med det meste af sin tid i Kina, er en del af et stålværk med 10.000 ansatte. Lige overfor ligger en kantine, hvor de ansatte spiser. Her får danskerne kontakt med mange kinesere, der følger med i hvad de laver.

„Det er rart med den kontakt, og kineserne har humor. Jeg har aldrig i Kina oplevet, at jeg ikke kunne grine mig ud af en eller anden situation, det synes jeg er fantastisk. Jeg husker, da jeg holdt min første forelæsning i Foshan og viste nogle af de skulpturer, jeg havde lavet, da grinte de mange gange ad mig. Hvad de grinte af, ved jeg selvfølgelig ikke.“

Den sociale skulptur

Om de mange usædvanlige figurer med mærkelige titler, Bjørn Nørgaard har lavet i Kina – „Job diskuterer med Gud“, „Hvor skal stolen stå“, „Lille Kyllerylle“, „Karl Smart“, „Manden der fik en lang næse“, „Hvad er en familie uden hund“ osv. – siger han, at den slags har han aldrig lavet hjemme i Danmark.

„Det er faktisk meget fint at være i Kina, for så er det helt andre reaktioner man får her. Det er meget sundt.“

Den skulptur, Bjørn Nørgaard lavede til en park i Xiamen, The Throne,

består af tretten stenarter fra hele Kina. Oppe på toppen sidder en figur, der er både mand og kvinde. The Throne er til stor fornøjelse for folk, for de bruger den faktisk og ringer med de tretten klokker, der sidder i skulpturen, fortæller Bjørn Nørgaard. Han fik for nylig et avisudklip fra Xiamen. Heri stod der, at af klokkerne var faldet ned, fordi der blev ringet så meget med dem, og flere borgere havde henvendt sig til kommunen med ønske om, at de to klokker blev fornyet. Tegningerne til fremstilling af nye klokker blev så sendt til Xiamen.

„En klokke er en fin måde at lave lyd på, og man kan spille på den i fællesskab. En skulptur er normalt stille, men ved hjælp af klokken siger den noget. Den siger ikke noget af

The Throne – den sociale skulptur i Xiamens Centralpark. (Foto: Bjørn Nørgaard)

sig selv, men når de, der ser på den og går hen til den, kan de få den til at lyde. Så klokken er en måde at gøre skulpturen social på, og en måde, hvorved skulpturen kan henvende sig til det sted, hvor den er”.

Arbejdsforholdene

I Xiamen mødte Bjørn Nørgaard to amerikanere, der lever af at lave souvenirer. De sender hver uge to containere af sted med souvenirer – og de bliver solgt! De havde ansat et hold af unge mennesker, fra 15 år og op efter, der laver modeller af figureerne, som så bliver produceret rundt omkring i Kina. Figureerne er noget forfærdelig kitsch, siger Bjørn Nørgaard, men de er fantastisk godt lavet, teknisk og skulpturelt flot arbejde. Disse modellører bruger Bjørn Nygaard også. Mange af modellørerne kommer langvejs fra for at tjene penge, de bor på fabrikken, og der er ansat en kok, som laver fremragende mad til dem.

Men i USA er der en bevægelse, der er imod børnearbejde, og de kalder alle unge under 18 år for børn. Så de to amerikanere måtte afskedige dem under 18 år. Nu arbejder disse 15–18 årige i det samme område i nogle små støberier under ekstremt elendige forhold, sover på gaden og får dårlig mad.

„Hos de to amerikanere havde de boet under ordentlige forhold og fået god mad og i øvrigt rimelige arbejdsforhold, så en gang imellem jager vi de unge fra noget, der er tåleligt, til noget, der er helt utåleligt”.

Man skal i øvrigt se sig for, når man skal have noget lavet i Kina, fortæller Bjørn Nørgaard. Et af de steder, hvor man arbejder med granit, er delt i tre områder. I et af områderne sidder kvinder og børn og hugger granit til. I det område vil den danske billedhugger ikke have noget lavet, der er arbejdsbetingelserne simpelthen for elendige. Han benytter sig af arbejderne i et område, hvor forholdene ikke er helt så gode som herhjemme, men dog acceptable.

le i Ørestaden måtte sendes til Kina. Da man var i gang med at hugge granitten til herhjemme, fik stenhuggeren en tennisalbue, han fik forbud mod at hugge, så han måtte holde op. Byggeriet var i gang, så man måtte finde en anden stenhugger, men man kunne ikke få nogen. En stenhugger kan tjene mere ved at være murerarbejdsmand. Så nogle kvindestorser, der skulle bruges til søjlen, måtte sendes til et stenhuggeri i Kina. Men det gav et specielt problem: stenhuggerne var kvinder, og de ville

Manden der fik en lang næse – en af de spøjse figurer, som Bjørn Nørgaard har forlystet kineserne med. (Foto: Sune Berg).

ikke polere en kvindetorso. Men problemet blev løst, og søjlen kom tilbage til Danmark.

Mangfoldigheden

Bjørn Nørgaard arbejder med et større projekt, men han ved ikke, om det kan blive til noget, nemlig en knap 3,5 meter høj keramisk skulptur, der med Bjørn Nørgaards ord er et bud på, hvordan den globaliserede verden helst skal udvikle sig. Enhed Gennem Mangfoldighed, skal den hedde. Skulpturen er forsynet med en mangfoldighed af figurer – Den Lille Havfrue, Madonna, en afrikaner osv.

„Vi skal selvfølgelig have én fælles verden, som vi alle er ansvarlige for, men vi skal være forskellige. Vi skal være danskere, kinesere, afrikanere ... vi skal have forskellige sprog, forskellige kulturer, forskellig mad, fordi mangfoldighed er det, der giver rigdommen i verden. Gudfaderbevares, hvis vi alle sammen bliver ens. Den frie markedsøkonomi, som jo sikkert er god til mange ting, kan føre til, at vi alle sammen skal drikke det samme sprøjt, æde de samme burgere, glo på de samme tv-serier osv. Vi skal have mangfoldighed, ellers bliver det hele ikke til at holde ud“.

Det er meningen, at globaliserings-skulpturen skal laves i Kina, men Bjørn Nørgaards kinesiske støberfolk vil ikke være med. Foreløbig findes den kun som model. (Et billede af skulpturen ses på forsiden af bladet).

Harmonien og en kop kinesisk te

Sisyfos Møder Kongfutse Og Får Sin Første Kop Kinesisk Te – Bjørn Nørgaards fødselsdagsaktion – skal symbolisere kontrasten mellem vesterlændingenenes kamp mod livsmodstandighederne og kinesernes stræben efter harmoni gennem fordybelse i nuet, hedder det i Det Danske Kulturinstituts udlægning af aktionen.

Den græske sagnkonge Sisyfos, her i Bjørn Nørgaards nøgne skikkelse, blev straffet i underverdenen med til evig tid at skulle bakke en tung sten op på toppen af et bjerg, hvorfra den straks rullede ned igen. Den 60-årige Bjørn Nørgaard kravlede op ad en

bakke på et lag af ler, gips, grus, pigtråd, salt og glasskår og skubbede en stor sten hen over narcissismens spejle. Harmonien i nuet fandt han, da han drak en kop te, mens en kinesisk kvinde læste højt på kinesisk af 12 af Kongfutses læresætninger.

Bjørn Nørgaard fastslår, at hans kontakt med Kina er noget der skal fortsætte.

Den 19. maj 2007 lavede Bjørn Nørgaard i Beijing en aktion inspireret af sagnet om Sisyfos. Han kravlede op ad en bakke med et lag grus, ståltråd, glasskår og andet som symbol på den straf, den græske sagnhelt var idømt: at rulle en sten op ad et bjerg, hvorefter den straks ville rulle ned, når han nåede toppen. Aktionen varede halvanden time og blev fulgt af 250-300 tilskuere. (Foto: Polfoto).

Sådan ser min hjerne ud, når jeg har været i Kina, forklarer Bjørn Nørgaard om denne kunstgenstand. (Foto: Sune Berg).

KINAVETERAN: HANS JØRGEN HINRUP

ET ARBEJDSLIV PRÆGET AF DANSK-KINESISK SAMVIRKE

Den 65-årige seniorforsker Hans Jørgen Hinrup har kunnet dyrke sin store interesse for Kina gennem det meste af sit voksne liv. Han har været ansat på Aarhus Statsbibliotek siden 1973.

Af Jette Mechlenburg

Det var en tilfældighed, at Hans Jørgen Hinrup fik interesse for Kina, og det var en artikel i Jyllands-Posten der satte ham i gang. Han læste i mange år dansk og kristendomskundskab på Aarhus Universitet. Da han efter et ophold i Mellemøsten blev ansat på et gymnasium faldt han over en artikel i Jyllands-Posten om, at man nu kunne studere kinesisk i Århus med en lærer, der hed Else Glahn.

„Det var i '67, og jeg havde aldrig tænkt på Kina før. Kina interesserede mig ikke, jeg vidste knap nok hvad der skete derovre“, fortæller Hans Jørgen Hinrup. „Det var ikke politisk

Hans Jørgen Hinrups interesse for de dansk-kinesiske forbindelser har bl.a. givet sig udslag i udgivelsen af en dansk Kinabibliografi. (Foto: Jette Mechlenburg).

interesse, der drev mig, men den artikel syntes jeg lød spændende, så jeg gik ind på gymnasiet bibliotek og lånte Lin Yutangs bog „Kejserens Peking“. Der er meget om kunst og historie i den bog, og det syntes jeg var meget fængslende“.

„Men i '67 var Kina ikke noget man snakkede højt om, så jeg sagde ikke noget til min kone. Jeg vidste bare at jeg ville læse kinesisk og tilmeldte mig hos Else Glahn, sagde stadigvæk ikke noget til min kone, for var det her bare en spøjs ide, var det noget jeg kunne klare, var det virkelig noget jeg interesserede mig for? Men Else Glahn var jo dygtig, og da jeg et par måneder havde læst klassisk kinesisk, sagde jeg en aften til min kone at jeg for øvrigt var begyndt at læse kinesisk. Det var helt i orden, og det var så starten på min interesse for Kina“.

Hans Jørgen Hinrup studerede kinesisk et par år, og det gik godt. Else Glahns undervisning blev suppleret af en ung kinesisk kvinde, Chi-Yun Eskelund (gift med rejsebogsforfatteren Karl Eskelund, red.), som kom til Århus fra København. I kraft af sit venskab med Chi-Yun fik Else Glahn hende til at undervise i moderne kinesisk og i udtale. Til at begynde med havde Else Glahn kun fire studerende: en pige og en mand var der af politiske grunde, en anden pige fordi hun interesserede sig for kunsthistorie. Kina blev betragtet som et interessant land, og det var først og fremmest af interesse for Kinas historie, at de fire studerede kinesisk“.

Politik prægede ikke undervisningen. De, der læste moderne kinesisk, blev dog også undervist i Maos „Lille Røde“ med det vokabularium der var i brug på det tidspunkt.

Kulturrevolutionen

Om den almindelige opfattelse af Kina dengang og sit eget syn på Maos Kina siger Hans Jørgen Hinrup:

„Dengang var jeg konservativ, og bortset fra at jeg som alle mulige andre også stemte radikalt da Baunsgaard var partiets leder, ja så var Kina et lidt sært land, men alt det der foregik derovre så rigtigt godt ud rent

ideelt set, det syntes jeg som konservativ at det gjorde. Meget af det Kulturrevolutionen havde i sig på det tidspunkt svarede vel egentlig til kristendommen. Når man som kristen lever et ordentligt liv, så betyder kristendom meget fællesskab, megen næstekærlighed. Når man undlader at dykke ned i Kulturrevolutionen – hvem kunne dykke ned i den på det tidspunkt – så er der mange lighedspunkter. Jeg synes der var mange spændende ting i Kulturrevolutionen, men det var ikke den kommunistiske eller socialistiske bevægelse der fangede mig. Det var som konservativ, som historiker og som religionshistoriker at Kina interesserede mig“.

„Via denne interesse kom jeg ind i oplysningsarbejde om Kina. Fordi Kina var så afsondret som det var, så var det svært herhjemme at få adgang til kinesisk materiale, og det var der så mulighed for i noget foreningsarbejde. Her i Århus var der en Kina-butik hvor vi solgte det materiale, og som også havde plakater, det var faktisk rigtig spændende“.

„Jeg synes ikke man kunne gennemskue dengang hvad der skete i Kina, og jeg synes heller ikke man kan gennemskue det nu. Jeg er lidt utilbøjelig til at følge med på bølgen af, at alt hvad der skete under Kulturrevolutionen var dårligt“.

Job på Statsbiblioteket

„Else Glahn var rigtig god til klassisk kinesisk, det var det jeg interesserede mig for, og derfor kan jeg ikke ret meget moderne kinesisk, det har jeg faktisk ikke lært. Det klassiske er jo ikke et talesprog. Vi havde desværre ikke den mulighed som nutidens studerende har, nemlig at studere et år i Kina.

Jeg blev færdig med mine studier af klassisk kinesisk i 1971. Jeg var militærtænnægter i halvandet år, og så kom jeg ind på Statsbiblioteket. Jeg havde i mange år været studentermedhjælper på biblioteket og hjulpet ham der havde med Asien at gøre – han var religionshistoriker – med indkøb og registreringer og lignende, så da jeg var færdig med de kinesiske studier stillede jeg på Statsbiblioteket og sag-

de at jeg gerne ville have et job. De slog et job op som fagreferent og forskningsbibliotekar med hovedansvarsområderne Kina, Japan og Korea. Det fik jeg så, og det har jeg haft siden. Det er et arbejde jeg altid har været glad for. Her har jeg kunnet arbejde med Kina og har ikke haft brug for sproget."

Hovedinteresse: Kina

„Jeg fik i første omgang Kina, Japan og Korea som område. Arbejdet bestod i indkøb af bøger om Kina på vestlige sprog – Else Glahn der stadig havde Institutet købte bøger ind på kinesisk og japansk. Vi køber bøger ind, vejleder lånerne og stiller bøgerne til disposition. Og derudover har vi noget biblioteksteknisk arbejde og noget forskning.

I de første 13 år som fagreferent var det kun Kina, Japan og Korea jeg var ansvarlig for. Når jeg siger kun, er det med et skævt smil, for det er en rimelig stor verden, og i relation til en anden bibliotekar der måske kun tager sig af Friesland, så det er temmelig omfattende.

I 1986 rejste jeg til Mellemøsten i tre år og arbejdede på oprettelsen af et bibliotek i Oman. Da jeg kom hjem, var den kollega der havde resten af Asien gået af, og så syntes man at nu havde jeg været i Mellemøsten i tre år, og selv om der er et godt stykke vej fra Mellemøsten til Kina, så kunne jeg godt tage hele Asien. Så jeg fik hele Asien som ansvarsområde. Så var der en anden kollega der gik af. Man syntes Australien og New Zealand lå nær Asien, så nu dækker jeg det hele. Men i min interesse og min viden ligger Kina centralt. Og her kommer vi så tilbage til formidlingsarbejdet. Her i huset har jeg haft nogle udstillinger og holdt nogle foredrag og vejledt de studerende, og uden for huset er Kina blevet passet inden for foreningsarbejdet."

Dansk-kinesisk samvirke

„Så er der min forskning, og forskning på biblioteker kan være mange ting. Jeg har koncentreret mig om det bibliotekariske, nemlig registreringer,

og de to områder jeg er mest glad for, Kina og registrering, er blevet til en dansk Kinabibliografi. Bo Gregeresen, der ligesom jeg har historie som hovedfag og kinesisk som bifag, lavede den første som gik fra 1641 til 1949. Jeg har selv lavet efterfølgeren der kom for ca. et år siden og går fra 1950 til 2000. Der mangler måske fem titler i den første og en 20-30 i den anden, men den er ret komplet.

Selvfølgelig er Kina nævnt her og der før. I Danmark er der faktisk en århusiansk bogtrykker, Hans Hansen Skonning, som i 1600-tallet under Christian IV skriver ganske smukt om Kina på 7-8 sider i en bog han udgav om hele verden. Hvorfra han har sin viden, ved jeg ikke, for det er ikke kun Kina, han skriver om, det er også Japan og Afrika, så han har haft fat i nogle af de jesuitiske beretninger der fandtes i tiden. Hvordan han har fundet frem til dem i Århus, er mig lidt af en gåde. Under Christian IV!

Udover de omtalte biografier har jeg hele tiden arbejdet med dansk-kinesisk samvirke på en eller anden

måde, fx ved at registrere hvad der har været af danske materialer om Kina. Jeg har kunnet tage de områder op som jeg har haft interesse for. Det er så heldigt at det jeg har interesseret mig for faktisk er biblioteksrelateret, for der er jo ikke noget mere centralt i biblioteksvæsen end bibliografier, det lever vi jo af".

Danmarks og danskernes interesse for Kina har været en del af Hans Jørgen Hinrups forskningsområder.

„I 1730 sender vi et skib til Kina, „Kronprins Kristian“, og det kommer hjem i 1732. Det er den første direkte forbindelse. Kinainteressen varede til 1814 hvor Danmark ikke mere er en stormagt. Fra 1814 er der ikke de store forbindelser. Den første dansker kom til Shanghai i 1846, der har været danskere i Hong Kong og i Kanton og skibsforbindelse fra bl.a. Åbenrå til de to byer hele tiden".

Missionærernes Kina

„Interessen for Kina kommer først for alvor fra 1895 hvor de første missionærer kommer til Kina. De slår sig

Seniorforsker Hans Jørgen Hinrup har haft Kina – og især forbindelsen mellem Danmark og Kina – som hovedinteresse, siden han i 1973 var færdig med at studere kinesisk i Århus. Han har siden været ansat ved Statsbiblioteket i Århus. (Foto: Jette Mechlenburg).

ned i Manchuriet, ikke fordi det er det eneste ledige område, men der er en ledig missionsmark der – man skal ikke konkurrere med andre missionselskaber! – og så er klimaet der ikke helt ulig det danske. Så fra den tid voksede kinainteressen i Danmark blandt kristne, for man skulle jo støtte missionærerne. Nogle af os kan måske huske fra vores søndagsskole at vi lagde 5 øre i en lille dåse – der kunne på låget være et billede af en neger eller måske en lille kineser“.

„Missionærernes virke i Kina varer til 1948-49 hvor alle de danske missionærer bliver smidt ud, undtagen Ellen Nielsen som sidder der indtil sin død i 1961. Så falder det ligesom i dvale med danske besøg i Kina. Aksel Larsen var derude i 1956, og et hold af danske forskere var derude i 1961, men det er først mod slutningen af Kulturrevolutionen at der kommer gang i besøgene igen. Den første danske venskabsdelegation var inviteret derud i 1973“.

Historisk værk om Danmark og Shanghai

Hans Jørgen Hinrup har sammen med den danske generalkonsul i Shanghai, Carsten Boyer Thøgersen, arbejdet på at udgive et historisk værk om Danmark i Shanghai.

„Da Carsten Boyer Thøgersen overtog jobbet i 2005 efter at have været konsul i Guangzhou, syntes jeg at nu burde der ske et eller andet som markerede Shanghai. Han ledte efter et rundt år og fandt et halvrundt – 160, nemlig 1846+160=2006. I 1846 fik Danmark sin første konsulære repræsentation i Shanghai. Det skulle være en 160-års jubilæumsbog om forbindelsen mellem Danmark og Shanghai. Statsbiblioteket og generalkonsulatet lavede en samarbejdsaftale om bogen som Det Danske Handelskammer i Shanghai skal udgive. Når generalkonsulatet så har forbindelse med danske eller kinesiske firmaer derude, kan det sige: ‘Se, Danmark har været her i 160 år. Det er en god lang historie, og her er vi og her er de andre firmaer, værsgø‘.

Bogen består af to dele, nemlig en historisk del der går fra 1846 til 1962

og som jeg har skrevet. Carsten Boyer Thøgersen tager et historisk rids fra 1962 til i dag, hvor hans hovedopgave består i at opregne alle de danske firmaer der er i Shanghai, hvilke varer de har, hvornår de er etableret og hvilke samhandelsforbindelser de har med de kinesiske firmaer osv.

Bogen var planlagt til udgivelse i 2006, men det måtte udsættes. Men den kommer, og det bliver efter planen en stor bog. Den bliver dobbeltsproget, skrevet på engelsk og oversat til kinesisk.

Men da den skal bruges i handelsmæssigt øjemed kan den jo ikke blive forskningsmæssig kvalificeret, og det vil jeg ikke leve med. Det betyder jo at der ikke kan være noter og litteraturliste i den. Så nu er aftalen at Statsbiblioteket udgiver en dansk udgave med det fulde noteapparat og den fulde litteraturliste. Jeg sidder lige i øjeblikket med min engelske tekst og oversætter den til dansk“.

„Peking min by“

Hans Jørgen Hinrup var første gang i Kina i 1975 sammen en gruppe under ledelse af lektor Herbert Nielsen, der underviste i kinesisk ved Aarhus Universitet.

„Det er klart at vi fik vist nogle highlights, og det var vi også interesserede i. Næste gang var i '77, det var med en inviteret venskabsdelegation, og næste gang igen, det er måske mere interessant i den her sammenhæng, var i 1983-84, fordi jeg gennem en udvekslingsaftale var på Peking Universitet i fire måneder. Det var fire interessante måneder. Jeg føler at jeg kan Peking ud og ind. Jeg cyklede rundt i byen og ud til Sommerpaladset. Inden for 2. Ringgade føler jeg at jeg kender Peking som min egen bukselomme, bortset fra at man nu river huse ned og bygger nye, så det hele ser anderledes ud. Peking er min by. Jeg har været der flere gange siden, blandt andet som rejseleder“.

Farvel til fordomme om Tibet

Den rejse, der har gjort stærkest indtryk på Hans Jørgen Hinrup, var en delegationsrejse til Tibet i 2002.

„Det har været den mest interessante og den mest anderledes rejse. Det jeg godt kunne lide var, at nogle af mine fordomme om Tibet faldt til jorden. Tibet er reglementeret, kontrolleret og overvåget, men samtidig kan man ikke gå på gaden, uden at man skal dukke sig for bedemøller, man skal passe på sit tøj for man bliver smurt med yakoksesmør, og når man er hjemme om aftenen lugter der af røgelse – så man opdager, at Tibet er gennemsyret af religionen. Det kom fuldstændig bag på os alle. I et kloster var et par officielle kinesere og abbeden til stede. Kineserne svarede på vores spørgsmål. Da vi gik over til konkrete spørgsmål, kede de sig og gik, men abbeden blev, og så kunne vi igen spørge bredt. Det var interessant at se hvilken frihed der er inden for de afstukne rammer. Så kan man begynde at tage diskussionen om legitimiteten af det ene eller det andet styre – den diskussion bliver man aldrig færdig med“.

Formidling af synspunkter

„Hvad der sker i Kina sker nærmest uhæmmet, men der er rammer. Det er sammenstødet mellem uhæmmet vækst og rammerne der giver problemet. Man kan se det med miljøet i dag. Lige nu tør man ikke hæmme væksten. Jeg synes det er det samme med religionen. Hvis man ikke støder ind i de rammer der er givet, så kan religionen udfolde sig frit. Så kan man diskutere om det er legitimt at stramme fast om det der er ens eget hjerte. Det vigtige er at formidle kinesernes synspunkter, så kan man være enige eller uenige, men hvis vi ikke kender dem, har vi ikke noget at forholde os til andet end vores egne fordomme“.

TENDENSER ELLER SÆBEOPERA?

SAGAEN OM BEIJINGS HUTONGER FORTSÆTTER

Det gamle Beijing er ved at forsvinde. Det har udløst voldsom strid mellem dem, der ønsker at bevare det gamle, og dem, der går ind for modernisering og udvikling. Kinabladets medarbejder har besøgt en hutong, der er dømt til nedrivning, for at finde ud af, hvad der i virkeligheden gemmer sig bag den voldsomme strid.

Af Hanna Liv Leanderdal

I Beijing går bølgerne højt – De Olympiske Lege nærmer sig med hastige skridt, og hele Beijing har fået en ansigtsløftning. Hutongerne – Beijings gamle stræder med de karakteristiske gårdhavehuse (Si he yuan) er ikke gået hus forbi. Mange hutongområder er blevet eller står foran at skulle jævnes med jorden, og det har fået forkæmperne for det gamle Beijings bevarelse på barrikaderne. Debatten er gået højt i de kinesiske me-

Skrifttegnet for chai – nedrivning. Når beboere i en af Beijings hutonger ser dette tegn, skrevet med kridt på en husmur, ved de, at huset er dømt til nedrivning, og nabostridigheder om for og imod at flytte kan begynde.

dier. Skal de traditionelle hutonger bevares eller skal de rives ned for at give plads for nyt?

En af de hutonger, der har været genstand for størst opmærksomhed, er Batiao (ottende stræde) i Dongsidistriktet. I februar 2007 udstedte Beijings Boligministerium (fang guan yu) en notits om, at den østlige del af hutongen skulle rives ned for at give plads til et butiks- og boligkompleks i 18 etager. Den 15. april blev det bekendtgjort, at beboerne skulle være ude senest den 26. maj 2007. Imidlertid rejser der sig i kølvandet på planerne en så massiv bølge af protester, at planerne den 26. maj bliver sat i bero. På det tidspunkt var blot et enkelt gårdhavehus blevet jævnet med jorden og ca. 10 af de i alt 80 berørte familier var flyttet ud.

Demokratiske tendenser?

Når historien har vakt opmærksomhed ikke bare i kinesiske, men også i vestlige medier, hænger det bl.a. sammen med, at sagen måske kan give et fingerpeg om, hvor Kina er på vej hen politisk. Er den store magtfulde kinesiske stat begyndt at lytte til folkets protester? Var sagen om hutongen Dongsid Batiao et tegn på en spirende demokratisk tendens og dermed en sejr – ikke bare for de lokale beboere, men for hele det kinesiske folk?

Det interessante ved sagen er imidlertid, at mens nedrivningen af hutongen godt nok er sat i bero for en tid som følge af den megen medieopmærksomhed, så gemmer der sig bag historien andet og mere end historien om en gruppe borgere, der i retfærdighedens navn har kæmpet og vundet en sag mod overmagten. Bag de smukke, røde hutongporte udspiller der sig nemlig en sæbeopera af dimensioner – en farce, hvor beboerne er røget i totterne på hinanden, og hvor fronterne er trukket skarpt op.

Det fastnaglede hus

Sagens kontrovers handler om penge – eller rettere kompensationer – og helst så store som muligt. I sidste nummer beskrev Kinabladet historien

om det fastnaglede hus, hvor en familie i Chongqing stod fast på deres krav og endte med at indkassere en exceptionel høj kompensation for deres ejendom. Sagen har givet borgere i hele Kina blod på tanden. Også de gode hutongborgere synes at have fået dollartegn i øjnene. Nedrivningsplanerne er en mulighed for at tjene store penge. Ønsket om profit har skabt fjendskab mellem de beboere, der oprigtigt ønsker at bevare hutongerne, og de, som blot ønsker at skumme fløden.

Xia Jie – en sand heltinde?

I et lille tehus tæt ved den østlige del af Dongsid Batiao, møder vi den 33-årige Xia Jie, som ejer et gårdhavehus i Dongsid Batiao. Selv bor hun der ikke længere. Hun kan nemlig ikke holde naboerne ud.

Xia Jie er veluddannet og udstråler en intensitet og en fandenivoldskhed, som man ikke ser hver dag hos en ung kinesisk kvinde. Hendes bidrag til mediestormen var medvirkenende til, at regeringen til sidst pressede entreprenøren til at indlevere en ansøgning om at trække projektet tilbage – en handling, der satte en stopper for planerne om nedrivning af Dongsid Batiao. Om ikke andet så blot for en stund, for Xia Jie mener ikke, at vi har hørt det sidste af historien.

Da jeg spørger Xia Jie, om hendes indsats gør hende til en sand heltinde, slår hun en skraldende latter op og siger, at hvis man spørger beboerne i hutongen, så er hun ingen helt. En rigtig helt ville have skaffet dem en høj kompensation i stedet for at forpurre muligheden. Xia Jies medvirken til standsningen af udviklingsprojektet har resulteret i kold luft mellem hende og naboerne, men Xia Jie er li-gegglad, hun har aldrig følt sig som en af dem, og hun er efterhånden så træet af balladen, at hun overvejer at sige ja til komensationen og emigrere til Australien.

Grådige lejere

Lejerne i gårdhavehusene er grådige, mener Xia Jie. „Det drejer sig alene om penge for dem. De har set en mulighed for at tjene store penge på

noget, som slet ikke var deres til at begynde med. Det er komplet latterligt – de har indtaget andres ejendom og tror, at de kan tjene penge på det“. Visse af lejerne har sågar ifølge Xia Jie fået en bolig i et etagebyggeri stillet til rådighed af deres danwei (arbejdsenhed), men nægter at flytte, fordi de regner med at kunne tjene penge ved at blive. Xia Jies bitterhed er svær at skjule, og hendes historie afspejler den, som mange familier gennemlevede i de turbulente år under kulturrevolutionen.

I 1948, blot et år før kommunisterne kommer til magten i Kina, køber Xia Jies bedstemor familiens gårdhavehus i Dongsj Batiao. Under kulturrevolutionens rasen fik familien ligesom mange andre frataget skødet på huset. Horder af mennesker flyttede ind i hutongerne, og de før så fred-

lige gårdhavehuse skulle pludselig huse 8-10 familier. Livet i husene var trangt, og tilstedeværelsen af de mange mennesker betød, at tilbygninger og opstilling af blikskure i de før så åbne og rummelige gårde snart er en realitet.

I det gårdhavehus som retmæssigt tilhører Xia Jies familie, bor hun sammen med sin mor på 12 kvadratmeter. Først i 1984 bliver skøderne givet tilbage til de retmæssige ejere, men lejerne slipper de ikke af med. De bliver boende til en af staten fastsat leje.

Kompensation

Det er sådanne lejere, som stadig bor i hutongerne – sammenpresset på få kvadratmeter, og ofte uden bad og toilet, for nogles vedkommende i faldefærdige blikskure under noget, der

kan minde om slumlignende forhold, som har øjnet en mulighed for at kunne få fod i eget hus, og huset – ja det skal helst ligge inden for den Anden Ringvej, i Beijings dyreste og mest attraktive kvarterer, hvor hutongerne også ligger. Lejerne er blevet tilbudt en kompensation på omkring 8090 yuan (ca. 6.000 kr.) pr. kvadratmeter. Men det beløb er ikke nok, mener mange. En af dem, som mener at kompensationen er for lille, er hr. Gao. Han bor i det ene hjørne af et oprindeligt gårdhavehus, i to små stuer. Vi er blevet inviteret indenfor og kikker os omkring i den mørke stue, hvor en umiskendelig lugt af mug vidner om et usundt indeklima.

„Hutongen her er dragens hale“, fortæller Gao, mens han på et stykke papir tegner og forklarer mig, hvorfor nedrivningen vil ødelægge Beijings feng shui. „Derfor er jeg principielt imod“, siger han. Alligevel kan han godt overtales til at flytte, hvis kompensationen er den rigtige. De ca. 8090 yuan pr. kvadratmeter, som staten har tilbudt i kompensation, er imidlertid langt fra de 30.000 yuan (ca. 23.500 kr.), som kompensationen skal lyde på, hvis Gao skal forlade hutongen frivilligt.

„Hvorfor skulle jeg gå med til at flytte for mindre“, siger han. „Livet er let her, jeg kan slendre ned ad vejen, og så er der alt, hvad jeg har brug for: markeder, butikker, parker, hospitaler“.

En kompensation på 30.000 yuan pr. kvadratmeter afspejler priserne inden for Anden Ringvej, mens Gao med en kompensation på 8090 yuan pr. kvadratmeter kun vil kunne købe en bolig langt fra centrum ude ved Femte Ringvej, og der vil han i hvert fald ikke bo.

Sagaen fortsætter

Den østlige del af Dongsj Batiao står stadig, om end dens endelige skæbne endnu er uafklaret. Men sagen handler ikke bare om en enkelt hutongs skæbne, den handler også om provinsregeringens evne eller mangel på samme til at fremlægge en holdbar plan for byens fremtid, der afspejler behovet for udvikling samtidig med

Hutongen Dongsj Batiaos heltinde? Nej, siger hun selv. Den 33-årige Xia Jie ejer i Dongsj-distriktets 8. stræde et nedrivningstruet hus, som har været i familiens eje siden 1948. Hun vil ikke give et byggefirma lov til at rive det ned for at give plads til nybyggeri og er af den grund raget uklar med andre beboere, der gerne vil flytte, hvis de får en større erstatning end den, byggefirmaet har tilbudt. (Foto: Gitte Juul).

BEIJINGS FORVANDLING –

FRA TRADITIONEL HOVEDSTAD GLOBAL STORBY

at byens sjæl bevares. Er hutongerne bevaringsværdige? Bestemt! Ingen tvivl om, at Beijings hutonger har sjæl. Men skal hutongerne bevares for enhver pris? Og hvordan skal denne bevaring i så fald foregå?

Man er ikke gået skånsomt til værks i de hutong-områder, der er blevet restaurerede. I de fleste tilfælde er der tale om, at husene rives ned til grunden og bygges op på ny – i gammel stil, men uden respekt for husets oprindelige layout og arkitektur. Et eksempel er bar- og restaurantområdet omkring Houhai-søen nord for den forbudte by. Et paradys for turister og rige kinesere. Skeptikere er ikke sene til at bruge ord som Disneyworld i kinesisk udgave, om området, som godt nok er i kinesisk traditionel stil, men nu bygget om til at kunne huse restauranter og kaffebarer. Hyggeligt er det, men det har ikke meget med de oprindelige hutonger at gøre.

Kinas hovedstad forandres med rivende hast i disse år. Hvordan skal fremtidens Beijing være? Her er en dansk arkitekts tanker om fremtiden for millionbyen med de berømte hutonger.

Af Gitte Juul
arkitekt

Den Forbudte Bys mure tjente engang til at holde en ensom kejser inde. Kejserpaladset var byens tomme centrum – byens fysiske omdrejningspunkt, som man bevægede sig udenom.

Uden for paladsets mure har Beijings traditionelle struktur, hutongerne, ligget siden kejsertiden. Dengang var hutongerne en udenoms struktur, udlagt som et skakbræt, bestående af gårdhavehuse og smalle gader, hvor den sociale kontrol fungerede gennem bevidsthed om stedets neutralitet. Strukturen, med definerede fami-

lieenheder, var en fysisk manifestation af det imperiale, politiske systems idé.

I slutningen af 1950'erne omdannedes hutongernes regelmæssige struktur til en labyrint, i og med at ejendomsretten blev frataget gårdhavehusenes ejere og overdraget til staten. Omvæltningen betød, som nævnt i den foregående artikel, at staten flyttede mange familier ind i gårdhavehusene under Kulturrevolutionen og løbende gennem de seneste 50 år på grund af en voldsom befolkningsvækst. Strukturen fortættedes hermed kolossalt, og i dag kan man faktisk finde boliger helt ned til 8 m², heraf mange i enormt ringe stand, byggeteknisk set såvel som materiale-mæssigt.

I 80'erne skete der igen en omvæltning, da de retmæssige ejere fik skøderne tilbage på deres huse, mens staten fortsatte ejerskabet af jorden, husene står på. De tilflyttede familier fortsatte livet i gårdhavehusene som lejere, bortset fra de steder, hvor ejerne har haft råd til at købe dem ud. I dagens Beijing er hutongerne en del af den by, der defineres som værende inden for ringvejene, hvilket er særdeles attraktivt og i høj grad med til at sætte bebyggelserne under pres, da de i den naturlige urbaniseringsproces bliver ofre for en ejendomspekulation, der presser priserne op.

Livet i hutongerne

Jeg er inviteret på besøg i hutongerne af Wu Jiahua, som er vokset op med sin bedstemor i selvsamme hus, hvor vi nu drikker te med bedstemoren. Hun fortæller, at de lever som de altid har gjort, og at hun vil blive i hutongerne til sine dages ende, lige meget hvor høj en kompensation hun får tilbudt for at flytte.

Set fra bedstemorens synspunkt findes der ikke noget alternativ til livet i hutongerne, da Beijings moderne bebyggelser mangler de fleste af de kvaliteter, hun sætter pris på. Hun nævner muligheden for at leve i overgangen mellem ude og inde, nærheden til naboer og for at kunne tørre tøj og opbevare ting i gårdhave-rummet. Hun fortæller også, at de

Fællesskabet trives i hutong-områderne. Somme tider laver man mad og spiser sammen, hutongen er en boform med en stærk social sammenhæng, men Beijings særpræg er andet end hutonger. (Foto: Gitte Juul).

somme tider laver mad sammen med naboerne og spiser i fællesskab i gårdrummet.

I hutongerne holder mange af beboerne fugle i bure, som typisk hænger i træerne i gårdhaverne. Hvor vil man placere sin sangfugl i en lejlighed på 20. etage?

Det er tydeligt, at hutongerne er en boform, hvor muligheden for fællesskab er stor, og en boform med en stærk social sammenhæng, hvor byens liv udfolder sig på gadeniveau.

Denne stemning af fællesskab er nu i fare for at forsvinde, i kraft af at hutongerne bliver gjort til turistattraktion, men også i og med at der opstår splid i lokalområderne. Spliden opstår i forbindelse med, at mange beboere øjner nye muligheder, fordi de rent faktisk får tilbudt kompensation for at fraflytte deres hutongbolig og flytte til moderne bebyggelser i Beijings periferi.

I periferien skyder de såkaldt „vestlige“ boligbloktårne op med enorm hast langs ringvejene, udført som be-

byggelser med portvagter, hvor det gælder om at holde masserne ude. I de nye bebyggelser er der stor fokus på at opfylde nogle langt mere basale behov end den subtile tilværelse i hutongerne. Grunden er den voldsomt voksende kinesiske middelklasses ønske om en moderne livsstil og moderne faciliteter.

Fra hutong til højhus

Wu Jiahua har sammen med sin kæreste købt en lejlighed i en moderne bebyggelse. De er meget glade for, at de selv har kunnet være med til at indrette deres lejlighed, som de overtog som en betonskal, hvorefter de selv forestod hele færdiggørelsen og indretningen med behandling af vægge, lofter og gulve, køkken og bad.

Deres lejlighed har en karnap og en altan, som for det meste anvendes til opbevaring og tøjtørring.

Wu Jiahua og hans kæreste udtaler stolt, at de har meget travlt i løbet af ugen og derfor stadig ikke ved, hvem

deres naboer er, selv om de har boet i bebyggelsen i seks måneder. Om lørdagen kører de i shoppingscentret, hvor de simpelthen kan købe alt.

Tilsyneladende begrædes det på ingen måde, at lokalbutikkerne forsvinder til fordel for byens nye shoppingscentre, der er placeret som gigantiske kommercielle knudepunkter rundt om i Beijing.

Den hurtige forvandling af byen kræver masser af arbejdskraft, tusindvis af migrantarbejdere fra alle dele af Kina strømmer til hovedstaden, og ghettomiljøer opstår derfor i spalterne mellem nyt og gammelt.

Denne tilvandring samt den voksende internationale tilstrømning er selvfølgelig med til at skubbe til byens sociale struktur og kultur, og i en tid, hvor udviklingen på det internationale marked skaber turbulenser og kompleksitet i de lokale kulturer, bliver der dannet nye forudsætninger ser for at lave by.

Den globale storby

Beijing er et godt eksempel på en by der, igennem en stærkt komprimeret tid gennemgår en forvandling fra traditionel hovedstad til global storby. Den er i den grad også et ekstremt eksempel på, hvordan kvaliteter fra traditionelle boligbebyggelser slet ikke videreføres eller gentænkes i den moderne byudvikling.

Den store udfordring er, hvordan Beijing kan vokse og moderniseres uden at ødelægge sin unikke fortid. Vist er hutongerne det umiddelbart mest karakteristiske ved byens fortid, men i restaureringens navn rives de ned og bygges op igen fra grunden, og den eftertragtede fortid, med alle spor af autenticitet, forsvinder som oftest i denne proces.

Man kan argumentere for, at Beijings unikke historie bør defineres af flere boligformer end hutongerne. Også Mao-tidens kombination af bolig og arbejdsplads, kaldet danwei, fabrikkerne, den kinesiske modernisme og den sovjetisk inspirerede arkitektur sammen med infrastrukturen, parkerne og de store pladser for politiske aktiviteter, udgør brikker til det samlede historiske billede af Beijing.

Bedstefar Wu i sin gårdhave. Bedstemoren har levet her altid og vil blive i hutongen til sine dages ende, forsikrer hun. (Foto: Gitte Juul).

Frem for at anlægge et romantisk syn på en bevaring af Beijings historie, med fokus udelukkende på hutongerne, kunne man anskue problemstillingen fra en mere dynamisk vinkel, hvor byens historie ikke blev søgt fastfrosset på et bestemt tidspunkt, men hvor en sameksistens af mange tider og mange boligformer kunne foregå på én gang.

Bylivet tilbage i gaderne

Man kunne slå en kile ind mellem, hvad der er indenfor og udenfor, som et modstykke til den globale storbyringveje og højhuse, der portrætterer en stræben efter effektivitet. Det kunne være interessant, hvis byen undgik at blive polariseret i forhold til nyt og gammelt og i forhold til sociale mønstre.

Samtidig må livet i det offentlige rum finde andre måder at skabe sikkerhed på end ved at opføre alle disse endeløse bebyggelser med portvagter, som fratager byens borgere mere og mere offentligt rum.

Tænk, hvis livet i det offentlige rum kunne føres tilbage i gaderne og i bebyggelserne og der kom fokus på den individuelle skala og på diskussionen om social bæredygtighed i det hele taget. Tænk, hvis der blev plads til fleksibilitet, spontanitet, medindflydelse og så selvfølgelig en udveksling mellem mennesker med forskellig baggrund og deres omgivelser.

Hvis Beijing formår at skabe nye byområder ud fra en sammenvævning af bebyggelsestæthed, bebyggelseshøjder og forskellige prisklasser, vil en diversitet, der kan imødekomme forskellige brugere, kunne tilgodeses. Hvis der blev udviklet nye boligtyper, baseret på værdier fra traditionelle kinesiske boligformer, men gentænkt i relation til den moderne bys betingelser, vil Wu, den dag han selv bliver bedstefar, kunne leve og bo i samme lokalområde som sin familie.

Fra en karnap i en tidligere hutong-beboers nye højhus-lejlighed er der udsigt til nybyggeriet, hvor de ældre hutong-beboerne absolut ikke vil bo, også selv om de fik en pæn erstatning for at flytte. (Foto: Gitte Juul).

Der renoveres og bygges nyt i Beijing. Her er det et gårdhavehus, som i restaureringens navn rives ned og bygges op igen fra grunden. I denne proces forsvinder, som oftest, den eftertragtede fortid med alle spor af autenticitet. (Foto: Gitte Juul).

EN KULTURHISTORISK PERLE

BOGEN OM DET KINESISKE STRENGEINSTRUMENT QIN

Det gamle kinesiske musikinstrument qin har spillet en stor rolle i Kinas kulturelle liv. Den svenske sinolog Cecilia Lindqvists bog om det fører læseren vidt omkring i Kinas kulturhistorie og giver et fængslende indblik i den svenske sinologs livslange kontakt med Kina.

Af Vivi Kjær
cand.phil. i Kinesisk Kunst og Kultur

Cecilia Lindqvist (f. 1932) er fotograf, musiker og forfatter og en af Sveriges betydeligste sinologer. Hendes interesse for Kina voksede langsomt frem, ifølge hende selv måske på grund af hændelser i barndommen, som hun oprindeligt ikke heftede sig særligt ved. Men frøene var alligevel sået: Et af dem var en lærers bemærkning til hans studenter om, at når de nu havde stiftet bekendtskab med den romerske, græske og jødiske kultur, burde de se nærmere på den arabiske og kinesiske. Desuden kom Cecilia Lindqvist som barn i forbindelse med missionærer fra Kina, som på

Cecilia Lindqvist: QIN (cd vedlagt)
Albert Bonniers Förlag 2006
Sprog: Svensk (ikke oversat til dansk)
272 sider. Pris: 334 kr.

orlov i Sverige ofte boede hos hendes forældre, der var tilknyttet Bethania.

I 1961 kom hun så for første gang til Kina. Hun var i forvejen en dygtig lutspiller, og ud fra sin interesse for Kina ville hun også gerne kunne spille på et kinesisk instrument. Planen var, at hun ville lære at spille på pipa, et strengeinstrument, der i det ydre minder en del om en lut, men faktisk klangmæssigt er en hel del anderledes. Sådan kom det imidlertid ikke til at gå. Undervejs til Kina gjorde hun et kort ophold i Moskva, hvor hun besøgte en russisk musikprofessor, og han foreslog hende at spille qin i stedet for pipa. En pipa ville ikke tilfredsstille en lutspiller, mente han, og begrundede det med, at „ligesom den europæiske renæssancelut er qin et instrument, som bruges til at reflektere sjælen“, et argument, der fik Cecilia til at ombestemme sig og satse på qinen i stedet.

Mødet med den russiske professor blev af altafgørende betydning for gennemførelsen af hendes plan om at studere qin. Professoren havde givet Cecilia adressen på et institut for folkemusik i Beijing, og det opsøgte hun uanmeldt. Hendes ankomst vakte almindelig forvirring, men en mand kom hende i møde og forsøgte at finde ud af, hvad hendes ærinde var. Der på stedet kunne de ikke hjælpe, sagde han, men han ville undersøge sagen og vende tilbage til hende.

På den måde kom hun i forbindelse med Forskningsinstituttet for Qin og sin fremtidige lærer, Wang Di. Der gik meget lang tid, før det gik op for hende, at den hjælpsomme person, hun havde været så heldig at møde, var Wang Dis mand.

Hun kunne næppe have fået en bedre lærer eller være havnet i et mere inspirerende miljø. Instituttet var lille med en meget begrænset forskerstab, og hun var og forblev dets eneste elev nogen sinde – og genstand for den mest omfattende og entusiastiske undervisning nogen kunne ønske sig. Wang Di var en af landets mest betydelige qinmusikere. Hun gav aldrig køb på det tekniske, men gjorde samtidig sin elev bevidst om,

at uden den indre forståelse af musikken var det hele omsonst. Undervisningen fulgtes diskret fra de øvrige, ældre professorers side, og de var altid til rådighed med vejledning og opmuntring, og det var ikke kun selve det at spille på qin, hun fik med sig. Qinens særstilling i kinesisk musik- og åndsliv åbenbares lidt efter lidt for hende, en indsigt, der en skønne dag førte til, at denne bog blev til.

Da hun skulle forlade Kina og dermed instituttet og til sin skuffelse ikke havde været i stand til at skaffe sig en ordentlig qin til at tage med hjem, forærede staben hende en qin fra samlingen, og det var ikke en hvilken som helst qin. Det var et smukt, gammelt instrument fra Ming-dynastiet (1368-1644). Cecilia omtaler de mennesker, hun mødte på instituttet, som elskelige – selv må hun have været en elsket elev!

Udover at læse om hendes studier i bogens begyndelse, får vi også et indblik i vilkårene i Kina kun få år efter det katastrofale „Store Spring Fremad“ med udbredt hungersnød. For hende var alt så nyt og anderledes, at hun ikke umiddelbart heftede sig ved landets store vanskeligheder, der blandt andet afspejlede i de små ting omkring hende på universitetet: De kinesiske studerendes svulne led og den grådighed, hvormed de drak det vand, de skyllede deres madskåle i. Først da hun selv begyndte at miste håret og måtte have indsprøjtninger to gange om ugen på grund af proteinmangel, begyndte et og andet at dæmre for hende.

Siden slap hun hverken Kina eller qinen. Hun fortsatte studierne i kinesisk sprog og kulturhistorie og er i dag en kapacitet inden for disse områder. Fra begyndelsen af 1970'erne underviste hun i kinesisk på to gymnasier i Stockholm, hun har udgivet bøger og skrevet artikler om kinesiske forhold, og i 1989 fik hun professorstatus. I dag er hun pensioneret, men 2003 blev hun gæsteforsker ved Beijing Language and Culture University, og i 2007 modtog hun både Serafimerordenens bånd og Kongens Medalj, og nærværende bog

blev hædret med Förläggerföreningens litteraturpris, Augustprisen. Samme hæder blev i øvrigt hendes bog „Tecknens Rike“ fra 1985 til del i sin tid.

Bogen

Bogen „Qin“, tilegnet mindet om hendes lærer Wang Di, udkom i 2006, og allerede ved sin ydre fremtoning vækker den store forventninger hos læseren. Udstyrmæssigt er det en meget smuk bog, og indholdet skuffer heller ikke, men en vis interesse for musik vil nok være en fordel, for selv om bogen er spækket med kulturhistorisk materiale, omhandler den først og fremmest instrumentet. Men selv dér, hvor det er i fokus i teksten, er oplysningerne krydret med adskillige kulturhistoriske indslag. F.eks. leder en omtale af qinens strenge til interessante detaljer vedrørende silkefremstilling, og efter en nøje gennemgang af qinen bliver bogens emner mere alsidige, og mere end to tusind års kulturhistorie udfolder sig som en vifte for læseren – overklassens og de veluddannedes kultur, vel at mærke, men med qinen som hovedpersonen gennem hele bogen kan det hele ikke være anderledes, for den var ikke hvermands eje. Dertil krævede den alt for meget af både udøverne og tilhørerne.

Vi kan læse om digterisk virksomhed, have- og malekunst og, i forbindelse med det sidste, nogle af de symboler, der knytter sig til motiverne, blandt andet planter, fugle og fisk.

Seglets historie og studereværelset og dets fire skatte – pensel, papir, tusch og rivesten – bliver også udførligt gennemgået, og der fortælles om de enkelte genstandes fremstilling og rette brug.

Denne opremsning kan lyde tør, men alt er levende beskrevet fra Cecilia Lindqvists side, og hele vejen gennem bogen illustreres teksten af dejlige billeder, ikke blot i s/h streg, men også i fotos og malerier i varme, glødende farver. Intet behandles overfladisk, og hvor langt tilbage i tiden, vi kommer, kan et lille udsnit fra kapitlet om fortidens myter være et eksempel på:

„Når Himmel och Jord skilts åt och

världen kommit till, styrdes universum enligt traditionell kinesisk historiskrivning under 45.600 år af tre omgångar bröder, av vilka de förste tolv representerade Himmelen, de senare elva Jorden och de sista nio Människan – mytiske gestalter med en orms kropp och en människas huvud. Efter dem kom sexton andra härskare, men om dem är ingenting känt utom deras namn“.

Derefter når vi frem til „De tre kejsere“ (hvoraf den største, Fuxi, stadig har slangekrop) og endelig til „De fem kejsere“ med Den gule Kejser, Huangdi, som den første. Og afsnittet byder på meget mere læsestof fra myternes univers.

Under myter og legender gives også et eksempel på qinens magiske kræfter, en opfattelse, der ubevidst kan bunde i, at instrumentet (muligvis) i oldtiden har været brugt af shamaner i deres ritualer.

I legenden læser vi om hertug Ling af Wei, der i nattens mulm og mørke hører et ukendt stykke musik, som betager ham. Ingen andre kan høre det, men han gengiver det for sin musikmester, der skriver melodien ned. Det viser sig senere, at musikstykket har skæbnesvangre konsekvenser for den, der lytter til det, og i resten af historien fortælles så, hvor galt det kan gå, hvis nogen insisterer på at høre musikken til ende.

Instrumentet

Qin er sandsynligvis Kinas ældste strengeinstrument og samtidig nok det vanskeligste at spille, hvis det skal gøres rigtigt, hvilket vil sige: I overensstemmelse med de traditioner, der i løbet af mere end 2000 år har knyttet sig til instrumentet. At spille qin drejer sig ikke blot om musik, men ud fra f.eks. et daoistisk synspunkt i nok så høj grad om „att rena sitt sinne och att lära sig att utan låga avsikter och egoistiska baktanker leva i harmoni med naturen. Att helt enkelt bara vara, finnas där i nuet som ett af alla de andra tiotusen tingen...“, som det siges i bogen.

Hvordan instrumentet har fået denne ophøjede status kan være svært at efterspore, men dels er der som nævnt

„At lytte til qin“, et maleri fra begyndelsen af 1100-tallet. Song-kejseren Huizong spiller, og to personer sidder på hver sin sten og lytter til de stille toner. Fredfyldt fordybelse i egne tanker. En af kejserhoffets malere er formentlig mester for maleriet. (Billede fra bogen).

Den mest berømte af alle bevarede qin i Kina er denne, der har navnet „Det Himmelske Jadesmykke“. Instrumentet stammer fra Tang-dynastiet (618–907). Det er 124,5 cm langt. En privatsamler skænkede det til Paladmuseet i Beijing i 1950'erne. (Billede fra bogen).

en teori om, at det oprindeligt var et redskab for shamaner, hvilket fjernede det fra almindelige menneskers sfære, dels har dets ælde og forbindelse til kong Fuxi og hans ideer om musikkens opgave sikkert også været med til at forme denne særstilling. Endelig er det et meget lavmælt instrument, der ikke egner sig til store rum og dermed heller ikke til større forsamlinger, men selv om det er lavmælt, har tonerne – ikke mindst de dybe strenge – stor klangfyldte.

Selve formen har undergået visse ændringer i tidens løb, men den grundlæggende konstruktion er den samme, og den qintype, der spilles på i dag, var i hvert fald almindelig kendt allerede i 300-tallet e.Kr., hvor den blandt andet kan ses på en billedfrise fra den tid.

Endnu da Cecilia Lindqvist lærte at spille på qin, var de syv strenge af hårdtvunden silke. Det er ret sjældent nu, hvor metalstrenge omvundet med silke, rene metalstrenge eller nylonstrenge har overtaget. Langs den ene langside er der med mellemrum indlagt små cirkler af perlemor eller

andet fint materiale; de er en slags „pejlemærker“ for musikeren, da der i nodematerialet er angivet, hvor strengen skal anslås i forhold til de enkelte mærker. Skriftlige spilleanvisninger er ellers en sjældenhed i kinesisk musik, men for qin er der skrevet og bevaret et meget stort materiale.

Den fysiske form fremgår af artiklens illustration af en qin, men de forskellige instrumenter kan have mindre, individuelle træk i udformningen; målene ligger, med meget små marginer, fast: 120 cm langt, 20 cm på den bredeste ende og 15 cm i den smalleste. Stemmeskruerne findes på undersiden i den brede ende, og strengene fastgøres underst i den smalle ende omkring to knopper, meget prosaisk kaldt „gåsefødder“. På undersiden findes også to åbninger af betydning for akustikken: Den største kaldes „dragesøen“, den mindre „fønixdammen“, navne, der antyder qinens metafysiske egenskaber. På undersiden findes i de fleste tilfælde også en lang række inskriptioner, først og fremmest den enkelte qins

Apropos artiklerne i dette nummer om danske Kinaveteraner: Cecilia Lindqvist er om nogen Sveriges Kinaveteran nr. ét. Her er hun fotograferet på Forskningsinstituttet for Qin i Beijing i 1961, hvor hun lærte at spille på qin. Siden har Kina været en væsentlig del af hendes tilværelse. (Billede fra bogen).

EN MÆRKVÆRDIG BOG

MEN

AF EN NOBELPRIS-KANDIDAT

navn. Dernæst kan det være ejeres navne gennem tiden eller digte/prosa der priser instrumentets egenskaber – alt sammen beviser på den ærbødighed, en qin omfattes af.

Musikken (cd)

Musikken på den vedlagte cd omfatter samtlige musikstykker, der omta-

les i bogen, og de er desuden nogle af de mest kendte i musiklitteraturen for qin. Det er ikke lettilgængelig musik for det utrænede øre, og det er svært at sige, hvordan den enkelte vil reagere på den. Det er solo strenge musik, hvor de enkelte toner er mere vigtige end en sammenhængende, rytmisk og melodios musik. Nogle vil muligvis føle, at den hensejter dem i en slags meditativ stemning – og det er jo helt i tråd med intentionerne –, mens andre vil finde den umelodios og vanskelig tilgængelig. Men Cecilia Lindqvist gengiver den bagvedliggende idé for hvert enkelt stykke for at lette forståelsen, så som overalt i bogen lades vi ikke i stikken.

Sammenfattende vil anmelderen simpelthen kalde „Qin“ en kulturhistorisk perle, men hvor stor en udfordring, den vil være for den enkelte læser, er svært at sige. Bogen er på svensk, og selv om sproget er klart og ligefremt, kan det måske forekomme en og anden lidt besværligt, og trods alt sit kulturhistoriske stof vil nogen interesse i musik i almindelighed og kinesisk musik i særdeleshed nok være et ekstra plus for at få det fulde udbytte.

Bortlodning

Redaktionen har et eksemplar af Cecilia Lindqvists bog til bortlodning. Interesserede kan blot inden 10. december 2007 sende navn og adresse til redaktionen@dansk-kinesisk.dk eller Kinabladet, c/o Flemming Poulsen, Fresiavej 3, 3450 Allerød mærket „Bortlodning“.

Så bliver der trukket lod, og vinderen får direkte besked.

Agustina Bessa-Luís: Kvintessensen
Oversat fra portugisisk af Jorge Braga
Forlaget Ørby 2007
376 sider
Pris kr. 350,00

Af Rikke Agnete Olsen

Denne mærkværdige og ambitiøse bog er skrevet af en af Portugals betydeligste forfattere, der har været nomineret til Nobelprisen. „Kvintessensen“ – beskrives på bagsiden som „være det sig selveste kærligheden eller visdommen“ – vil på en gang være en roman om sindets veje og vildveje og en historisk og litterært betonet skildring af forskellige perioder i Portugals og landets kinesiske koloni Macaos historie.

Bag på bogen står der bl.a., at hovedpersonens løbebane er en gåde. Det er nu så meget sagt, men det er svært at følge handlingen gennem den snakkende blanding af beskrivelser af de mennesker, bogen handler om, og lange passager med mere eller mindre klare, men ofte lange, redegørelser for stort og småt i historie og litteratur i Portugal og Kina og Vesten i øvrigt gennem århundreder.

Oversætteren har heldigvis udstyret bogen med et omfattende noteapparat om de mange skjulte citater og hentydninger især til portugisiske digtere, men også til historiske begivenheder i og mellem de to lande

og tekstens mange personer. Nogle noter rejser nye spørgsmål, andre forvirrer, men værst er, at der slet ikke er noter nok. Hvem gæfter f. eks., at „Dantès' arv efter abbed Faria“ har at gøre med Dumas': „Grevnen af Monte Christo“, eller hvad en „tuberkulos grisette“ er. Sådan er der temmelig meget.

I forordet skriver oversætteren, at Agustina Bessa-Luís skriver, som hun altid har talt, og det sprog vil hun gerne ramme med oversættelsen. Det er lykkedes for så vidt som læseren føler sig i selskab med et livsklogt gammelt menneske, der sludrer løs og siger mange vise ord, men bogen

er tung kost. For at forstå, hvad det hele handler om, kan man med fordel læse Mónica Simas' efterskrift: „Kvintessensens sarte ledetråd“, inden man kaster sig ud i selve bogen.

Oversættelsen er med til at gøre bogen svær at læse med interesse. Den er gal med forholdsord og personlige stedord, indholdet af mange ord samt sprogets struktur. I note 36 fortælles om en rig ældre mand, der hyrer „en ung sømand for at gå i seng med hans kone ...“. Det skal være til. S. 41 nævnes „en kreds, hvis sammenhold værnede om sine fordomme“. Nej dens. S. 112 beskrives en mand som: „mager, mørk, med fuldskæg overfusende...“. Der menes vel fremfusende, s. 274 forelæses der i „et simpelt sprog“, som knyttede ham til den jævne tilhører. Det må være et enkelt sprog. Sådan kan man blive ved og ved.

Al oversættelse fra et sprog til et andet er svær, især når man ikke oversætter til sit modersmål, og Agustina Bessa-Luís fortjener vel, at man prøver at læse de andre bøger, der findes af hende på dansk.

DRØMMEN OM ET HARMONISK SAMFUND

DAOISMEN OG DENS GRUNDBOG

I april 2007 har der i Xian været afholdt et internationalt seminar om den gamle kinesiske religion daoisme. I seminaret var der deltagere fra 17 lande. I denne artikel fortælles der om daoismens grundbog, Daode Jing. I de to følgende artikler, begge fra Beijing Review, er der en beretning om seminaret og et interview med en fransk videnskabskvinde, der blev daoistpræst i Kinas.

Af Anette Kruse

Laozi på vej mod vest, ridende på en okse. Før han red videre lovede han vogteren af grænseovergangen, at han ville skrive en bog til ham. Laozi skrev så bogen om Vejen og magten. (Udsnit af billede fra Poul Andersens bog om Daode Jing).

Seminarets emne var mulighederne for at opbygge et harmonisk samfund ved hjælp af dao.

Herhjemme har vi god adgang til at sætte os ind i daoismen, idet en dansk forsker, sinologen Poul Andersen, der livet igennem har arbejdet med daoisme, i 1999 fik udgivet „Daode Jing, Bogen om vejen og magten, mystik og praktisk visdom i det gamle Kina“ i serien Verdensreligionens hovedværker. Bogen er hermed for første gang oversat direkte fra kinesisk til dansk.

Daoisme (også skrevet taoisme) er betegnelsen for en gammel kinesisk verdensopfattelse, der også udviklede sig til en religion. Den har sit navn efter „dao“ vej – vejen. Daoismen er omtrent samtidig med Kongfutsianismen, der imidlertid anderledes håndgribeligt opererer med et sæt moralske principper og regler om konkrete mellem menneskelige relationer (fyrste-undersåt, far-søn, osv.). Kongfutsianismens måde at organisere riget og menneskelivet på ansås fastlagt af de gamle herskere i et patriarkalsk samfund.

Heroverfor står daoismens livsopfattelse, der i dyb skepsis til kongfutsianismens konkrete leveregler betoner overensstemmelsen mellem naturens orden og det, de opfatter som Vejen. Dao kan ikke umiddelbart opleves, naturens gang styres af kræfter, der gensidigt komplementerer hinanden, mørke/lys, kvindeligt/mandligt osv, kendt under betegnelserne Yin og Yang. Den kraft, der driver alt frem ad den rette bane, benævnes „de“ (af Poul Andersen oversat med „magten“, mens Søren Egerod betegner „de“ som kraften, der holder alt i gang og gænge). Universet opfattes som opstået af sig selv, og menneskets naturlige adfærd må derfor være „wu wei“, ikke-handlen, som er i overensstemmelse med altets harmoniske balance.

Den gamle mester

Som stifter regnes filosofen Laozi, der tillægges værket Daode Jing (Tao te Ching), bogen om Vejen og magten. Det er et filosofisk digt på omkring 5000 tegn opdelt i 81 korte af-

snit eller kapitler, som formodentlig blev sammenstillet engang i det 5. eller 4. årh. fvt. Det er opdelt i to hovedafsnit: Bogen om Vejen (Daode Jing), afsnit 1-37, og bogen om Magten (Daode De), afsnit 38-81, og regnes for daoismens grundlæggende klassiker.

Mens Kongfutse var en historisk person, der levede 551-479 fvt., forholder det sig anderledes med daoismens formodede grundlægger, Laozi. Lao Zi betyder blot gammel mester. Måske har personen aldrig levet, men en senere tid har hæftet et forfatternavn på en samling daoistiske tekster og givet navnet kød og blod. Som repræsentant for den daoistiske skole „Daojia“ må også nævnes Zhuang Zhou (369-262 fvt.), forfatter til værket Zhuangzi.

Historikeren Sima Qian (ca. 145-86 fvt) sætter lighedstegn mellem Lao Zi og filosofen Lao Dan, der levede samtidig med Kongfutse. Han skriver, at Laozi kom fra Hu amtet og var ansvarlig for Zhou-statens arkiver. Om tilblivelsen af bogen Daode Jing fortæller Sima Qian: „Laozi opdyrkede Vejen og magten, hans lære gik ud på at holde sig skjult og være uden berømmelse. Da han havde opholdt sig i Zhou i lang tid, så han Zhoustatens forfald og drog derpå bort. Da han kom til passet, sagde vogteren af grænseovergangen, Yin Xi: „Hvis du vil trække dig tilbage i det skjulte, så gør dig den ulejlighed at skrive en bog til mig!“. Derpå skrev Laozi en bog i to dele, hvor han redegjorde for betydningen af Vejen og magten i over 5000 tegn, og drog bort. Ingen ved, hvor han endte“.

Arkæologiske fund

Værket har eksisteret i et utal af udgaver gennem tiderne, og det siger sig selv, at teksten også er blevet ændret i århundredernes løb, da lærde udgivere og kommentatorer har opfattet og udlagt teksterne forskelligt. Derfor var det fantastisk, at det med ét slag blev muligt at komme tilbage til en tekst, som lå næsten 2000 år tilbage i tiden, da man i 1973 gjorde et enestående fund. I landsbyen Mawangdui nær Hunan-provinsens ho-

vedstad Changsha blev der udgravet tre kister, hvoraf de to var utrolig velbevarede. Begravelsen stammede fra det 2. årh. fvt. og indeholdt tre fornemme personer, der havde fået et rigt udstyr med sig i graven, deriblandt et fint stykke silke bemalet med daoistiske myter, men også et lille bibliotek, som bl.a. indeholdt to versioner af Daode Jing.

Igen 20 år senere blev der gjort et nyt sensationelt fund af Daode Jing. Denne gang i provinsen Hubei i landsbyen Guodian nær Jingmen. I en grav fra anden halvdel af det 4. årh. fvt. fandtes en række tekster på bambuspinde, skrevet med skrifttegn af en type, som var almindelig i Chustaten i De Stridende Staters periode, og hermed er vi ved at komme tæt på den mulige forfatter i Laozis levetid. Guodian-fundet indeholdt materiale fra 31 af de 81 kapitler, som værket senere blev opdelt i.

Studiet af disse nyfundne tekster er i fuld gang, og på et tidspunkt vil forskningen formentlig komme nærmere på en „oprindelig“ udgave af daoismens klassiske værk og dermed til en øget forståelse af de tanker, som kinesiske lærde gjorde sig om verdens sammenhæng for næsten 2500 år siden. Tanker som også i dag kan give stof til eftertanke og inspiration.

Daoisme som folkelig religion

Med udgangspunkt i daoistiske tekster opstod der også en folkelig religion, og der blev udviklet forskellige magiske religiøse metoder til at opnå udødelighed, bl.a. alkymi. I denne sammenhæng blev Laozi opfattet som én blandt mange inkarnationer af himmelens guddom Taishang laojun.

Fra slutningen af Han-dynastiet dukkede en mangfoldighed af daoistiske skoler op, knyttet til forskellige åbenbarede tekster. En af dem var Shangqing-traditionen, den øverste renheds tradition, som var knyttet til bjerget Mao-shan i nærheden af Nanjing. Den tog udgangspunkt i de tekster, som i årene 364-70 blev dikteret til en ung mand, Yang Xi, af for-

skellige kvindelige guddomme. Flere dynastier forholdt sig forskelligt til daoismen, men o.1445 blev den „daoistiske kanon“, en stor samling daoistiske tekster, Daozang, trykt på kejserlig befaling. Daozang indeholder åbenbarede tekster, filosofiske diskussioner, leveregler, helgenbiografier og håndbøger samt en række kommentarer. Kort sagt en række metoder til individuel eller kollektiv frelse. Her har vi at gøre med eksempler på individuel praksis, hvordan den enkelte kan opnå et langt liv eller udødelighed (f.eks. meditation, fysiske øvelser, alkymi, diæt). Udøverne var især munke og nonner, der levede i klostre. Desuden var der ritua-

lerne, som udførtes af daoistiske præster på andre menneskers vegne (dæmonuddrivelse, større religiøse ceremonier, familiehøjtideligheder) – men det er en helt anden historie...

Daoisterne ønskede at forene sig med alts ophav, dao, hvorved en eller anden form for velsignelse (langt liv eller fred i sindet) kunne opnås. I Daode Jing ses eksempler på, at daoismen anvendes som politisk filosofi, idet herskeren opfordres til at finde Vejen, så verden bringes tilbage til sin naturlige tilstand og derved opnå, at det splittede rige kan samles.

Citater fra Daode Jing (gengivet fra Poul Andersens bog)

30 (fra Bogen om Vejen)

Den der bistår menneskenes hersker ved hjælp af Vejen dominerer ikke verden med våben

Sådanne aktiviteter har det med at give bagslag.

Hvor en stor hær har slået lejr, gror tidsler frem

Efter et stort felttog følger nødvendigvis uår

Derfor opnår den dygtige sit resultat og holder så inde; Han forsøger ikke at benytte det til at styrke sin position.

Han opnår sit resultat, men er ikke selvhævdende.

Han opnår sit resultat, men er ikke pralende.

Han opnår sit resultat, men er ikke arrogant.

Han opnår sit resultat, men kun fordi han ikke har anden udvej.

Dette betyder at han opnår sit resultat, men ikke dominerer.

Når en ting er vokset op til fuld styrke ældes den: dette kaldes at fornægte vejen.

Den der fornægter Vejen kommer tidligt til sin ende.

57 (fra Bogen om Magten)

Med korrekthed regeres landet.

Med listighed indsættes tropper.

Ved at være uden aktiviteter erobres verden.

Hvordan ved jeg, at Verden er på denne måde?

Ved hjælp af dette.

Jo flere tabueringer og forbud, der er i verden,

Desto fattigere vil folket være.

Hvor folket har mange effektive redskaber,

Der vil landet ligge i mørke.

Hvor folket har megen klogskab og intelligens,

Der vil afsporede aktiviteter opstå.

Hvor love og forordninger bliver bekendtgjort, der vil der findes mange tyve og røvere.

Derfor siger den vise:

Jeg handler ikke, og folket forvandles af sig selv.

Jeg holder af stilhed, og folket bliver korrekt af sig selv.

Jeg er uden aktiviteter, og folket bliver rigt af sig selv.

Jeg er uden begær, og folket bliver enkelt af sig selv.

HUN ELSKER AT FLYVE SOM EN SKY

FRANSK NEUROLOG BLEV DAOISTPRÆST I KINA

Af Li Li
Beijing Review

Når folk ser den 35-årige Karine Martin gå gennem gaderne i Xian i Shaanxi-provinsen, med sit blonde hår i en knude på hovedet, iført en mørk daoistdragt, bliver hun ofte forvekslet med en skuespiller der er midt i en filmoptagelse. Stilen på hendes tøj minder om talløse scener fra kungfu-film der foregår i Kina. I virkeligheden dyrker Karine Martin, der er indviet præst i Qinghua-templet i en af Xians forstæder, yunyou. Direkte oversat betyder det at flyve som en sky, en af hendes foretrukne daoistøvelser. Den franskfødte tidligere neurolog har rejst langt i sin

stræben efter en anderledes levevis, både fysisk og mentalt.

I 1998 fik Karine Martin, som har en doktorgrad i neurologi, arbejde som forsker i London hos det multinationale medicinalfirma Merck Sharp & Dome. Hun levede som en almindelig forstadskvinde, brugte en stor del af sin løn på smart tøj og sko, gik regelmæssigt til gymnastik for at holde sig i form og havde både bil og kæreste. Dengang var hun en rationelt tænkende videnskabskvinde, som aldrig havde troet på nogen religion eller sat spørgsmålstejn ved sin levevis. Alt dette ændrede sig næsten fra den ene dag til den anden, da hun fulgtes med en kollega til et daoist-meditationskursus, fortæller hun.

Mens hun på meditationskurset lærte om daoismen, den gamle kinesiske religion, følte hun, at en ny måde at se på verden var åbnet for hende. Fra da af svandt hendes interesse for videnskab, og interessen for daoismen og meditation voksede.

I 2001 rejste hun for første gang til Kina og besøgte blandt andet nogle daoist-templer. Da hun første gang trådte ind i et daoist-temple, var hun utilpas ved ritualerne med afbrænding af røgelse og tilbedelse af statuer, handlinger hun på det tidspunkt opfattede som overtro. Men senere på rejsen besøgte hun et andet temple, hvor fik hun en åbenbaring, som ændrede hendes opfattelse.

„Da jeg trådte ind i templet følte jeg noget meget kraftfuldt og smukt“, fortæller hun. „I det øjeblik besluttede jeg at blive daoistpræst“.

Ifølge Karine Martin ligger det tillokkende ved daoismen i dens fokusering på harmoni og fredelig samexistens.

„Daoisme handler kun om harmoni og fred og at være tilfreds med det man har“, sagde hun til Beijing Review ved et internationalt seminar i Xian om den klassiske daoistbog Daode Jing i Xian i april 2007. Med de forskelle, der er på rig og fattig, mellem religioner og mellem nationaliteter, er der et stort behov for harmoni i dagens verden, siger Karine Martin. Hun blev i 2004 leder af den franske daoistforening.

I 2002 blev Martin præsteviet i Xian, men først i 2005 opgav hun sin karriere for at flytte til Kina, hvor hun kunne studere daoistiske klassikere og kinesisk sprog.

Karine Martin betragter daoismen som en levevis. Hun tror også, at videnskab og religion i stedet for at modsige hinanden kan hjælpe hinanden. Som et eksempel nævner hun, at neurologer har prøvet at studere en fuldstændig anderledes hjerneaktivitet, fundet hos mediterende budhister og daoister, for bedre at forstå, hvordan hjernen fungerer.

Karine Martin fortryder ikke at hun er blevet daoistpræst til trods for de omvæltninger, det har medført i hendes liv. Hun efterlever daoismens tre bud – respekt for læreren, den hellige skrift og dao. Desuden efterlever hun de fem forbud: du må ikke slå ihjel, lyve, stjæle, have for meget sex eller drikke for meget.

Det vanskeligste for Karine Martin er at studere de daoistiske klassikere. De fleste blev skrevet for mere end 2000 år siden og i et sprog, der er vanskeligt at forstå selv for kinesere.

„Nu hvor flere og flere udlændinge er interesserede i daoisme, er der brug for en præcis oversættelse af den klassiske daoisttekst Daode Jing“, siger Karine Martin, som klager over, at der blandt hundredvis af Daode Jing-udgaver på forskellige sprog kun er få, der præcist gengiver daoismens filosofi. I modsætning til bibeloversættelser, som hovedsageligt er blevet udgivet af kirker med det formål at udbrede religionen, har nogle oversættere af Daode Jing været udlændinge, som ikke har nogen dybere forståelse af religionen og som i visse tilfælde ikke engang har været i Kina.

Karine Martin ønsker at udbrede daoisme-filosofien i Frankrig, når hun har mere styr på religionen. Hun er dog ikke sikker på, om hun vil vende tilbage til sit fædreland.

„Lad os se, hvad skæbnen bringer mig“, siger hun med et yderst daoistisk svar.

Oversættelse: Bjørn Runge

DAOISMENS BUDSKAB OM HARMONI

SEMINAR I KINA OM DEN KLASSISKE BOG DAODE JING

Under overskriften „Daoismen viser vejen“ har Beijing Review bragt denne beretning fra et internationalt seminar i Xian om Kinas gamle religion.

Af Li Li
Beijing Review

Da grundlæggeren af Kinas daoist-filosofi, Laozi, begyndte at skrive Daode Jing (Bogen om vejen og magt-en) var han overbevist om, at det, han havde i tankerne, var for dybsindigt til at kunne sættes på skrift.

Den korte tekst på ca. 5000 skrift-tegn, der myldrer med lignende tilsyneladende selvmodsigelser, er det ældste og vigtigste værk om daoismen og samtidig en af alle tiders mest læste bog. I alt er der trykt næsten 500 oversættelser på 32 sprog, formentlig kun overgået i udbredelse af Bibelen.

Selv om daoister kun udgør en meget lille del af Kinas befolkning, er den daoistiske filosofi, som senere udviklede sig til en specielt kinesisk religion ved navn daoisme, og som er tydeligt påvirket af den store filosof Kongfutsu, dybt rodfastet i kinesisk kultur og i folks bevidsthed. Næsten alle kinesere, der kan læse og skrive, kender de begreber, som Daode Jing beskæftiger sig med, og hvoraf mange handler om ting i dagligdagen.

Fra den 22. til den 26. april 2007 stod China Religious Culture Communication Association og Chinese Daoist Association for et internationalt seminar om Daode Jing. Det blev holdt i Xian i Shaanxi-provinsen og i Hong Kong. Møderne tiltrak videnskabsfolk, gejstlige og forretningsfolk fra 17 lande. Alle ivrige efter at diskutere bogens vise indhold og

hvordan det kan anvendes i praksis i nutiden. Mødets tema – „at opbygge en harmonisk verden med Dao“ – var en jævnføring af gamle tiders tanker med den kinesiske regerings nutidige planer.

Mange af seminarets talere mente, at fremhævelsen i Daode Jing af forholdet mellem mennesket og naturen er en simpel version af nutidens koncept for bæredygtig udvikling.

Da den vise Laozi, der ofte sammenlignes med Buddha Sakyamuni (Siddhartha Gautama) eller Sokrates, forskede i universets opståen, fremsatte han dao-begrebet, en stor og fælles magt, der hersker over himmel, jord, floder, bjerge og en unavngiven, godgørende kraft, der styrer universet.

Et af bogens hovedpunkter er nedfældet i kapitel 25: „Folk retter sig efter jorden, jorden retter sig efter himlen, himlen retter sig efter dao, og dao retter sig efter naturen“. I kapitel 46 forudsiger Laozi, som om han anede, hvad der skulle komme, at med ustyrlig grådighed og uden daos ledetråd vil verden være i fare.

På seminaret understøttede Ji Xianlin, en fremtrædende kender af traditionel kinesisk kultur, denne opfattelse, idet han sagde: „Vi kan lære af Daode Jing, at naturen aldrig kan erobres. Folk må udvikle et venskab med naturen og forene sig med naturen“.

Fra et sociologisk perspektiv betragter Daode Jing, der i bund og grund er imod krig, konflikter som en afvigelse fra dao og løsning af konflikter som et resultat af tilbagevendende til dao. Dette begreb har forbindelse til måden med ikke at foretage sig noget. I Daode Jings kapitel 30 står der, at „den, der rådgiver en hersker i overensstemmelse med dao er imod erobring gennem krig. Krigsstrategier har det med at slå tilbage. Hvor hærene marcherer, gror tidslerne. Når en stor hær er opstået, bliver den altid fulgt af hunger og ondskab“.

Hvis man betragter daoisme som en religion, er den så absolut en af verdens mest tolerante. Ho Chi Ping, Hong Kongs indenrigsminister og

deltager i seminaret, sagde, at når Kinas kultur som den eneste af fortidens kulturer har overlevet, skyldes det dens tolerance over for importerede kulturer og religioner, og det kan i et vist omfang føres tilbage til Daode Jing. Han citerede fra Daode Jing „det højeste gode er et gode på højde med vand“.

Jean DeBernardi, antropologiprofessor fra universitetet i Alberta og gæstetaler på konferencen, sammenlignede i sit indlæg daoismens og kristendommens åbenhed. Hun sagde, at om end kristendommen også stræber efter en retfærdig og harmonisk verden, er der kristne, som praktiserer en form for kristendom, som ikke anerkender den åndelige værdi af andre religioner, og det kan skade den religiøse harmoni i et multikulturelt samfund.

Det var denne harmoni, som Xu Jialu, vicepræsident for det kinesiske parlaments Stående Udvalg, refererede til i sin hovedtale på seminaret. Xu sagde, at for at opbygge et harmonisk samfund må Kina søge tilbage til den tidløse visdom i Daode Jing. Det første skridt bør være at anspore samfundets forskellige sektorer til at respektere hinanden og til at arbejde sammen, sagde han og tilføjede, at på denne måde kunne Kina være et eksempel for resten af verden.

Verden har ændret sig kolossalt siden Laozi begyndte at skrive Daode Jing, men dao har ikke ændret sig, og det har menneskesindet heller ikke. Hvis denne internationale forsamling kan popularisere daoismens visdom og dens formåen i det lange løb, kunne det føre til mindske af spændingen mellem individuelle initiativer og social sammenhængskraft i en ung markedsøkonomi som den kinesiske. Vi kunne måske opleve en markant ændring i den holdning hos enkeltindivider, at for at få succes må man udelukkende varetage sine egne interesser.

Oversættelse: Else Poulsen

SLAVEARBEJDE I KINAS TEGLVÆRKER

„DET SOCIALISTISKE KINAS KRÆFTKNUDE

Over 1300 kinesere er blevet bortført eller lokket af menneskehandlere til at arbejde som slaver i ulovlige teglværker i Kina. De har været indespærret som i et fængsel og er blevet mishandlet, når de ikke arbejdede hurtigt nok. Det blev afsløret i maj 2007 af et kinesisk tv-hold, der arbejdede med skjult kamera i et teglværk i provinsen Shanxi i Nordkina. Også i naboprovinser Henan er der afsløret slavearbejde i ulovlige teglværker.

Af Flemming Poulsen

I provinserne Shanxi og Henan har flere hundrede unge og voksne arbejdet som slaver i ulovlige teglværker.

Affæren blev slået stort op i de kinesiske medier, da den i begyndelsen af juni 2007 blev kendt i hele landet gennem et privat nødråb på internettet. Den har givet anledning til reaktioner, man ellers ikke møder i kinesiske medier. Serióse kinesiske kommentatorer giver uden forbehold et-partisystemet skylden for, at den slags grusomheder har kunnet ske i Kina i 2007, og de peger på, at kun politiske reformer kan hindre gentagelser.

En viceinformationsminister har offentligt bebrejdet myndighederne i Shanxi-provinsen, at de i april 2007 skjulte de første afsløringer af, at børn, teenagere, voksne og handicappede blev holdt som slaver i ulovlige teglværker.

Dommer Liu Jimin havde denne kommentar til de domme, han afsagde over nogle af de skyldige i Shanxi: „Teglværkssagen er et ækelt samfundsfænomen og en kræftknode på det socialistiske Kina. Vi må fjerne den med fast hånd“.

Affæren har desuden vist betydningen af internettet som informationskilde. Kinas øverste myndighed, Politbureauet, fik først kendskab til „slavearbejdet i Shanxis teglværker“ gennem nødråbet om hjælp, der blev bragt på et par kinesiske internetportaler.

Da de første beretninger om slavearbejdet i Shanxi-provinsen nåede Beijing i begyndelsen af juni 2007, beordrede regeringen Shanxi-provinsens guvernør til at undersøge sagen. Selv iværksatte regeringen i Beijing en landsomfattende undersøgelse af forholdene på 277.000 arbejdspladser i teglværks- og kulmine-industrien.

En rapport om resultatet af undersøgelsen blev offentliggjort i august 2007. Den viste, at skandalen var langt mere omfattende, end de første beretninger tydede på. Man fandt frem til 1340 personer, der arbejdede som slaver. 367 af dem var psykisk handicappede. Hvert fjerde teglværk og mine i hele landet blev drevet uden licens. 147 personer blev anholdt. Det er ikke oplyst, om der er fundet tilfælde af slaveri andre steder

Det begyndte med enkelte afsløringer af ulovlige teglværker i de to naboprovinser Shanxi og Henan i april 2007. Forældre, der søgte efter deres forsvundne børn, fik et tip om, at de var solgt til teglværksejere og blev holdt som slaver. Forældrene henvendte sig til det lokale politi. De fleste steder blev de afvist, enkelte steder tog politiet affære og fik børn og unge og voksne arbejdere frigivet. Men de lokale myndigheder betragtede det som enkeltstående tilfælde og henlagde sagerne som afsluttede. Der var ingen grund til at foretage sig yderligere eller rapportere opad i systemet, lød forklaringen.

I kommentarer til skandalen er der udtrykt mistanke om, at myndighedernes manglende lyst til at gå videre med afsløringerne skyldes, at ledende regerings- og partifolk har samarbejdet med ejerne af de ulovlige teglværker og derfor har holdt hånden over dem.

Chokerende afsløringer

Sagens virkelige omfang blev først kendt, efter at en tv-reporter ved en lokal tv-station i Henan-provinsen i slutningen af maj 2007 ved hjælp af skjult kamera havde afsløret, at arbejderne i et teglværk i landsbyen Caosheng i Hongdong amt i Shanxi-provinsen blev holdt som slaver.

Tv-udsendelsen fik politiet i Hongdong til at gå i aktion mod teglværket. 31 tvangsarbejdere blev befriet, og teglværkets ejer blev anholdt. Arbejdslederen, der stod for mishandling af arbejderne, flygtede.

En af de befriede, den 16-årige Chen Chenggong, har i et interview med en kinesisk avis fortalt, hvordan han oplevede politiaktionen den 28. maj 2007:

Han og et par andre havde talt om at flygte. Efter mange overvejelser gik en af dem, Zhang Qiang, til arbejdslederen Heng Tinghan og fik lov til at cykle ind til landsbyens frisør for at blive klippet.

Da han ikke var vendt tilbage nogle timer senere, blev arbejdslederen

nervøs og spurgte, om nogen vidste, hvor Zhang Qiang var. Ingen sagde noget, men begyndte at ane, at han måske havde haft held til at give politiet et tip. Den dag, den 26. maj 2007, kom en fremmed mand til teglværket og spurgte efter Heng Tinghan, fordi han ville høre, om han kunne få noget arbejde.

„Vi hyrer ikke folk her“, sagde Heng Tinghan.

Den fremmede spurgte nogle af arbejderne, hvordan forholdene på teglværket var. En af dem hviskede til manden: „Man tæver arbejderne. Du skal ikke lade sig ansætte her“.

To dage senere, den 28. maj 2007, kom et par biler med folk fra Hongdong amts ledelse. Lidt efter dukkede fire biler fra det lokale politi op.

„Netop da fik Heng Tinghan et telefonopkald fra teglværksejer Wang Bingbings fader, Wang Dongji, der var leder af det kommunistiske parti i landsbyen. Han fortalte arbejdslederen, at en eller anden havde underrettet politiet, og at han burde flygte“, fortæller den 16-årige til avisen. Heng Tinghan og hans håndlangere stak af, politiet satte efter dem, men kunne ikke indhente dem på de smalle og hullede bjergveje.

Teglværkets 31 arbejdere blev sammen med Wang Bingbing bragt til den lokale politistation, hvor de blev registreret og afhørt. Det varede næsten ti timer, hvorefter de blev ført tilbage til teglværket. På politistationen fik Wang Bingbing særbehandling. Han fik endog lov til at tage et bad i politiets badeværelse.

Partisekretær indblandet

Heng Tinghan, der nogle uger senere blev anholdt i en anden provins, samarbejdede med landsbyens partisekretær og øverste leder, teglværksejer Wang Bingbings far, hedder det i interviewet. De dannede en magtfuld lokal styrke, som landsbyens beboere ikke kunne gøre noget ved. „Sammen brugte de arbejdernes blod og sved til at tjene penge, de mishandlede arbejderne efter forgodtbefindende“, hedder det i interviewet.

Wang Bingbing troede, at han kunne tage hjem efter afhøringen på po-

litistationen, men han blev anholdt samme dag.

Chen Chenggong og andre ville ikke forlade teglværket, fordi de så risikerede ikke at få erstatning for lidelserne.

Da han kom tilbage til sin hjemby, Zhengzhou i Henan-provinsen, fik han af myndighederne en erstatning på 5000 yuan (3500 kr.). Desuden fik han et brev med en officiel undskyldning for, hvad han havde været udsat for.

Bladet spurgte ham, om han var tilfreds med den erstatning. Han svarede: „Nej. Mishandlingen og det arbejde, vi har udført, kræver en langt større erstatning end 5000 yuan“. Han har planer om at begynde en uddannelse inden for computerbranchen.

Den 16-årige fortæller, at arbejdet i teglværket begyndte hver dag klokken fire om morgenen og varede til kl. 20. Somme tider måtte han arbejde til midnat. Hans mad bestod af mugne boller, og han fik vand eller grønsagssuppe til. Han sov i et fugtigt rum om natten. I den første tid kunne han hverken sove eller spise. Når en arbejder ikke arbejdede hurtigt nok, blev han tævet. Mishandling af forskellig art medførte en tilstand af sløvhed.

Chen Chenggongs vej til teglværket begyndte, da han blev taget op i en lastbil den 8. marts 2007 med løfte om sammen med andre at blive kørt til et vellønnet job, hvor han kunne tjene 800–900 yuan (560–630 kr.) om måneden. Han endte i det ulovlige teglværk, der blev bevogtet af seks glubske hunde og muskuløse dørvogtere. Flugt var umuligt.

Nødråb på nettet

Tv-udsendelsen om Wang Bingbings teglværk og de lokale mediers beretninger om politiets aktion blev i første omgang ikke bemærket uden for lokalområdet. Tv-stationen i Henan rakte ikke ud over provinsen. Men tv-reporter Fu Zhengzhongs reportage med skjult kamera blev set af en kvinde, hvis nevø netop var blevet befriet fra en slavetilværelse i et teglværk i Shanxi. Hun forfattede et nød-

råb om forældre, der søgte efter deres forsvundne børn og blev afvist af myndighederne.

Nødråbet blev bragt på et par internetportaler i begyndelsen af juni 2007 og fik regeringen i Beijing til at reagere. Shanxis guvernør fik ordre til at tage affære. Han sendte 30.000 politifolk rundt til alle teglværker i Shanxi-provinsen. En tilsvarende aktion blev foretaget i Henan.

Det blev afsløret, at mange forsvundne børn, teenagere og voksne migrantarbejdere, nogle af dem fysisk og psykisk handicappede, blev holdt som slaver i teglværkerne. I midten af juni, to måneder efter de første afsløringer, var 570 tvangsarbejdere ifølge en officiel opgørelse blevet befriet fra umenneskelige tilstande i ulovlige teglværker i de to provinser.

Afsløringen var et chok for kineserne, hed det i de officielle medier, der bragte lange reportager om de gruopvækkende forhold. Kommentatorer spurgte, hvorfor myndighederne ikke havde grebet ind forlængst. Nogle pegede på, at folk i lokalforvaltningen og i de lokale partiafdelinger måske var i lommen på teglværksejerne.

Drømmen om at tjene en formue

Wang Bingbing, der er først i tredverne, grundlagde sit teglværk i 2003. I følge bladet Nanfang Zhoumo (Syd-

Den 16-årige Chen Chenggong var blandt dem, der blev befriet fra slavearbejde i teglværker i Shanxi-provinsen. (Foto: Yanzhao Metropol Avis via internet).

Weekend drømte han om at tjene en formue, som familien kunne leve af. Han kørte rundt og solgt madvarer fra sin bil, men det forbød politiet ham. Han har også ejet et kalkværk, som måtte lukke. I landsbyen gik han for at være småkriminell og en uomager. Han lånte, sammen med blandt andet sin far, partisekretær Wang Dongji, 50.000 yuan (35000 kr.) i en bank for at kunne bygge teglværket. De første par år gik det ikke så godt økonomisk. Råmaterialet – ler – kostede ikke meget, så overskuddets størrelse afhang af lønudgifterne. De var for høje, blandt andet fordi landsbyens arbejdsduelige mænd foretrak minearbejde til en langt højere løn.

Wang Bingbing traf tilfældigt en mand, han kunne bruge, Heng Tinghan fra naboprovensen Henan. Han blev i begyndelsen af 2006 ansat som daglig leder af værket, og han fik uindskrænket magt over arbejderne. Dem hentede han i sin hjemby med løfte om høje lønninger. Nogle familier var glade for at slippe af med med et handikappet familiemedlem, har han fortalt.

Aftalen med Heng Tinghan gik ud på, at han og Wang Bingbing i 2006 hver skulle have et udbytte på 100.000 yuan (70.000 kr.). Det sørgede Heng Tinghan for ved at holde arbejderne som slaver uden eller næsten uden løn og med meget lidt mad.

Teglværksejernes banemand

En stilfærdig, veluddannet kvinde på 32 år, Xin Yanhua, var den direkte årsag til, at regeringen i Beijing fik kendskab til de rædselsvækkende forhold for teglværksarbejderne i Shanxi-provinsen. Det var hende der skrev nødråbet, der blev bragt på internettet. Hendes andel i afsløringen er beskrevet i Syd-Weekend, der har bragt en udførlig gennemgang af hele sagens forløb og interviewet affærens hovedpersoner.

Udsendelsen fra tv-stationen i Henan i slutningen af maj blev set i provinsens hovedstad Zhengzhou af den 32-årige Xin Yanhua og hendes mand. I begyndelsen af april 2007

gik hendes 16-årige nevø, der boede sammen med sine forældre i en by 150 kilometer fra hovedstaden, en tur i byen – og forsvandt. Han blev sporet til jernbanestationen i Zhengzhou. Faderen, Xin Yanhuas bror, ledte efter ham, men uden held.

I slutningen af maj 2007 dukkede nevøen op sammen med nogle forældre, der ledte efter deres egne børn og havde fundet ham og andre, der var tvangsarbejdere i et teglværk i Shanxi-provinsen.

Om aftenen hørte Xin Yanhua detaljer om de slavelignende forhold, hendes nevø havde levet under siden bortførelsen fra jernbanestationen i Zhengzhou.

Hun fik at vide, at der var mange flere unge fra Henan-provinsen, der var endt i ulovlige teglværker i Shanxi-provinsen. Hun besluttede, at hun ville gøre noget for at redde andre ud af tilværelsen som slaverarbejdere.

Hun gik til myndighederne, men fik at vide, at politiet i Henan ikke kunne tage sig af noget, der fandt sted i en anden provins.

Hendes mand havde tilknytning til en avis, der beskæftigede sig med emner vedrørende lov og orden, foreslog sin kone, at hun brugte internettet til at få udbredt et budskab om de ulykkelige forhold for de bortførte børn og om myndighedernes manglende interesse i at forfølge sagen.

Den 6. juni 2007 skrev hun et åbent brev, som sammen med billeder fra tv-udsendelsen i Henans tv blev bragt dagen efter i to portaler på internettet. De blev i løbet af en halv snes dage læst af over 800.000 internetbrugere i hele Kina. Blandt dem var et medlem af Kinas øverste ledelse, Politbureauet, Wang Zhaoguo. Han er formand for den kinesiske fagbevægelse og gav guvernøren i Shanxi-provinsen ordre til at undersøge sagen. Nødråbet på internettet fik tv-stationer og aviser og magasiner til at gribe fat i „teglværks-skandalen i Shanxi“. Fotografer, reportere og bloggere (udstyret med videop-tagere) strømmede til Zhengzhou og det beryggede teglværk i Hongdong.

Uden Xin Yanhua var teglværks-skandalen i Shanxi måske aldrig

Nødråbet på internettet

Xin Yanhuas internet-brev, der fik regeringen i Beijing til at reagere, lyder i uddrag:

Hvem vil redde vores børn?

Vi er fædre til de børn, der er blevet bortført for at arbejde i ulovlige teglværker i Shanxi-provinsen. Vore børn, der er unge og uudviklede, blev narret eller tvunget ind i biler af menneskehandlere på Zhengzhou jernbanestation og busstationer, i underjordiske fodgængertunneller eller på landeveje. De blev solgt for 500 yuan (350 kr.) stykket til ejerne af ulovlige teglværker i Shanxi for at arbejde som slavearbejdere.

(...)

Efter mange strabadser og vanskeligheder fik vi langt om længe vished for, at de var blevet solgt til ejere af ulovlige teglværker i Shanxi.

Vi troede knap vore egne øjne, da vi endelig fik et glimt af vore børn. (...) De havde langt hår og lignede vildmænd. Nogle af dem havde været isoleret i syv år, nogle var blevet tævet, da de forsøgte at flygte og er nu invalide. Nogle var blevet brændemærket på ryggen af arbejdsledere, der brugte varme mursten. (...)

Hvad der skuffede os og gjorde os modløse var, at politiet i landsbyen ikke blot ignorerede vores ønske om hjælp, men endog med alle midler forhindrede os i at tage vore børn med os. (...) Amtets politibetjente (fortalte) os, at (vi) skulle tage tilbage til Henan og henvende os til politiet der. (...). Men det eneste politiet i Henan sagde var, at de ikke kunne hjælpe os. (...)

Når regeringerne i Henan og Shanxi giver sorteper videre til hinanden, hvem skal vi så bede om hjælp? Det haster, det er liv og død for vores børn. Hvem kan hjælpe os?

(Oversættelse fra kinesisk: China Digital News).

kommet for en dag, skriver Syd-Weekend.

Fra 1½ års fængsel til dødsstraf

Efterhånden som flere ulovlige teglværker med slavearbejdere blev afsløret, blev de ansvarlige, eller i hvert fald nogle af dem, stillet for retten og dømt.

Ejeren af det mest omtalte teglværk, Wang Bingbing, fik ni års fængsel. Han blev dømt for at have holdt mennesker tvangsindespærrede og for at have deltaget i forsøg på at narre og tvinge folk til at arbejde i sin virksomhed. En af teglværkets ledende folk, Zhao Yanbing, blev dømt til døden for at have for at tævet en arbejder ihjel. Heng Tinghan, der var teglværkets daglige leder, fik livsvarigt fængsel for at have mishandlet arbejdere og holdt dem indespærret.

Ifølge en blogger meddelte det kommunistiske parti midt i juni 2007, da skandalen var blevet landskendt, at alle websider vedrørende sagen om „de ulovlige teglværker i Shanxi“ skulle „lægge vægt på den positive propaganda, fremhæve de strenge forholdsregler, som Centralregeringen (i Beijing) og de lokale regeringer allerede har taget, og indstille kommentarerne i nyhedsreportagerne“.

„En skændsel for Kina og al menneskelig civilisation“

En sociologiprofessor i Shanghai, Zhu Dake, der er kendt for sine kritiske kommentarer til kinesiske samfundsspørgsmål, har i sin blog følgende kommentar til skandalen i Shanxi:

„Den korrupte, voldsprægede, skændige og umenneskelige slaveri-affære på teglværker i Shanxi er en af det 21. århundredes mørkeste begivenheder. Deres anvendelse af brutal vold går langt ud over menneskelig fatteevne. Dette er ikke blot en skændsel for Kina – det er en skændsel for al menneskelig civilisation“.

„Partiets evne til at regere og dets „ophøjede natur“ står over for hidtil ukendte udfordringer. Denne gang er det den ondskabsfulde kræftknode på de nederste lag af organisationer, som

har påført de højere liggende lag en så uudholdelig smerte“. (...)

„Teglværksslaveri-episoden viser, at uden frie borgeres forfatningsmæssige overvågen, uafhængige medier og demokratiske organisationer, adskilt fra partiet, kan denne struktur ikke forhindre korrupsion eller forny politikken. Den kan heller ikke bevare „avancerede“ politiske idealer“.

Politisk reform nødvendig

Li Datong, tidligere redaktør af ugeavisen „Bingdian“ (Frysepunktet), udgivet af Kinas Ungdomsavis, skriver i sin blog, at tv har vist rædselsvækkende billeder af slavearbejderne i et teglværk, efter at de var blevet befriet.

„De var snavsede og magre, deres tøj var i laser, og de havde et tomt udtryk i ansigtet. Det var umuligt ikke at tænke på billederne af holocaust-overlevende, der blev reddet

fra kz-lejrene i slutningen af Anden Verdenskrig“.

„Det kan med sikkerhed siges, at tvangsarbejde og ulovlig berøvelse af den personlige frihed ikke er begrænset til Shanxi, men eksisterer over hele landet. (...)“.

„Men det er klart, at uden „forbedring og styrkelse“ af demokratisk ansvarlighed, og specielt af den overvågning, en fri presse kan stå for, vil regeringerne komme på afveje (...). En reforms hovedindhold skal være at overdrage en del af magten til samfundet“.

Dette billede af arbejdere, befriet den 27. maj 2007 fra slaveri i et teglværk i Linfen i den nordkinesiske provins Shanxi, er gået verden rundt. Foreløbig er over 1300 børn, teenagere, voksne, nogle af dem handikappede, blevet reddet fra umenneskelige forhold i kinesiske teglværker. (Foto: Scanpix).

RI CHANG SHENG HUO

OM

OG TILVÆRELSE, SAMLET AF CLAUS SEIDEN

ri chang – hverdag

Souvenirs

I Chengdu ligger der et center for panda-forskning, som har skaffet sig en ekstra indtægt ved en noget usædvanlig genbrugsproduktion. Centret er begyndt at fremstille fotorammer, bogmærker, vifter og pandafigurer som souvenirs og sælger masser af dem. Råmaterialet er pandaernes afføring. Tidligere, siger Jing Shimin til Xinhua, brugte vi mindst 4500 kr. om måneden på at muge ud og skaffe os af med pandaernes gødning. Nu er det i stedet blevet til en overskudsforretning, og man skal ikke være bange for at købe produkterne: De bliver steriliseret ved 300 graders varme, og de lugter ikke ret slemt, fordi afføringen næsten udelukkende består af ufordøjelig bambus.

Barfodsreportere

Så mange kinesere har nu video-kameraer, at adskillige tv-stationer har faste programmer med optagelser fra „barfodsreportere“. I Henan har et dagligt halvtimesprogram nu sikret sig bidrag fra omkring 1000 meddelere, selv om det kun betaler 75 kr. for et udsendt minut. I Shanghai har man et lignende program, og selv Kinas centrale TV har et. Det hedder „Historien“ og specialiserer sig i „sande historier om almindelige mennesker“.

Den nye mode har dog fremkaldt hævede øjenbryn visse steder: Man kommer meget nemt til at krænke privatlivets fred, hvis selv et gadeskænderi risikerer at ende på tv-skærmen.

Ulighed

Kina arbejder bevidst på at mindske den økonomiske ulighed – men den blive alligevel værre. Det har Den

Asiatiske Udviklingsbank fastslået. Det såkaldte Gini-indeks, der bruges som international målestok for ulighed, beregnes på den måde, at det er på 0, hvis alle tjener lige meget, og på 100, hvis én person tjener alle pengene i landet. Kinas Gini-indeks er nu steget nogle promille til 4,73, og det er bekymrende, for internationalt regner man med at Gini 4,0 er det højeste acceptable. (Vi var i detaljer inde på ulighedsproblemerne i Kinabladet nr. 28, Vinter 2005). En kinesisk forsker siger, at måske er situationen endnu værre, fordi de mere velstående har ret væsentlige sorte indkomster, der ikke kommer med i den officielle statistik. Den Asiatiske Udviklingsbank siger til gengæld, at Kinas indsats for at hjælpe den fattigste femtedel af sin befolkning i hvert fald er bedre end indsatsen i noget andet land i Asien.

Nu gifter de sig

Der er en ny tendens blandt de veluddannede i Kinas byer. Tidligere satte de karrieren først og så sig godt for, inden de giftede sig. Kunne man ikke få en smuk pige, måtte man i hvert fald finde en, der var velhavende. Nu følger ægteskabet hurtigt efter den afsluttende eksamen. Antallet af unge veluddannede mellem 22 og 24, der gifter sig i et af Shanghais distrikter, er gået 50 pct. op på et år. Der er tit tale om studenterforelskelser, der fører til ægteskab, og de unge siger til China Daily, at „vi skynder os at blive etablerede, så får vi tid til karrieren senere“. Det normale i tidligere årtier har været, at denne gruppe unge ventede med ægteskabet, til de var blevet 30 eller mere.

Færre nye skove

Kina har måttet slå bremserne i for sit omfattende program for skovplantning. For to år siden besluttede man, at 13.000 kvadratkilometer landbrugsjord skulle omdannes til skov, altså et område svarende til omkring fire en halv gange Fyn. Det ville være godt for miljøet og en bedre udnyttelse af nogle af de dårligere landbrugsjorde og bjergskrånninger.

Nu har det vist sig, at planerne til gengæld bringer fødevarerforsyningerne i fare. Den 11. femårsplan fastslår, at Kina behøver i hvert fald 1,2 millioner kvadratkilometer landbrugsjord for at være selvforsynende med fødevarer. Men der er efterhånden inddraget så mange marker til andre formål, blandt andet byggeri, at man er nede på 1,22 millioner kvadratkilometer nu, og det har ført til, at skovplantningen er blevet stoppet.

Dyrere cafeer

Af verdens internetcafeer findes de 90 pct. i Kina, hvor der er stillet i alt seks millioner computere til rådighed for brugerne. Nu melder branchen om krise, fordi konkurrencen er blevet så stærk, at man har svært ved at få enderne til at mødes. Prisen for at komme på nettet i en cafe ligger gennemgående nede på lidt over en krone i timen, og det gør det i følge Folkets Dagblad „umuligt at tjene penge, hvis man følger lovens bestemmelser“.

Færre nye spisepinde

Engangsbestikket på Kinas restauranter er blevet dømt miljøskadeligt. Det er i reglen spisepinde lavet af træ, og en beregning har vist, at der bliver fældet 25.000 træer årligt for at dække forbruget. Det omfatter dog også den stigende eksport af spisepinde til Japan – 25 milliarder om året.

Opfordringen til at skåne skoven og vaske spisepindene af kommer fra restauratørernes brancheforening, men den bliver støttet af regeringen, der har lagt fem pct. skat på engangspinde.

Mandeoerskud

Der fødes 119 drenge for hver 100 piger i Kina for øjeblikket, og den tendens er blevet gradvist værre siden 1980'erne. Det betyder, siger formanden for Kinas Nationalkommission for Befolknings- og Familienplanlægnings-spørgsmål, Zhang Weiqing, at Kina er det land i verden, der har den alvorligste ubalance mellem kønnene, og det kan få betydning for stabiliteten og harmonien i samfundet.

For øjeblikket er der 18 millioner flere mænd end kvinder i den giftefærdige alder, og når man når til 2020 vil der være et overskud på 30 millioner mænd i samme aldersklasser. Zhai Zhenwu, der er dekan for Renmin-Universitetets sociologiske fakultet, siger, at regeringen for øjeblikket prøver med uddannelse, subsidier til piger og strenge regler for, hvornår man må scanne gravide og få foretaget aborter. Det er efter hans mening den øgede adgang til tidlig kønsbestemmelse af fostre, der sammen med den traditionelle forkærlighed for drenge fører til ubalancen.

Gravide må studere videre

Familieplanlægnings-kommissionen har taget fat på et alvorligt problem for kvindelige universitetsstuderende. Siden 2003 har studerende haft lov til at gifte sig, selv om universiteterne principielt fraråder det, og nogle af dem simpelt hen har bortvist gravide studenter. Det er nu blevet forbudt, og samtidig har universiteterne fået besked på at bistå de studerende mødre over for bureaukratiet. De er nemlig hidtil løbet ind i det problem, at de ikke har kunnet få officiel opholdstilladelse til de nyfødte. Universitetsbyerne bevilger midlertidig opholdstilladelse til studerende – men ikke til deres børn. Nu skal universitetet bistå med at skaffe børnene opholdstilladelse på bedsteforældrenes hjemsted og med at få dem omregistreret til forældrenes adresse, når de er færdige med studiet og begynder at arbejde.

Stress af på en grav

Det stigende arbejdspress gør flere og flere kinesere stressede – og en gruppe af stressnings-eksperter rigere. Stressede mennesker kan nu melde sig ind i en klub i Shanghai, der arrangerer bjergbestigning på nogle af de lokale højhuse, med afslappende lejrophold på hustagene som mål. I Beijing kan de gå på en nyåbnet restaurant, spise et måltid og smadre porcellænet bagefter – mod betaling. I Shanghai organiserer man gruppeudflugter til lokale kirkegårde, hvor deltagerne føres til særligt idylliske

steder og får besked på at sætte sig ned og meditere over deres liv og fremtid.

Mindre engelsk

Kinas skolebørn er også ved at få stress. I Shanghai har man besluttet at gøre livet lidt lettere for børnene i første og anden klasse. De skal fremtidigt have to engelsktimer om ugen mod nu tre, og de skal have færre lektier for. Det er jo, siger byens skoledirektør, ikke så vigtigt, at børnene i den alder lærer at læse og skrive engelsk, bare de kan tale og forstå det. Samtidig har byen besluttet, at de første årgange skal lære færre skrifttegn, og at børnene skal møde en halv time senere end nu.

Mere engelsk

Tuoyang hetang hesuan er den lidt langtrukne kinesiske betegnelse – så kineserne er gået over til at bruge det kortere engelske for samme begreb: DNA. Også DVD, MP3 og IT er gået ind i daglig kinesisk sprogbrug. Nogle kinesiske sprogforskere er begyndt at blive nervøse for tendensen, men Liu Yuming, der er formand for Statens Sprogkommission, siger, at „kinesisk er et tolerant sprog, som altid gerne optager udtryk fra andre sprog – når de er praktiske“.

Globalisering

Det kinesiske kommunistparti vil globalisere sine kadre. I et nyt program for uddannelse af partiets lederemner står der, at de skal bibringes en global vision samtidig med at de lærer bedre regeringssskik. Partiskolerne vil også til at undervise i public relations og mediekundskab, sådan at kadrene forstår, hvordan man skal behandle pressen. Planen er at uddanne 500 kadre på provinsniveau, 8800 på amtsniveau og omkring 100.000 lokale kadre i løbet af fire år.

Spiritusforbud

Myndighederne i Xinyang hævder, at de ved et ret enkelt indgreb har sparet det offentlige penge nok til at bygge 40-50 nye skoler. For et halvt år siden forbød man alle former for alkohol ved officielle frokoster. Provin-

sen Henan hævder, at udgifterne til såkaldte arbejdsfrokoster i byerne faldt med 25 pct. og i landsbyerne, hvor der åbenbart blev holdt meget hyppige bespisninger, med 40 pct. på grund af alkoholforbudet. Det bidrog til resultaterne, at der blev indsat et hold kontrollanter. De har pågrebet 269 mennesker, der tog sig en lille en trods forbudet, men beroliger med, at det for det meste var kadre på lavt niveau.

Aktionærerne har travlt

Kineserne er begyndt at købe aktier, men ikke for at beholde dem ret længe. Det, der tiltrækker dem, er håbet om en hurtig gevinst, og det har betydet, at 60 pct. af investorerne ikke beholder deres aktier mere end tre måneder, før de sælger og køber nye. Som regel siger de, at de ikke bliver i markedet længere, hvis de får et tab på mere end 20 pct., fastslår Folkets Dagblad, der også skriver, at det kun er 13 pct., der satser hele familieførmuen på aktier – de øvrige spreder sig mere.

Mange selvmord

Selvmord er lige så hyppige i Kina som i Danmark. Det placerer Kina blandt de nationer, hvor selvmord er den hyppigste dødsårsag, skriver Folkets Dagblad og tilføjer, at Kina er det eneste land, hvor selvmord er hyppigere blandt kvinder end blandt mænd, og også et af de få lande, hvor flere landboere end byboere tager deres eget liv. Mange i byerne springer ud fra høje huse, mens 58 pct. af alle kvinder, der begår selvmord, gør det ved at indtage pesticider. Depressioner og stress er de hyppigste årsager, og stress rammer især mange unge under uddannelse. 20 pct. af alle gymnasieelever har overvejet selvmord, og 6,5 pct. af dem siger, at de allerede har planlagt, hvordan de kan tage livet af sig. shenghuo – tilværelse

ARRANGEMENTER

Kunstindustrimuseets kinesiske samlinger

Omvisning på Kunstindustrimuseet i København søndag den 27. januar 2008, arrangeret af Dansk-Kinesisk Forening.

Vi mødes kl. 13.45 ved museets hovedindgang Bredgade 68, 1260 København K. Omvisningen begynder kl. 14.00.

Tidligere museumsdirektør, mag.art. Kristian Jakobsen vil pege på noget af det bedste i Kunstindustrimuseets fremragende kinesiske samlinger. Det har aldrig været museets hensigt at dække alle sider af den kinesiske kunst – det ville næppe heller være muligt. Derimod har man gennem godt hundrede år søgt at sætte fokus på noget af det i Kinas kunst og kunstindustri, som måske kunne inspirere vestlige – naturligvis særligt danske – kunstnere og kunsthåndværkere.

Da der kun er plads til 25 deltagere (fortrinsvis medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening) er tilmelding nødvendig senest 6. januar 2008 til Elisabeth Kjeldsen-Kragh, e-mail: ekk@kabelmail.dk, evt. per tlf. 26 39 39 64 (telefonid 8.30–9.30). Entré: Medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening 20 kr., andre 30 kr.

Partikongressen

Foredrag i Dansk-Kinesisk Forening torsdag den 17. januar 2008. Lektor i kinesisk Peer Møller Christensen taler om partikongressen i Beijing i oktober 2007. Læs mere på hjemmesiden.

Bortlodning

Redaktionen har et eksemplar af Cecilia Lindqvists bog „Qin“ til bortlodning. Se nærmere side 37.

Ny aktivitet: Kinakanalen. Læs side 12.

Generalforsamling i Dansk-Kinesisk Forening

Bestyrelsen for Dansk-Kinesisk Forening indkalder hermed til sin niende generalforsamling.

Tidspunkt: onsdag d. 27. februar 2008 kl. 19.30.

Sted: Forsamlingshuset Onkel Dan-nys Plads, Halmtorvet 11, 1700 København V.

Fællesmiddag kl. 18.00. Vi har sørget for en spændende kinesisk buffet. Kuvertpris: 125 kr., børn 50 kr.

Tilmelding til middagen sker til sekretariatet inden 15. februar 2008, tlf. 6114 3340 eller sekretariatet@dansk-kinesisk.dk. Betaling: giro 16830593 (netbank 15510016830593)

Dagsorden:

1. Valg af dirigent og referent
2. Fremlæggelse og godkendelse af bestyrelsens beretning
3. Fremlæggelse og godkendelse af årsregnskabet
4. Behandling af indkomne forslag
5. Arbejdsprogram og budget for det kommende år
6. Fastsættelse af kontingent for 2008
7. Valg af bestyrelse og suppleanter
8. Valg af revisorer og suppleant
9. Eventuelt

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 31. december 2007.

Bestyrelsen ser frem til et stort fremmøde og en god debat, således at vi i fællesskab kan prioritere foreningens aktiviteter for 2008. Det vil også være fint, hvis der er medlemmer som kunne tænke sig at træde ind i bestyrelsen, da vi trænger til friske kræfter.

På bestyrelsens vegne
Jette Mechlenburg, formand

